

TISDAGEN DEN 22 JANUARI 2019 KL. 14.00 STADSHUSET SAL B**Sammanträdet föregås av utbildningsförmiddag, kl 09:00 Stadshuset, Sal B**

Gruppmöten 13.00-14.00

S-, MP- och C-grupp: B-salen
M-, KD- och L-grupp: Översikten
SD-grupp: Insikten
V-grupp: Avsikten

Inför webbpubliceringen har personuppgifter tagits bort. Dokumenten i sin helhet finns tillgängliga hos Samhällsbyggnad och på nämndsammanträdet.

Ärende nr **BESLUTSÄRENDEN****Planärenden**

1	Samråd för detaljplan för Bergshammars-Ekeby 6:66 samt del av Bergshammars-Ekeby 6:60, Bergshammar, Nyköpings kommun	MSN19/XX BTN18/30
	- Tjänsteskrivelse - Plankarta - Planbeskrivning med bilagor (dagvattenutredning och trafikbulerutredning) - Behovsbedömning	
2	Planbesked för Järnhandlaren 3, Väster, Nyköping, Nyköpings kommun	MSN19/XX BTN17/89
	- Tjänsteskrivelse - Planbeskedsansökan - Antikvarisk förundersökning med konsekvensanalys och gårdsbebyggelse	

- 3 Upphävande av detaljplan på del av Väster 1:4, Väster, Nyköpings tätort, Nyköpings kommun MSN19/XX
BTN18/9
- Tjänsteskrivelse
  - Behovsbedömning
  - Upphävandekarta
  - Plan- och genomförandebeskrivning
  - Granskningsutlåtande
- Bygglov**
- 4 STAVSJÖ 2:81 (STÖRINGS VÄG 10) BTN 2018-649
Tillsyn av eventuell olovlig åtgärd – uppförande av komplementbyggnad
- Tjänsteskrivelse
  - Byggsanktionsavgift
  - Yttranden
  - *Bilder finns att tillgå på Samhällsbyggnad och på nämndsammanträdet*
- 5 X BTN 2018-979
Tillsyn av eventuell olovlig åtgärd – uppförande av komplementbyggnad
- Tjänsteskrivelse
  - Byggsanktionsavgift
  - *Bilder finns att tillgå på Samhällsbyggnad och på nämndsammanträdet*
- 6 BROVAKTEN 4 (S:T ANNEGATAN 3) BTN 2018-609
Ansökan om bygglov för ändrad användning av byggnad för industri till en byggnad för handel
- Tjänsteskrivelse
  - Ansökan om bygglov
  - Ritningar
  - Sörmlands museums yttrande angående bygglov

Teknik

- 7 Bidrag till tätortsvägföreningar 2019 MSN19/21
- Tjänsteskrivelse
  - Kommunalt väghållningsbidrag till tätortsvägföreningar 2019

Miljö

- 8 Tillsynsplan Miljöbalken 2019 MSN19/22
- Tjänsteskrivelse
  - Tillsynsplan Miljöbalken 2019 inklusive behovsutredning

Livsmedel

- 9 Verksamhetsplan för livsmedelskontroll 2019 MSN19/23
- Tjänsteskrivelse
  - Verksamhetsplan för kontroll av livsmedel inklusive dricksvatten i Nyköpings kommun 2019
- 10 Tillsynsplan för försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare 2019 MSN19/24
- Tjänsteskrivelse
  - Tillsynsplan för försäljning av folköl, tobak, vissa receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare 2019

Administrativa ärenden

- 11 Sammanträdesdagar för Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden 2019 MSN19/18
- Tjänsteskrivelse

Anmälningssärenden

12	Anmälningssärenden	MSN19/1
13	Delegationsärenden	MSN19/4

Carl-Åke Andersson
Ordförande

Johanna Sterner
Sekreterare

MSN §

Dnr MSN19/XX
BTN18/30

Beslut om samråd för detaljplan för BERGSHAMMARS-EKEBY 6:66 samt del av BERGSHAMMARS-EKEBY 6:60, Bergshammar, Nyköpings kommun

Läge: öster om Bergshammar, väg 800

Sökanden: Mitsemhus Produktion AB, Reprovägen 12, 2 tr, 183 77 Täby

I april 2018 inkom Mitsemhus Produktion AB med en ansökan om planbesked för fastigheten Bergshammars-Ekeby 6:66 samt del av Bergshammars-Ekeby 6:60. Syftet var att ge möjlighet till att bygga ett mindre flerbostadshus för gruppboende, LSS-boende.

För området gäller detaljplan P92-23. Detaljplanen vann laga kraft 1992-07-16. Markanvändningen är bostäder i högst en våning, parhus eller friliggande villor. Största bruttoarea är 260 kvadratmeter. Fasaderna ska vara av trä och röda takpannor. Genomförandetiden har gått ut.

Planförslaget möjliggör uppförande av bostäder (B) och LSS-boende (D) i ett våningsplan. Den maximala utnyttjandegraden i bygnadsarea är begränsad till 30 % av fastighetens totala area. Högsta tillåtna nockhöjd föreslås vara 7 meter, minsta respektive största takvinkel är reglerad till 20 grader och 30 grader. Utformningsbestämmelser för takmaterial och färg samt fasadmaterial styrs i detaljplanen. På detta sätt överensstämmer utformningen av byggnaden med övrig planerad bebyggelse.

En behovsbedömning har upprättats och tidigt samråd har skett med Länsstyrelsen. Den samlade bedömningen är att en ändring av den gällande detaljplanen **inte kan** antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning med tillhörande MKB behöver därför inte upprättas.

Den fördjupade översiktsplanen för Nyköpings tätort och Skavsta från 2013 har följande som inriktning för planläggning i Bergshammars tätort:
I den fortsatta planläggningen bör det prövas att på sikt skapa en sammanhållen tätort med tillräckligt underlag för goda kommunikationer, service och efterfrågan för såväl lägenheter som enbostadshus bör tillgodoses.

Översiktsplanen ger dock inte något ställningstagande för aktuellt område då det redan är planlagt för bostäder.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

MSN §

Dnr MSN19/XX
BTN18/30

Beslutsunderlag

- Plankarta
- Planbeskrivning med bilagor (dagvattenutredning och trafikbullerutredning)
- Behovsbedömning.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förslaget inte bedöms innebära någon betydande miljöpåverkan, samt

att förslag till detaljplan BERGSHAMMARS-EKEBY 6:66 samt del av BERGSHAMMARS-EKEBY 6:60 får skickas ut på samråd.

Beslut till:

Akten

Sökanden

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Beslut om samråd för detaljplan för BERGSHAMMARS-EKEBY 6:66 samt del av BERGSHAMMARS-EKEBY 6:60, Bergshammar, Nyköpings kommun

Läge: öster om Bergshammar, väg 800

Sökanden: Mitsemhus Produktion AB, Reprovägen 12, 2 tr, 183 77 Täby

Sammanfattning

I april 2018 inkom Mitsemhus Produktion AB med en ansökan om planbesked för fastigheten Bergshammars-Ekeby 6:66 samt del av Bergshammars-Ekeby 6:60. Syftet var att ge möjlighet till att bygga ett mindre flerbostadshus för gruppboende, LSS-boende.

För området gäller detaljplan P92-23. Detaljplanen vann laga kraft 1992-07-16. Markanvändningen är bostäder i högst en våning, parhus eller friliggande villor. Största bruttoarea är 260 kvadratmeter. Fasaderna ska vara av trä och röda takpannor. Genomförandetiden har gått ut.

Utdrag från gällande detaljplan P92/23 där aktuellt planområde är markerat med rött.

Planförslaget möjliggör uppförande av bostäder (B) och LSS- boende (D) i ett våningsplan. Den maximala utnyttjandegraden i byggnadsarea är begränsad till 30 % av fastighetens totala area. Högsta tillåtna nockhöjd föreslås vara 7 meter, minsta respektive största takvinkel är reglerad till 20 grader och 30 grader. Utformningsbestämmelser för takmaterial och färg samt fasadmaterial styrs i detaljplanen. På detta sätt överensstämmer utformningen av byggnaden med övrig planerad bebyggelse.

En behovsbedömning har upprättats och tidigt samråd har skett med Länsstyrelsen. Den samlade bedömningen är att en ändring av den gällande detaljplanen **inte kan** antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning med tillhörande MKB behöver därför inte upprättas.

Den fördjupade översiktsplanen för Nyköpings tätort och Skavsta från 2013 har följande som inriktning för planläggning i Bergshammars tätort:

I den fortsatta planläggningen bör det prövas att på sikt skapa en sammanhållen tätort med tillräckligt underlag för goda kommunikationer, service och efterfrågan för såväl lägenheter som enbostadshus bör tillgodoses.

Översiktsplanen ger dock inte något ställningstagande för aktuellt område då det redan är planlagt för bostäder.

Beslutsunderlag

Plankarta, planbeskrivning med bilagor (dagvattenutredning och trafikbulerutredning) och behovsbedömning.

Förslag till beslut

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förslaget inte bedöms innebära någon betydande miljöpåverkan

att förslag till detaljplan BERGSHAMMARS-EKEBY 6:66 sam del av BERGSHAMMARS-EKEBY 6:60 får skickas ut på samråd

Maria Ljungblom
Chef plan- och naturenheten

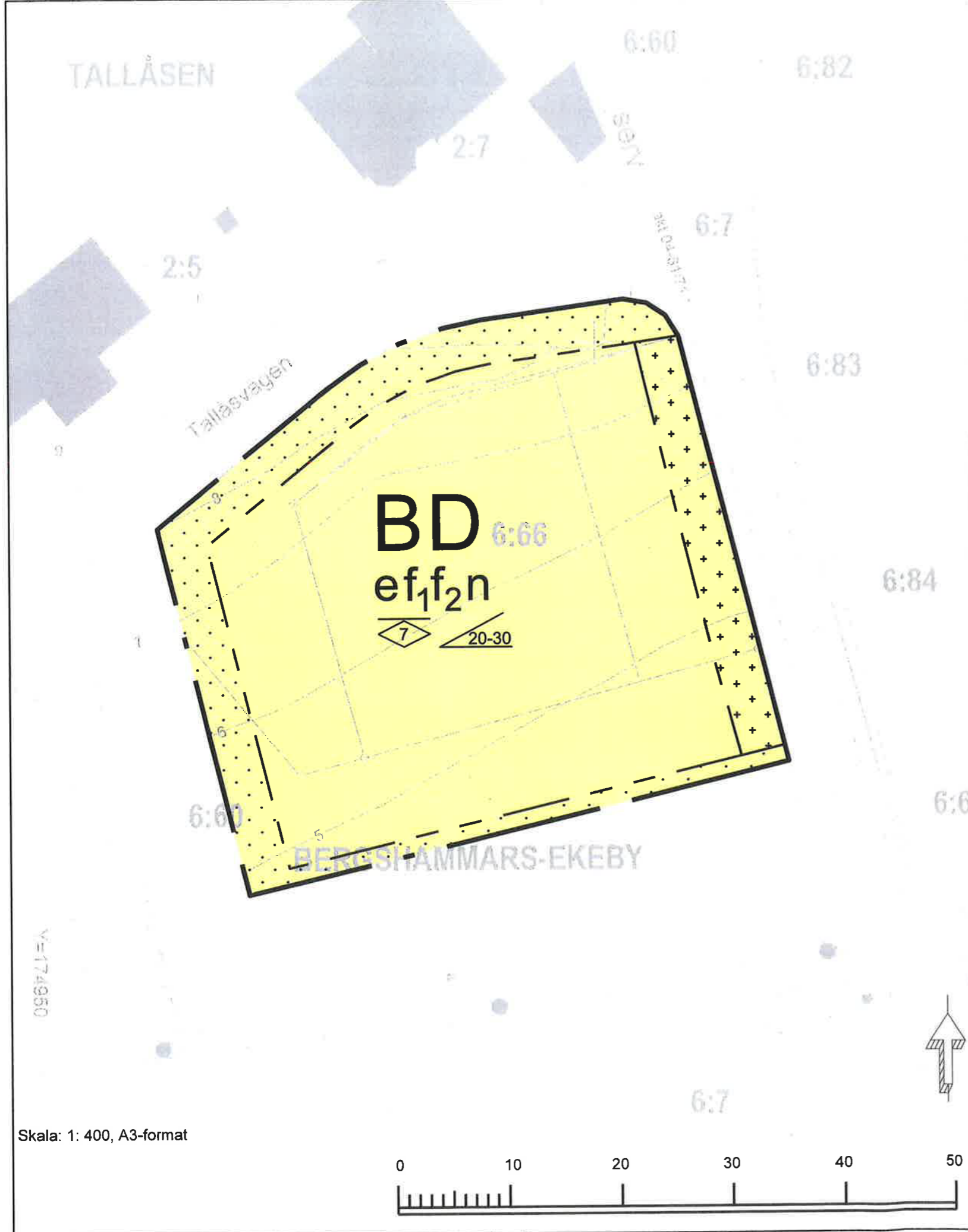

Sofia Bergqvist
Planarkitekt

Beslut till:

Akten

Sökanden

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Kvartersmark, 4 kap 5 § 3

- B Bostäder
- D Vård

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Bebyggandets omfattning, 4 kap 11 § 1

- e** Högsta utnyttjandegrad i byggnadsarea per fastighetsarea är 30 %
- Marken får inte förses med byggnad
- Marken får endast förses med komplementbyggnad
- Takvinkeln får vara mellan 20 och 30 grader

Utformning, 4 kap 16 § 1

- f₁** Tak ska vara av röda takpannor
- f₂** Fasad ska utgöras av träpanel
- Högsta nockhöjd är 7 meter

Markens anordnande och vegetation, 4 kap 10 §

- n** Endast 50 % av fastighetsarean får hårdgöras

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid, 4 kap 21 §

Genomförandetiden är 5 år

☐ Planprogram	☒ Planbeskrivning	☐ Granskningsutlåtande
☐ Samrådsredogörelse program	☐ Miljökonsekvensbeskrivning	☐ Gestaltungsprogram
☐	☒ Fastighetsförteckning	☐ Kvalitetsprogram
	☐ Samrådsredogörelse	☐ Illustration

Detaljplan för
Bergshammars-Ekeby 6:66 m.fl.

Nyköpings kommun, Södermanlands län	Beslutsdatum	Instans
Samrådshandling	Godkännande	
	Antagande	BTN
Upprättad 2018-12-19	Laga kraft	

Skala: 1: 400, A3-format

Plankonsult Plankonsult

BTN18/30

Detaljplan för Bergshammars-Ekeby 6:66 samt del av Bergshammars-Ekeby 6:60

Nyköpings kommun

Planbeskrivning

Samrådshandling

Upprättad 2018-12-19

Innehåll

Planhandlingar	3
Planens syfte och huvuddrag	3
Planförfarande.....	3
Förenlighet med 3, 4 och 5 kap. MB	3
Plandata	3
Tidigare ställningstaganden.....	5
Förutsättningar	6
Förändringar	8
Genomförande	13
Organisatoriska frågor	13
Fastighetsrättsliga frågor	14
Ekonomiska frågor.....	14
Tekniska frågor	14
Konsekvenser av planens genomförande	14
Medverkande i planarbetet.....	14
Bilagor	15

Planhandlingar

Detaljplanen består av plankarta med planbestämmelser, planbeskrivning, behovsbedömning samt fastighetsförteckning.

Utredningar som tagits fram under planarbetet är:

- Trafikbullerutredning (Åkerlöf Hallin Akustik, 2018)

Övrigt underlag:

- Dagvattenutredning (Ramböll, 2018)

Planens syfte och huvuddrag

Mitsemhus Produktion AB inkom med en ansökan om planbesked 2018-04-12 för fastigheten Bergshammars-Ekeby 6:66 samt del av Bergshammars-Ekeby 6:60. Syftet är att ge möjlighet till att bygga ett mindre flerbostadshus för gruppboende, LSS-boende.

LSS-boendet kräver en markanvändning för vård och en högre exploateringsgrad. Detta gör att en ny detaljplan måste tas fram för att pröva lämpligheten att bygga flerbostadshus för gruppboende på platsen.

För området gäller detaljplan P92-23. Detaljplanen vann laga kraft 1992-07-16. Genomförandetiden har gått ut.

Planförfarande

Detaljplanen handläggs enligt PBL, SFS 2014:900/902, och med standardförfarande.

Förenlighet med 3, 4 och 5 kap. MB

Planförslaget bedöms vara förenligt med en ur allmän synpunkt lämplig användning av mark och vattenområden enligt bestämmelserna i 3, 4 och 5 kap. MB.

Plandata

Läge, areal och omfattning

Planområdet är beläget väster om Nyköping strax öster om Bergshammar, norr om landsväg 800 och Ekebydals koloniområde. Planen gränsar i norr och väster direkt till befintlig bebyggelse i form av fem friliggande villor, därefter glesbevuxen skogsmark. Till öster om planområdet går Tallåsvägen, en mindre lokalgata som sammanbinder planområdet och befintlig bebyggelse med landsväg 800.

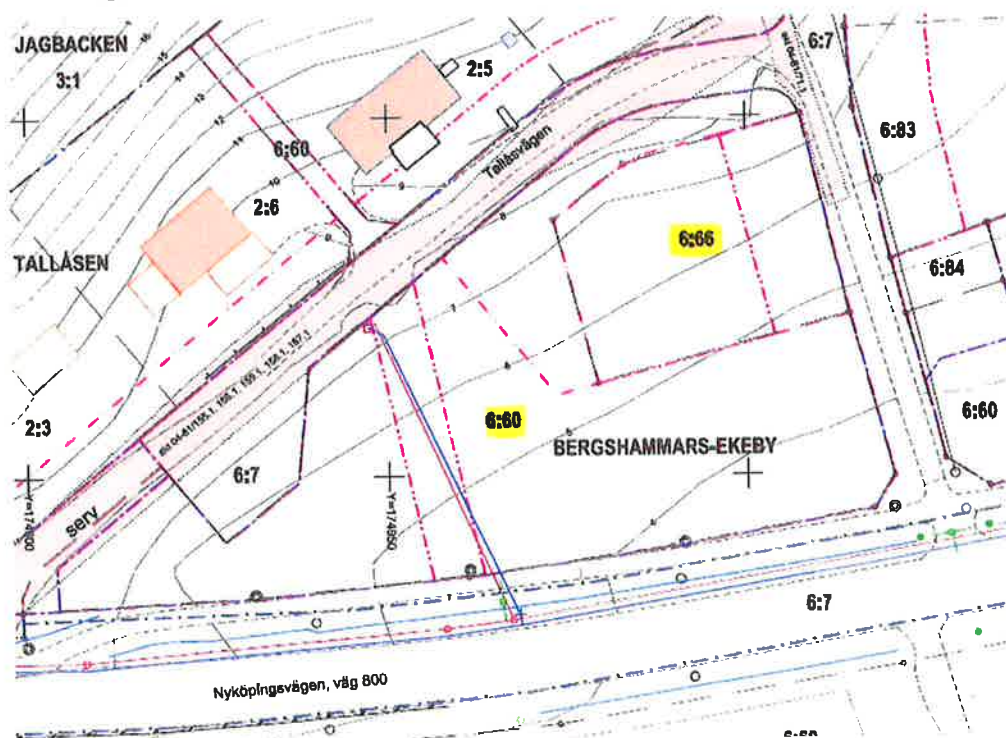
Areal för planområdet är 2075 m². Inom planområdet finns fastighet Bergshammars-Ekeby 6:66 och del av Bergshammars-Ekeby 6:60.

Ortofoto över området, planområdet markerat med rött.

Markägoförhållanden

Fastigheterna Bergshammars-Ekeby 6:60 och 6:66 ägs idag av fastighetsbolaget LE Lundberg.

Dagens fastighetsindelning, aktuella fastighetsbeteckningar markerade med gult.

Tidigare ställningstaganden

Översiktliga planer och program

Den fördjupade översiktsplanen för Nyköpings tätort och Skavsta från 2013 har följande som inriktning för planläggning i Bergshammars tätort:

I den fortsatta planläggningen bör det prövas att på sikt skapa en sammanhållen tätort med tillräckligt underlag för goda kommunikationer, service och efterfrågan för såväl lägenheter som enbostadshus bör tillgodoses.

Översiktsplanen ger dock inte något ställningstagande för aktuellt område då det redan är planlagt för bostäder.

Befintliga detaljplaner

För området gäller detaljplan P92-23. Den gällande detaljplanen upprättades för att ge förutsättningar för bostadsbebyggelse. Markanvändningen är bostäder i högst en våning, parhus eller friliggande villor. Största bruttoarea är 260 m². Fasaderna ska vara av trä och röda takpannor.

Bebyggelsen har planerats så att hänsyn tas till områdets speciella karaktär, såväl nivåskillnader som landskapsbilden. Planen ger möjlighet för de boende att utföra tillbyggnader t.ex. i form av utbyggd huvudbyggnad eller uthus, inom ramen av tillåten bruttoarea. Genomförandetiden har gått ut.

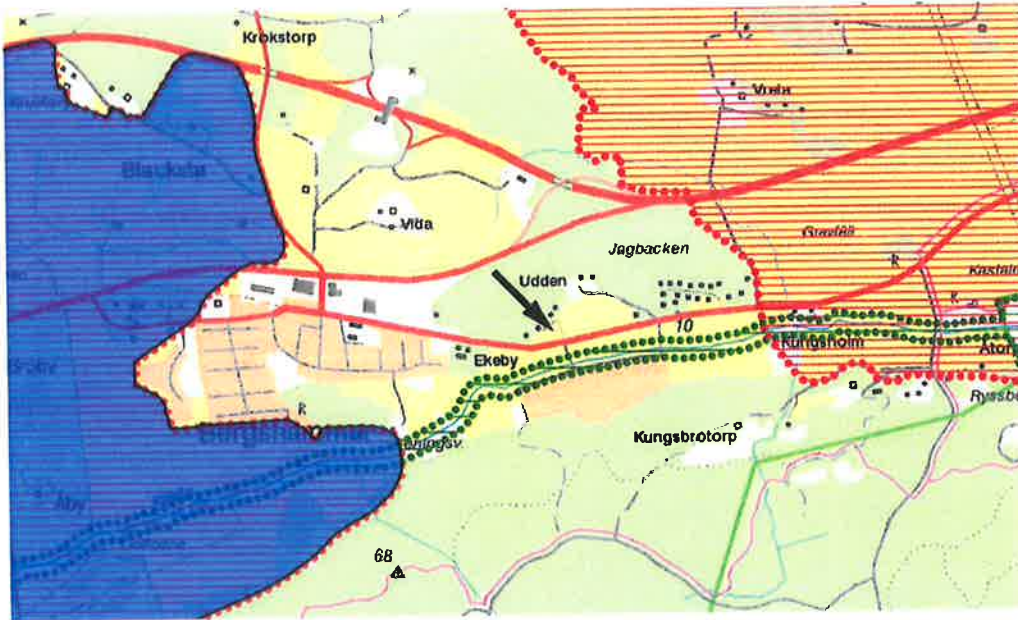
Områdesbestämmelser och förordnanden (strandskydd, biotopskydd, naturreservat)

Riksintressen

Planområdet omfattas inte av något riksintresse eller skydd men ligger i närheten av ett riksintresse för kulturmiljövård. Dessutom är Kilaån som passerar förbi koloniområdet söder om väg 800 märkt som både riksintresse för naturvård och ett Natura-2000 område.

Kilaån ligger centralt belägen i Kiladalen och utgör en sammanbindande länk mellan Kolmårdens skogar. Kilaån har mycket höga naturvärden med stor variation i både flora och fauna. Den stora variationen av livsmiljöer skapar goda förutsättningar att bevara en artrik och värdefull natur av både växter och djur. Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade naturtyperna och arterna så att området bidrar till den biologiska mångfalden i landskapet och länet.

Översiktsplanen anger att orterna Bergshammar och Svalsta ses som möjliga tillväxtområden, de ligger också inom riksintresset Kilaåns dalgång som bedöms känsligt för ny bebyggelse. Aktuellt planområde berörs dock inte av detta riksintresse men det bör vara i åtanke vid fortsatt planläggning och gestaltning.

Planområdet i förhållande till riksintressen i området. Planområdet markerat med svart pil, Kilaåns dalgång är det lila området och Kilaån är markerat med grön-prickad linje.

Kommunala beslut

Mitsemhus Produktion AB har ansökt om planbesked för att ändra detaljplanen för fastigheten Bergshammars-Ekeby 6:66 samt del av Bergshammars-Ekeby 6:60 i syftet att bygga mindre flerbostadshus för gruppboende, LSS-boende.

Bygg- och tekniknämnden har 2018-08-28 i ett planbesked beslutat att detaljplanearbete får inledas för fastigheten Bergshammars-Ekeby 6:66 samt del av Bergshammars-Ekeby 6:60 och att detaljplanearbetet bekostas av sökanden.

Behovsbedömning av detaljplan

En behovsbedömning har upprättats och tidigt samråd har skett med Länsstyrelsen. Den samlade bedömningen är att en ändring av den gällande detaljplanen **inte kan** antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning med tillhörande MKB behöver därför inte upprättas.

Förutsättningar

Stadsbild/Landskapsbild

Planområdet ligger i utkanten av det mindre samhället Bergshammar. Här består bebyggelsen främst av friliggande villor byggda från 1900-talets mitt och framåt. I samhället finns det tillgång till skola för barn i årskurser F-6 samt viss övrig service. Aktuellt planområde består i dagsläget av ängsmark och ligger precis i angränsning till ett skogsområde med blandskog som avskärmar området från motorväg E4 som löper strax norröver.

Bebyggelse

I anslutning direkt norr om planområdet ligger fem bostäder i form av villor i en eller två plan. I området finns även två villor till.

Ortofoto över planområdet. Aktuell plan är markerat med rött, på bilden kan villorna norr om planområdet ses. Utöver det syns också de två villorna som ligger österut, från planområdet sett.

Natur

Planområdet består till största delen av brukad åkermark som sluttar åt söder och är avgränsad i söder av befintlig länsväg 800. Norr om åkern stiger marken mer och där den inte är bebyggd är den bevuxen med gles ung blandskog. Området i söder, på andra sidan av länsväg 800 är ett koloniområde.

Miljöförhållanden

Väg 800 söder om planområdet har cirka 2 300 fordon/årsmedeldygn. För de närmast belägna nyttillkommande husen har beräknats frifältsvärden ekvivalent ljudnivå understigande 55dB(A) utomhus och under 30dB(A) inomhus. Fastigheten Tallåsen 2:3 är från tidigare planarbete, på grund av bullervärdena, bedömt ej lämplig att bebygga. Buller från civil flygtrafik bedöms ej påverka detta område utan områden som är belägna längre norrut.

Inom området finns inga kända fornlämningar.

Tekniska förutsättningar

Geoteknisk undersökning genomfördes av Bo Orre Markråd 1990-10-08. En stor del av området till öster om aktuellt planområde består av lös lera. Faktisk grundläggningsteknik avses fastställas inför byggstart.

Kommunikationer

Området nås via allmän länsväg 800 (Nyköpingsvägen). Inom tidigare planområde finns två gator som leder till villorna: Jagbacken och Tallåsvägen. För samtlig bebyggelse inom området sker parkering vid bostaden i garage eller carport.

Parkeringsnorm är 2 bilplatser/ lägenhet.

En gång- och cykelbana finns utmed väg 800 som ansluter Bergshammars samhälle med Nyköpings tätort. Bussförbindelse mellan Bergshammar och Nyköping finns på väg 800. Närmaste busshållplats Ekebydal finns i direkt anslutning till planområdets infart.

Förändringar

Stadsbild/Landskapsbild

Hänsyn tas till landskapsbild och befintlig bebyggelse i området, föreslagen bebyggelse begränsas därför till en våning och en utformning som sammanfaller med planerad utbyggnad av gällande detaljplan. Landskapsbilden bedöms därför inte försämrans nämnvärt.

Bebyggelse

Den gällande detaljplanen

Planen omfattar sex befintliga bostadshus samt nybyggnation av 36 lägenheter i tvåfamiljshus alternativt friliggande enfamiljshus i en eller två våningar. Upplåtelseformen är bostadsrätt alternativt äganderätt.

Ny detaljplan

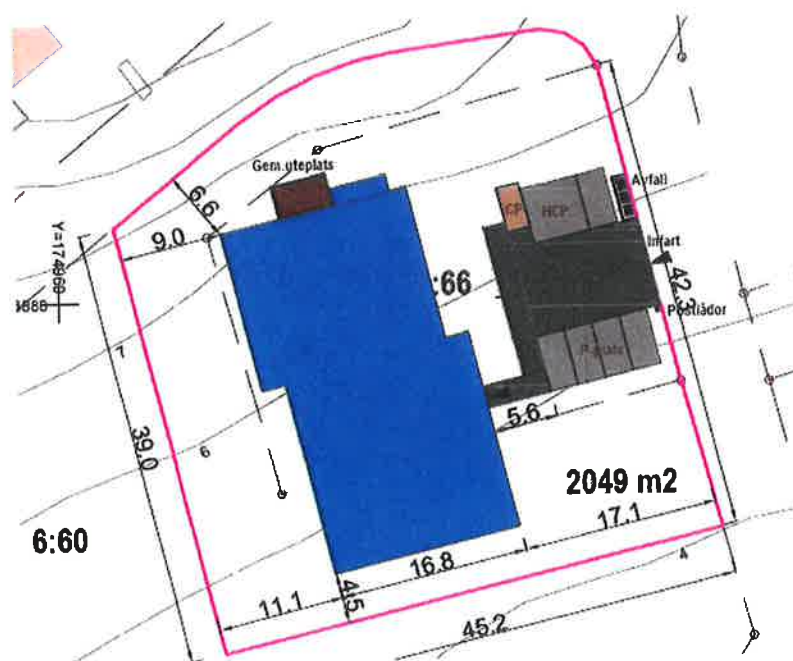
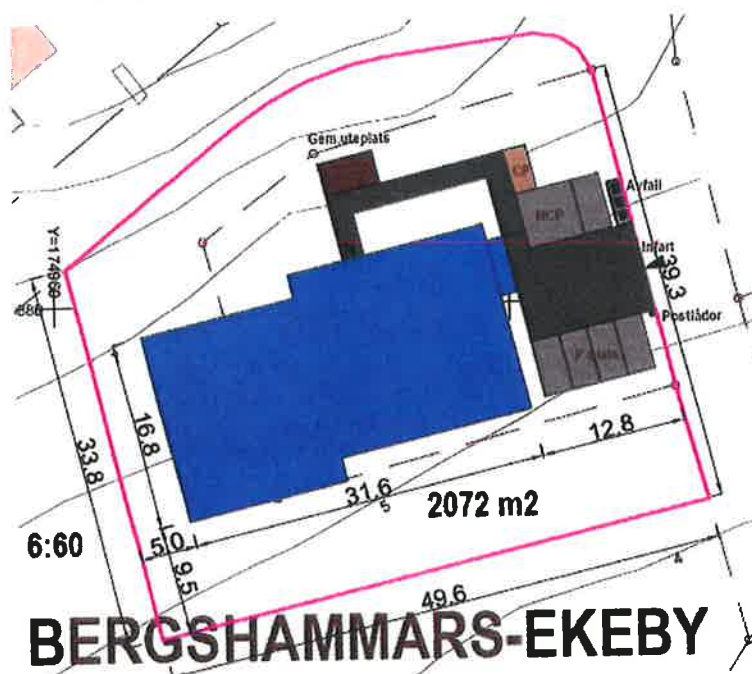
Detaljplanen föreslås omfatta västra delen av tidigare gällande plan, det vill säga fastighet Bergshammars-Ekeby 6:66 och del av fastighet Bergshammars-Ekeby 6:60. Planförslaget möjliggör uppförande av bostäder (B) och LSS-boende (D) i ett våningsplan.

På den nybildade fastigheten (där Bergshammars-Ekeby 6:60 avstyckas och avstyckningslott slås samman med nuvarande Bergshammars-Ekeby 6:66) föreslås ett flerbostadshus innehållande sex lägenheter samt gemensamma ytor och personalrum uppföras. Byggnaden har en byggnadsarea (BYA) om cirka 525 m². Högsta tillåtna nockhöjd regleras av plankarta och föreslås vara 7 meter, minsta respektive största takvinkel är reglerad till 20 grader och 30 grader. Plankartan reglerar också utformningen av tak och fasad med f-bestämmelser, taket ska vara av röda takpannor och fasaden ska utgöras av träpanel. På detta sätt överensstämmer utformningen av byggnaden med övrig planerad bebyggelse.

Byggnadens omfattning regleras också i plankartan. Med en e-bestämmelse begränsas den maximala utnyttjandegraden i byggnadsarea till 30 % av fastighetens totala area. För att säkerställa att byggnad inte hamnar närmare än 25 meter till väg 800 har en bestämmelse om prickmark lagts in längs plankartans södra gräns, bestämmelsen reglerar att byggnad inte får uppföras på denna yta. Längs den västra och norra plangränsen finns en yta med prickmark för att skapa ett visst avstånd till befintlig bebyggelse samt för att bevara karaktären i området. Längs den östra plangränsen har istället en bestämmelse med korsmark införts likt gällande plan. På

så sätt skapas det även här ett avstånd mellan väg och huvudbyggnad samtidigt som komplementbyggnad får uppföras. Vid denna gräns föreslås avfallshantering ske vilket kan innebära en mindre komplementbyggnad. För att förbättra möjligheterna till naturlig dagvatteninfiltration inom fastigheten begränsas den totala andelen hårdgjord yta med en n-bestämmelse i plankartan som innebär att endast 50 % av markytan får hårdgöras.

Fastigheten ansluts till lokalgata längs den östra fastighetsgränsen. Inom fastigheten ska det också göras plats för sex parkeringsplatser, varav en är handikapparkering, samt cykelparkering. Avfallshantering sker vid gata.

Situationsplan som visar ny fastighet med två alternativ på föreslagen byggnads placering och angöring. Byggnaden utgörs här av den blå ytan, gråa ytor är hårdgjorda ytor i form av infart och parkeringsplatser. Den bruna ytan norr om byggnad är en gemensam uteplats för de boende.

Offentliga rum och platser (Friytor)

Yta för lekplats finns planerat i tidigare detaljplan. Föreslagen placering av lekplatsen är i mitten av området, som ligger till öster om aktuellt planområde, med goda gångförbindelser.

Natur

Områdena norr om befintlig villabebyggelse kvarstår som naturmark. Större delen av åkermarken behålls för odling.

Miljöförhållanden

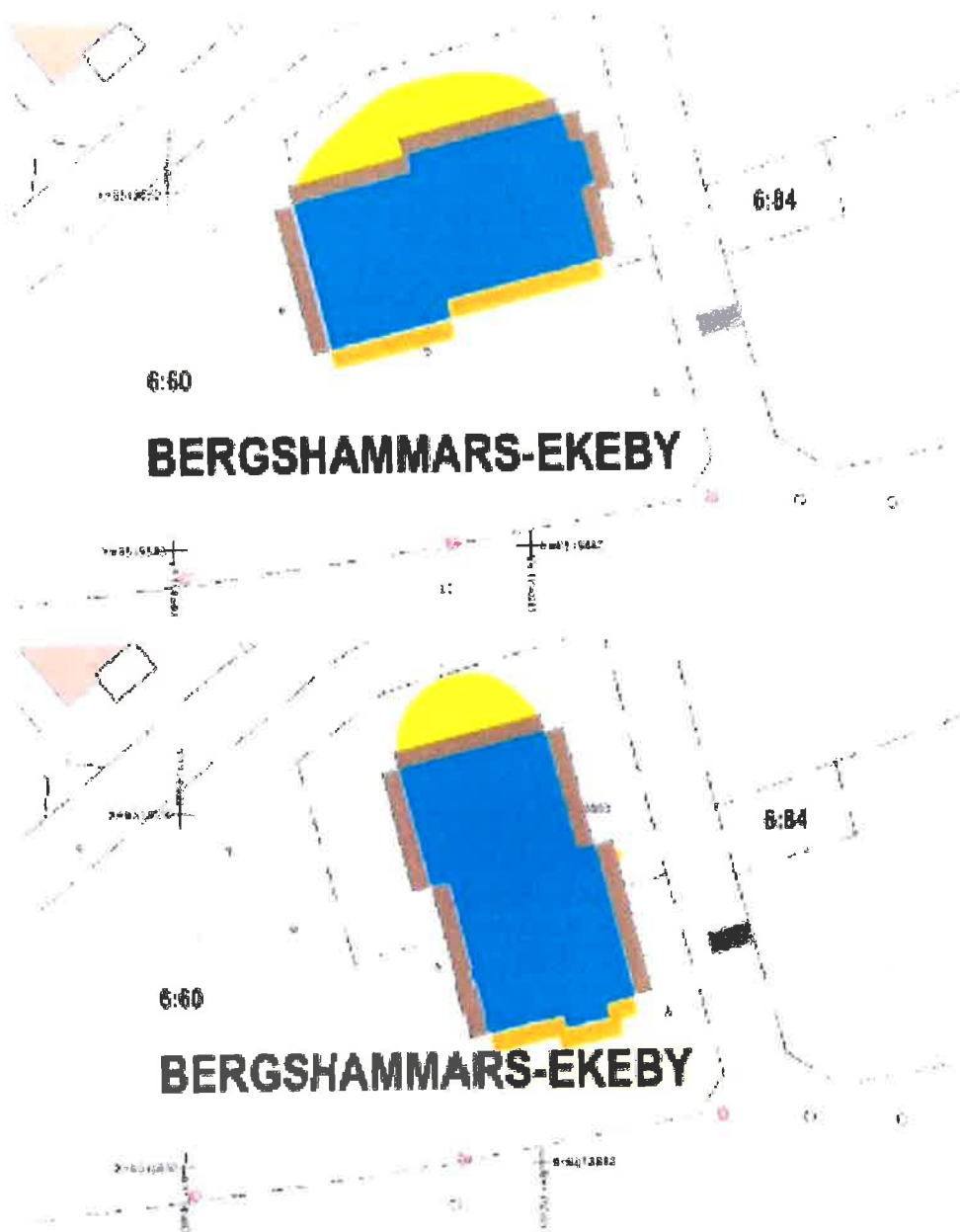
Under tidigare planarbeten utmed väg 800 har det ställts krav på riskanalys även fast vägen inte är utpekad som en primär eller sekundär led för transport av farligt gods. Bebyggelse föreslås därför placeras med ett avstånd om minst 25 m till väg 800. Riktlinjer om avstånd till transportleder med farligt gods har bl.a. tagits fram av länsstyrelsen i Stockholm där;

Länsstyrelsen anser att det, för de flesta sekundära leder, behöver finnas ett bebyggelsefritt skyddsavstånd på minst 25 meter mellan vägen och markanvändning bostäder (B) och vård (D).

En bullerutredning har tagits fram i samarbete med Åkerlöf Hallin Akustik.

Utredningen visar att planerat bostadshus utsätts för låga bullernivåer från trafiken på väg 800. Vid fasaden som är vänd mot väg 800 blir ekvivalentnivåerna 56-60 dB(A), vid övriga fasader är det som högst 55 dB(A).

På del av gårdsytan norr om byggnaden blir ekvivalentnivån på grund av trafiken i närområdet högst 50 dB(A) och maximalnivån lägre än 70 dB(A). Uteplats som klarar riktvärdena enligt Trafikbullerförordningen kan anläggas här utan speciella bulleråtgärder.

Ekvivalent ljudnivå för dygn vid fasad
Frikällsvärde

 56 – 60 dB(A)

 ≤ 55 dB(A)

Ekvivalent ljudnivå för dygn 1,5 m
över mark

 ≤ 50 dB(A)

Ekvivalenta ljudnivåer för de två olika alternativen enligt bullerutredning (Åkerlöf Hallin Akustikkonsult, 2018).

Sociala frågor

Området har goda förbindelser med Nyköpings tätort via väl utbyggda gång- och cykelvägar. Det är också nära till kollektivtrafik med busshållplats i direkt anslutning till området.

Angöring av bostäderna kan ske inom fastigheten. Tillgänglig parkeringsplats för rörelsehindrade går att anordna inom fastigheten och uppfyller Boverkets rekommendationer på avstånd och nivåskillnader. Inom området bedöms Boverkets tillgänglighetskrav kunna uppfyllas för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Med detaljplaneförslaget tillförs området varierad bebyggelse i en i övrigt homogen grupp av villor. Genom att blanda funktioner inom området uppmuntras det också till möten och interaktion mellan människor. Det bidrar även till ökad trygghet och säkerhet då fler människor rör sig på platsen över större delen av dygnet.

Tekniska förutsättningar

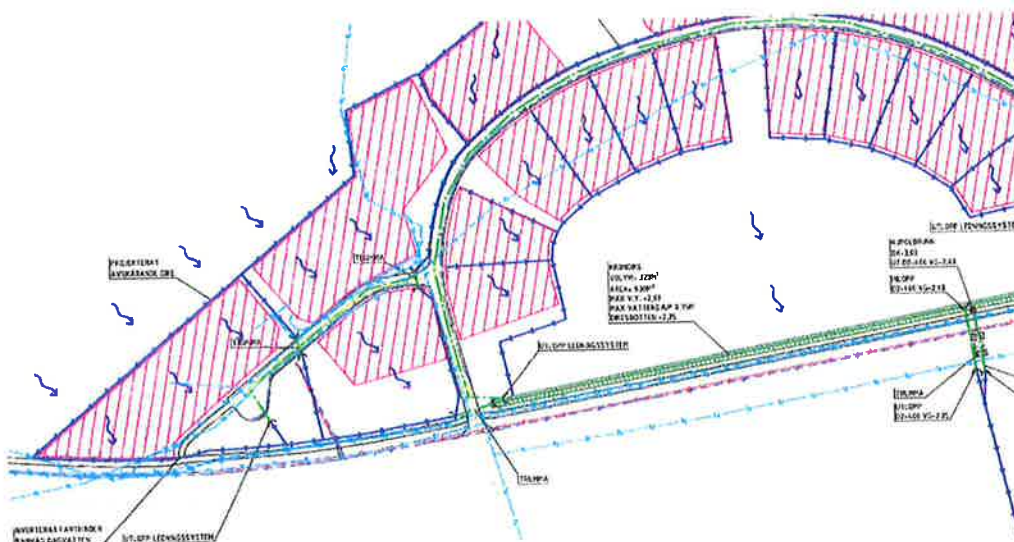
Utbyggnad av väg inom området för den gällande detaljplanen är planerat att startas under mitten av januari 2019. Detta för att förbereda för exploatering av området, något som också berör denna detaljplan. Nuvarande väg, Tallåsvägen, som löper direkt till öster om aktuellt planområde kommer byggas ut av den nuvarande fastighetsägaren i samband med exploateringen öster om vägen. I samband med detta kommer även utbyggnad av ledningar för VA och dagvatten att göras. Avsättningar för vatten, avlopp och dagvatten kommer då också göras för aktuellt planområde.

Utdrag från gällande detaljplan, hur den planerade vägen ska dras syns här. Aktuellt planområde är markerat med rött.

I samband med att planering för utbyggnad enligt gällande detaljplan påbörjades (området till öster om denna detaljplan) genomfördes också en dagvattenutredning för området av Ramböll Sverige AB i maj 2018. De åtgärder som föreslås är dimensionerade för att klara av ett 20-årsregn. Utformningen och fördröjning av dagvatten i området kan lösas på ett antal sett. Lämpligast för området är dock ytlig, trög hantering i öppna diken. Ytlig hantering är föreslagen för att dagvattnet på så

sätt ska renas så nära källan som möjligt. Planerad exploatering kommer med stor sannolikhet ge upphov till ett ökat föroreningsinnehåll i orenat dagvatten. Framst är det vägar och parkeringsplatser som kommer bidra med föroreningar i dagvattnet. Sådana ytor kan med fördel ledas till exempelvis växtbäddar för rening och fördröjning, innan vidare avledning. Slutrecipient är Stadsfjärden via Kilaån och med tanke på Kilaåns skyddsklassning är det av stor vikt att tillförseln av föroreningar från området blir så litet som möjligt.

Bilden visar ett förslag på dagvattenhantering enligt utredningen.

Bostäderna avses uppvärmas med el, ej direktverkande. Förberedelse för alternativ uppvärmning enligt PBL, redovisas vid bygglovsansökan.

Elnätstation finns öster om området, och område för ny station är avsatt inom det gällande planområdet. Befintliga teleledningar finns i området.

Möjlighet till sophantering med källsortering genomföres i samråd med lokala renhållningsverket. Område är avsatt vid västra infarten för återvinning och källsortering plats för samlingsoprum finns också.

Kommunikationer

Området ansluts via den nya bågformade lokalgatan till länsväg 800. Infarten till de befintliga husen i västra delen av området sker genom en kort angöringsgata med vändplan. Gång- och cykeltrafik använder gångbana och lokalgatan samt gångväg till lekplatsen.

Genomförande

Organisatoriska frågor

Tidplan

Planarbetet föreslås bedrivs med standardförfarande. Tidplanen är preliminär och kan förändras under arbetets gång.

Samråd 1: a kvartalet 2019

Granskning 1: a kvartalet 2019

Antagande 2: a kvartalet 2019

Genomförandetid

Genomförandetiden är fem år från den dag planen vinner laga kraft.

Huvudmannaskap och ansvarsfördelning

Exploatören finansierar och ansvarar för uppförande av ny bebyggelse och anläggningar på kvartersmark samt iordningställande av utemiljöer på kvartersmark.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning

Fastighetsbildning upprättas i samråd med Lantmäteriet i enlighet med detaljplanen. Mitsemhus förvärvar fastigheten 6:66 samt del av 6:60.

Servitut och ledningsrätt upprättas vid behov inom kvartersmark för ledningar i mark för att säkra el-, tele- och VA-ledningar.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Fastighetsägaren ansvarar för genomförandekostnader inom egen fastighet. Anslutningsavgifter erläggs enligt taxa.

Tekniska frågor

Bedingtliga ledningar bedöms inte påverkas vid ett genomförande av detaljplanen.

Konsekvenser av planens genomförande

Konsekvenser för fastighetsägare samt andra sakägare

Genomförandet av detaljplanen kommer innebära en tydlig exploatering av området. Mer folk kommer röra sig i området och lokalvägar kommer trafikeras mer frekvent.

Den nya bebyggelsen kommer göra ett intryck, till skillnad från gällande detaljplan föreslås det en lite större byggrätt i aktuell detaljplan. Vyer kan därför i större utsträckning komma att påverkas. Bebyggelsen i detaljplanen har begränsats till en våning för att minimera bebyggelsens påverkan på siktlinjer och vyer.

Sociala konsekvenser

Detaljplaneförslaget innebär att området tillförs en mer varierad bebyggelse jämfört med gällande detaljplan. Genom att blanda funktioner inom området uppmuntras möten och interaktion mellan människor. Det bidrar även till ökad trygghet och säkerhet då fler människor rör sig på platsen över större delen av dygnet. Detta ger även en positiv effekt till närliggande fastigheter.

Medverkande i planarbetet

Planhandlingarna är framtagna av [REDACTED] och [REDACTED]
[REDACTED] Ramboll Sverige AB. Medverkande från kommunen har varit Sofia Bergqvist.

Bilagor

Dagvattenutredning Bergshammar, Ramböll 2018

Trafikbullerutredning, Åkerlöf Hallin Akustik 2018

Sofia Bergqvist
Nyköpings kommun

Ramböll Sverige AB

Nyköpings kommun

Dagvattenutredning Bergshammar

PM

Linköping 2018-05-04

Dagvattenutredning Bergshammar

PM Dagvattenutredning

Datum	2018-05-04
Uppdragsnummer	1320034029
Utgåva/Status	PM

Uppdragsledare

Handläggare

Granskare

Ramböll Sverige AB
Junkersgatan 1
582 35 Linköping

Telefon 010-615 60 00
www.ramboll.se

Sammanfattning

I samband med planerad exploatering av Bergshammar i Nyköpings kommun utreds möjlig dagvattenlösning för den framtida utformningen av området. Ett dimensionerande 20-årsregn med 25 % klimatfaktor enligt Svenskt Vatten publi P110 ska hanteras inom området.

Inget befintligt dagvattensystem avsett för avledning av dagvatten från tomter och lokalgator finns i anslutning till exploateringsområdet. Alla eventuella ledningsägare har dock inte skickat underlag då de ej är anslutna till ledningskollen, vidare utredning och komplettering av uppgifter för ledningar krävs alltså med hänsyn till detta.

En befintlig åker inom detaljplanen ska delvis bebyggas med nya bostäder och gemensamhetsyta. Den del av åker som inte ska bebyggas kommer fortsatt att bedrivas lantbruksverksamhet på. Till söder om åkermarken parallellt med riksväg 800 föreslås att ett ytligt dagvattenmagasin anläggs och dimensioneras för att hantera ett 20-årsregn med 25 % klimatfaktor för hela exploateringsområdet.

I samband med att området byggs ut finns goda möjligheter att säkerställa att en kontrollerad dagvattenavrinning skapas även för regn större än det dimensionerande regnet då öppna lösningar förespråkas. Utöver dagvattenlösningen krävs en genomtänkt höjdsättning av tomter och att bebyggelse i lågpunkter undviks.

På detta sätt skapas ett system som bör hålla för en lång tid utan att översvämningsproblem vid intensiva regn uppstår.

Normalt dimensioneras nya dagvattenledningar så att de ska klara av att avleda ett regn med återkomsttiden 10 eller 20 år beroende på typ av bebyggelse, i detta fall diken med tillhörande magasin alternativt dagvattenledningar för att hantera gatuvattnet.

Den befintliga bebyggelsen i området antas hantera sitt dagvatten genom ytlig avrinning med t.ex. utkastare från stuprör vilket leds till en gräsyta då inget dagvattensystem är utbyggt i dagsläget.

Innehållsförteckning

1.	Inledning	1
1.1	Uppdraget.....	1
1.2	Underlag.....	1
2.	Förutsättningar och nuvarande förhållanden	2
2.1	Områdesbeskrivning	2
2.2	Befintlig dagvattenavrinning.....	2
2.3	Befintliga dagvattenledningar	3
2.4	Instängda områden, nulägesituation.....	3
2.5	Geoteknik och hydrologi	3
2.6	Miljökvalitetsnormer	5
2.7	Recipient och dess statusklassning	6
3.	Framtida förhållanden	6
3.1	Områdesbeskrivning	6
3.2	Dimensionering av dagvattensystem.....	6
3.3	Förutsättningar för dagvattenhantering	7
3.4	Höjdsättning och utformning av tomter ur dagvattenperspektiv.....	7
3.5	Beräknade flöden och fördröjningsvolymerna.....	8
4.	Hantering och fördröjning av dagvatten	8
5.	Utformning av dagvattenanläggningar	9
5.1	Öppna diken.....	9
5.2	Gräsarmering	10
6.	Rening av dagvatten.....	10
7.	Diskussion.....	11
8.	Fortsatt arbete	12

Bilagor

Bilaga 1 - Dagvattenhantering

Dagvattenutredning Bergshammar

1. Inledning

Nyköpings kommun arbetar med en detaljplan i Bergshammar för fastigheten Bergshammars-Ekeby 6:60. Syftet är att skapa en sammanhållen bebyggelse med villatomter längs riksväg 800. En lokalgata planeras även inom området. Målet med dagvattenutredningen är att konstatera flödesriktningar samt flöden före och efter exploatering och även presentera en lösning för hur dagvattnet kan hanteras.

1.1

Uppdraget

Nyköpings kommun har gett Ramböll Sverige AB i uppdrag att upprätta en dagvattenutredning för det aktuella planområdet inför upphandling av totalentreprenad för byggnation av vägar och VA inom fastigheten Bergshammars-Ekeby 6:60. I dagvattenutredningen ska följande delar ingå:

- Beskrivning hur tillkommande dagvattenflöden hanteras och avledas från bostadsområdet.
- Eventuellt behov av fördröjning av dagvatten ska utredas och förslag till lösning tas fram.
- Utredda avrinningsområde och flödesriktning för dagvattnet.
- Beskriva recipientens status med avseende på föroreningar.
- Sammanställa ett PM för dagvattenutredningen som levereras till beställaren.

1.2

Underlag

- Publikation P110, Svenskt Vatten.
- Publikation P105, Svenskt Vatten.
- Publikation P104, Svenskt Vatten.
- Grundkarta i DWG-format med höjdkurvor.
- Jordartskarta, SGU.
- Befintliga VA-ledningar i DWG-format, Nyköping Vatten.
- Gatuplan i PDF samt DWG-format, NOVAMARK AB.
- Gatusektion i PDG samt DWG-format, NOVAMARK AB.
- Detaljplan för Bergshammars-Ekeby 6:60, Nyköpings kommun.
- VA-plan i PDF samt DWG-format, NOVAMARK AB.
- VA-profil i PDF samt DWG-format, NOVAMARK AB.
- Rambeskrivning VA-gata, Nyköpings kommun.
- Skredriskhantering i PDF-format, VBB VIAK.
- Geoteknisk undersökning rapport i PDF-format, VBB VIAK.
- Geoteknisk undersökning borrplan i PDF-format, VBB VIAK.
- Antagandehandling i PDF-format, Nyköpings kommun.
- Eldistribution i DWG-format, Vattenfall.
- Fiber i DWG-format, Skanova.
- Fiber i DWG-format, Gästabudstaden.

2. Förutsättningar och nuvarande förhållanden

2.1 Områdesbeskrivning

Området Bergshammar är beläget sydväst om Nyköping. Bergshammar utgörs idag till största delen av åkermark med ett par fastighetsheter, främst villatomter.

Bergshammar kommer bebyggas och utgöras av tomter med parhus alternativt friliggande hus. Detaljplanens avrinningsyta är c:a 8 ha, ej medräknat naturmark norr om området.

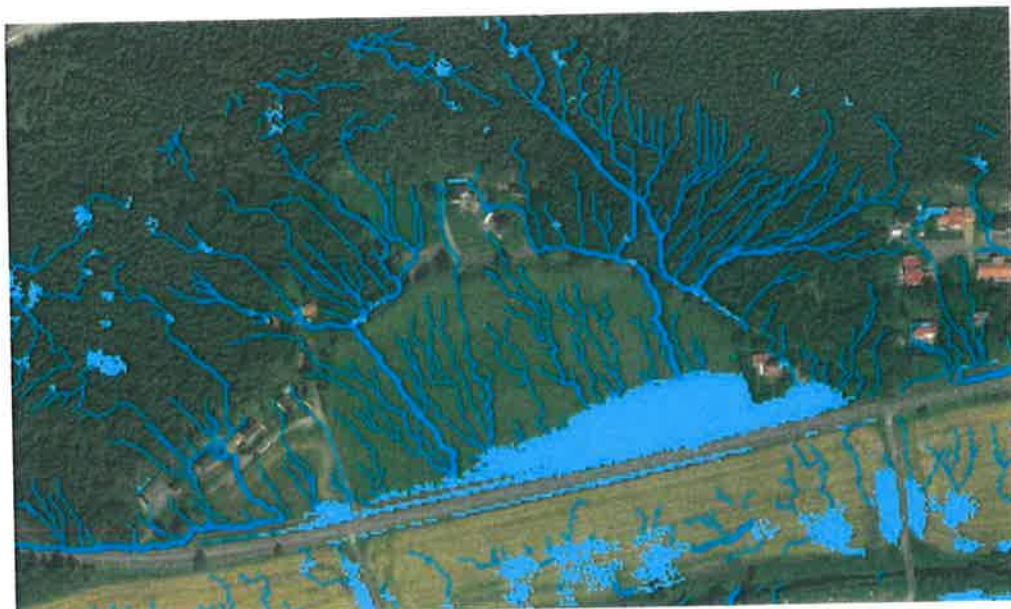

Figur 1 Översikt över Nyköping inklusive planområdet.

2.2

Befintlig dagvattenavrinning

Figur 2 visar dagvattnets flödesriktning inom och i anslutning till planområdet. Norr om planområdet finns ett skogsparti som avrinner ner mot planområdet. Figuren visar även att det finns risk för att dagvatten blir instängt på åkermarken precis norr om riksväg 800.

Figur 2 Dagvattnets flödesriktningar inom och i anslutning till planområdet.

2.3 **Befintliga dagvattenledningar**

I området finns inte ett befintligt dagvattensystem enligt det underlag Ramböll tagit del av. Alla kända ledningsägare i området har dock inte svarat då de inte är anslutna till ledningskollen, se anmärkningar bilaga 1.

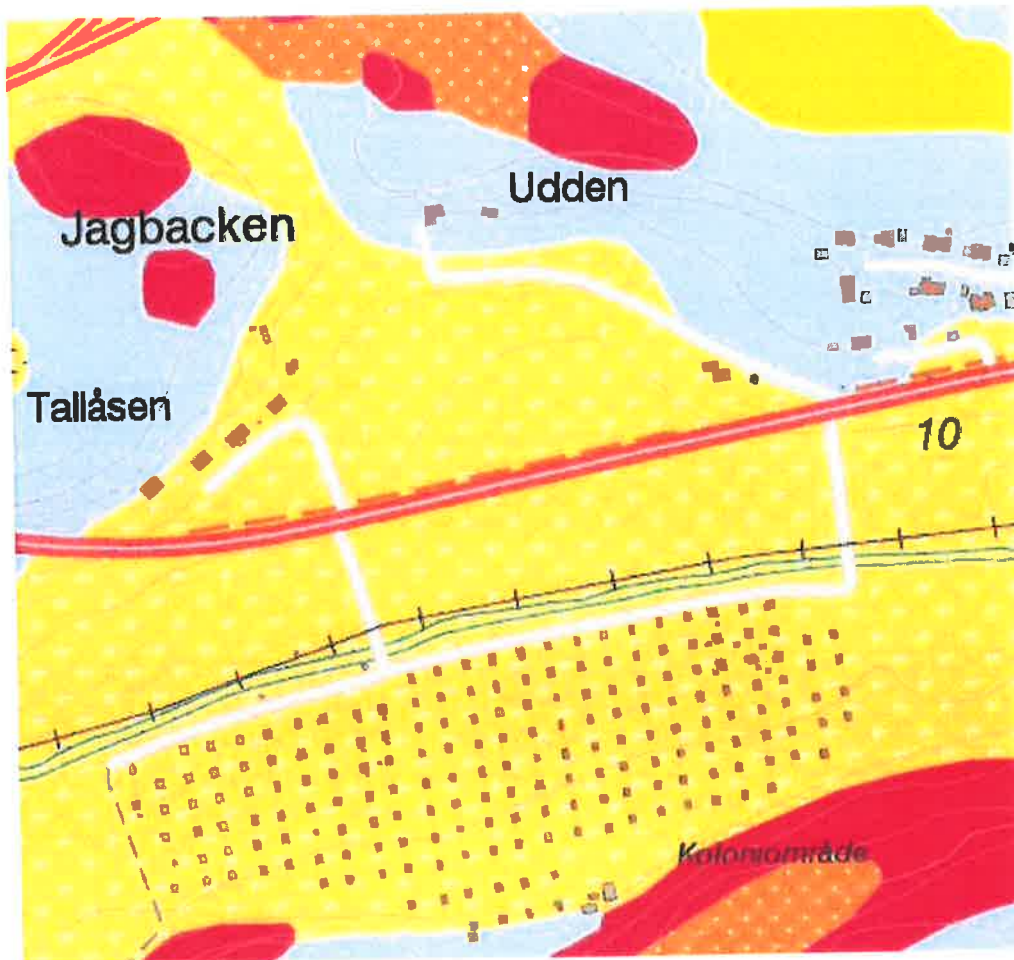
2.4 **Instängda områden, nulägesituation**

Den naturliga avrinningen för området är från norr till söder mot riksväg 800 där vattnet blir stående i lågpunkt, se figur 2.

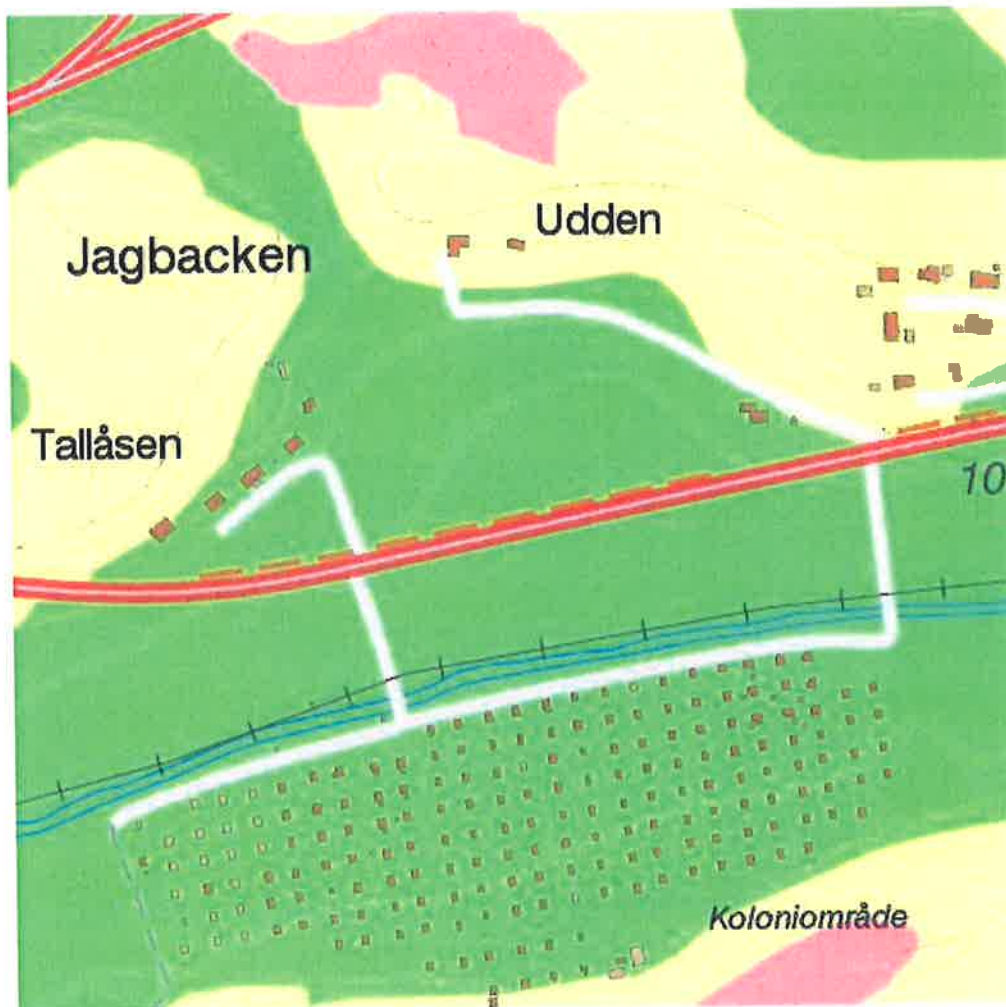
2.5 **Geoteknik och hydrologi**

Figur 3 och 4 är hämtade från Sveriges geologiska undersökning, figur 3 visar att marken inom planområdet uteslutande består av postglacial finlera. Figur 4 visar markens genomsläpplighet, denna bedöms vara låg. Grundvattennivå har noterats till 1,8 m under marknivå i en borrhäls punkt enligt Geoteknisk Undersökning Rapport.

Figur 3 Jordartskarta (© Sveriges geologiska undersökning).

Figur 4 Jordarters genomsläplighet (© Sveriges geologiska undersökning).

2.6

Miljökvalitetsnormer

EUs vattendirektiv (ramdirektivet för vatten) infördes i den svenska lagstiftningen år 2004 och benämns i Sverige för Vattenförvaltningen. Den utgår från vattnets naturliga avrinningsområden istället för administrativa gränser i form av län och kommuner. Vattnets (vattenförekomsternas) nuvarande ekologiska status, d v s dess miljötillstånd, bedöms enligt en femgradig skala: hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig. Det initiala målet var att alla vatten skulle uppnå god status år 2015. För samtliga recipienter där målet inte kunde uppfyllas har en tidsfrist till 2021 utlysts.

Ekologisk status är en sammanvägning av biologiska, fysikalisk-kemiska och hydrologiska parametrar. Exempel på fysikalisk-kemiska parametrar som ingår är näringsämnen, turbiditet och pH. Nuvarande situation jämförs med ett ursprungligt tillstånd för varje parameter som är unik för varje vattenförekomst. Resultatet för de olika parametrarna vägs sedan samman i en övergripande

ekologisk status för vattenförekomsten. Ekologisk status klassificeras i fem klasser: hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig status.

Kemisk ytvattenstatus bestäms av gränsvärden för ett antal ämnen som är gemensamma för EU. Samtliga ämnen är miljögifter och benämns i vattenförvaltningsarbetet som prioriterade ämnen. Exempel på prioriterade ämnen är: kadmium, kvicksilver, tributyltenn (TBT) och flera olika polyaromatiska kolväten (PAH). Om gränsvärdet för ett av ämnena överskrider klaras inte kravet på god kemisk ytvattenstatus.

2.7 Recipient och dess statusklassning

Slutrecipienten för dagvatten ifrån planområdet är Stadsfjärden via Kilaån.

Den ekologiska statusen i Kilaån är klassad till måttlig. Klassningen är baserad på undersökningar av påväxtalger och näringsämnen under perioden 2007 till 2012.

Kilaån bedöms inte uppnå god kemisk status. Klassningen baseras på att samtliga ytvattenförekomster i Sverige bedöms överskrida gränsvärden för kvicksilver och polybromerade difenyletrar. Den kemiska statusen utan överallt överskridande ämnen i Kilaån är bedömd till god.

Stadsfjärdens ekologiska status är bedömd till otillfredsställande. Den kemiska statusen uppnår ej god i Stadsfjärden.

3. Framtida förhållanden

3.1 Områdesbeskrivning

Detaljplaneområdet ska bebyggas med villatomter samt en lokal gata och en gemensamhetsyta. Området består idag till största del av åkermark och ett fåtal villatomter. Efter exploatering kommer fördelning mellan grönytor och villatomter vara jämnare. Även asfalterade ytor tillkommer i form av lokalgatan men den utgör en relativt liten del av den totala ytan.

3.2 Dimensionering av dagvattensystem

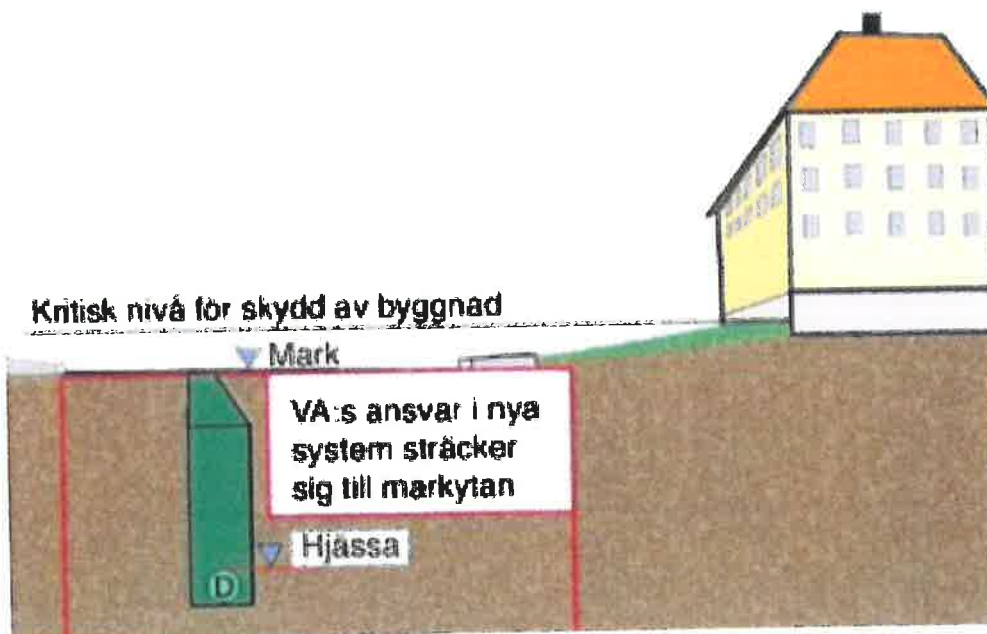
Principen för dagvattenhanteringen inom planområdet är att ett dagvattensystem och fördröjningsanläggningar ska dimensioneras för att klara av att hantera ett regn med en återkomsttid på 10 eller 20 år. Inträffar intensivare regn än vad dagvattensystemet är dimensionerat för ska dagvattnet kunna avledas ytledes till lägre belägen mark utan att byggnader eller anläggningar riskerar att ta skada. Dimensioneringskrav för nya ledningssystem beroende av bebyggelsens täthet är redovisat i Tabell 1.

Tabell 1 Funktionskrav för nya dagvattenledningar enligt Svenskt Vatten P110.

Nya duplikatsystem	VA-huvudmannens ansvar		Kommunens ansvar
	Aterkomsttid för regn vid fylld ledning	Aterkomsttid för trycklinje i marknivå	Aterkomsttid för marköversvämning med skador på byggnader
Gles bostadsbebyggelse	2	10	> 100 år
Tät bostadsbebyggelse	5	20	> 100 år
Centrum- och affärsområden	10	30	> 100 år

3.3 **Förutsättningar för dagvattenhantering**
 Planerad dagvattenanläggning behöver samordnas med markens höjdsättning för att erhålla avrinning från hus mot lägre belägen gatu- och åkermark där risk för översvämningsskador är som minst.

3.4 **Höjdsättning och utformning av tomter ur dagvattenperspektiv**
 Vägar inom området är höjdsatta, planerad bebyggelse och intilliggande mark inom området är i nuläget inte höjdsatt. I samband med eller innan detaljprojekteringen av dagvatten och övriga VA-lösningar startar bör också projektering av mark mm vara igång. Ur dagvattensynpunkt bör höjdsättningsprincipen för hela området vara att dagvatten som inte framtida ledningssystem sväljer ska kunna rinna vidare ytledes till lägre belägna områden och diken utan att orsaka skador på byggnader eller andra anläggningar. Figur 5 visar en princip för hur färdiggolvhöjd bör ligga i förhållande till kringliggande mark och dagvattenledningssystem.

Figur 5 Höjdsättningsprincip för nya byggnader för skydd mot översvämningar (Svenskt Vatten P110)

3.5

Beräknade flöden och fördröjningsvolym

Samtliga flöden är beräknade utifrån Svenskt Vatten P110 och P104. Ett klimatpåslag om 25 % har adderats till beräknade regnintensiteter för framtidsscenario, enligt rekommendation i P110 för nederbörd med kortare varaktighet än en timme.

Beräknade flöden och erforderliga fördröjningsvolym är redovisade i Tabell 2. Beräknade flöden är baserade på regn med en återkomsttid på 2, 10 och 20 år, regnens varaktighet är 10 minuter. Beräknade fördröjningsvolym är baserade på ett begränsat utflöde på 180l/s från exploateringsområdet. Utflödet och erforderlig magasinvolym bestäms med hjälp av dimension på utloppsledning.

Dimensionerande flöden (Q_{dim}) är framtagna med hjälp av rationella metoden.

Tabell 2 Beräknade fördröjningsvolym och flöden före och efter utbyggnad.

Flöde 2-årsregn		Flöde 10-årsregn		Flöde 20-årsregn		Erforderlig fördröjningsvolym		
Innan utbyggnad	Efter utbyggnad	Innan utbyggnad	Efter utbyggnad	Innan utbyggnad	Efter utbyggnad	2-årsregn	10-årsregn	20-årsregn
179l/s	327l/s	304l/s	555l/s	382l/s	698l/s	61m ³	198m ³	295m ³

4. Hantering och fördröjning av dagvatten

Principlösning för hur dagvattenhanteringen är tänkt att ske inom och i anslutning till området är redovisat i bilaga 1. Då det inte är känt vilka höjder den planerade marken och byggnaderna kommer få är det i utredningen förutsatt att dagvattenavrinningen i stora drag kommer ske i samma riktning som den gör idag.

Dagvattenavledningen inom planområdet föreslås utföras med ytlig, trög hantering i öppna diken. Med detta menas i första hand:

- Att om möjligt utnyttja den naturliga reningsförmågan hos vegetation, sediment, etc. för att erhålla ett renare dagvatten.
- Avledning av dagvatten i gröna diken kombinerat med trummor eller rännsten vid korsning av gator bör utnyttjas i första hand.
- Att om möjligt välja ytliga lösningar framför ledning.

I denna utredning föreslås dagvattnet från anlagda ytor fördröjas och renas så nära källan som möjligt. Bästa sättet att fördröja och ta hand om dagvattnet är att anlägga öppna diken och leda det till en gemensam fördröjningsyta för hela avrinningsområdet. Diken bör anläggas mellan tomter, i anslutning till väg samt mot det befintliga skogspartiet.

Diket mot skogspartiet har en avskärande funktion mot tomter och fångar upp det vatten som avrinner från naturområdet norr om exploateringsområdet.

Förslagsvis kan ett vanligt dagvattensystem slopas för området om en annan dikessektion med enkelskevning mot vägdike antas. Då skulle endast väg-dränering krävas och även denna skulle kunna mynna ut i det projekterade krongiket i den södra delen av området.

Alternativt anläggs en dagvattenledning projekterad för att ta hand om vägvattnet i gatan och fångar upp dagvattnet i vanliga dagvattenbrunnar för att sedan släppa det nedströms i krongiket.

Förslaget i denna dagvattenutredning är alltså att dagvattnet fångas upp i ytliga lösningar i form av v-formade diken med trummor under lokalgata och gång- och cykelväg för att sedan rinna mynna ut i ett ytligt fördröjningsmagasin i form av ett krongিকে. Vattnet leds sedan vidare genom en trumma under riksväg 800 till ett projekterat dike med flödesriktning söderut till recipienten Kilaån.

Krongiket är placerat i södra delen av området norr om gång- och cykelvägen för att erforderlig volym och djup ska kunna uppnås med hänsyn till krav på släntlutning intill väg. Större dike bör ej anläggas mellan gång- och cykelväg och riksväg 800 enligt tidigare förslag då den placeringen kan medföra komplikationer i utförandet.

Beräknat utflöde för området är 180l/s vilket motsvarar en trumma med dimension 400mm och en lutning på 6-7‰. Magasineringsvolymen som krävs för att hantera ett 20-årsregn med 25% klimatfaktor vid det utflödet är 295m³.

5. Utformning av dagvattenanläggningar

Det finns många olika lösningar och produkter på marknaden för att hantera och fördröja dagvatten. Olika lösningar har olika fördelar och nackdelar och lämpar sig olika bra inom olika områden beroende av de lokala förutsättningarna. Utöver det så skiljer det i pris mellan olika lösningar och även hur ofta anläggningarna behöver underhållas samt livslängden på vald anläggning. I detta kapitel beskrivs öppna, ytliga lösningar som kan anläggas inom fastigheten Bergshammars-Ekeby 6:60 m.fl. för att fördröja dagvattnet.

5.1 Öppna diken

Öppna diken är ur dagvattensynpunkt mycket fördelaktiga då de har stor kapacitet flödesmässigt och även för rening av dagvattnet. Dessutom är diken enkla att sköta och har lång livslängd. Diken kan även magasinera dagvatten beroende på utformning och placering terrängmässigt.

5.2

Gräsarmering

För att minska dagvattenavrinningen ifrån planerade parkeringsplatser kan dessa anläggas med gräsarmering. Det är stenplattor som kopplas samman på så sätt att celler uppstår mellan plattorna, vilka sedan kan fyllas med t.ex grus eller jord. Beroende av typ av fyllning mellan plattorna så finns det möjlighet för gräs att växa där. Gräsarmering kan lämpligen användas på parkeringsytor istället för asfalt, viktigt att tänka på då är att välja plattor som är körbara. Fylls cellerna mellan plattorna med grus eller jord så skapas en möjlighet för dagvatten att fördröjas där vilket inte är möjligt på en konventionell asfaltsparking. Förutom att ha en viss infiltrerande funktion så ger gräsarmering ett grönt inslag i gatubilden och utgör en tydlig avgränsning mellan parkeringsyta och körbana. Figur 6 visar hur gräsarmering kan se ut om det anläggs på en garageuppfart.

Figur 6 Gräsarmering på garageuppfart. Källa: www.alltimark.se

6. Rening av dagvatten

Den planerade exploateringen kommer högst troligt ge upphov till ett ökat föroreningsinnehåll i orenat dagvatten. Det är främst vägar och parkeringsplatser som kommer bidra med föroreningar i dagvattnet. Sådana ytor kan med fördel ledas till exempelvis växtbäddar för rening och fördröjning, innan vidare avledning. I växtbäddar renas dagvatten effektivt på ett naturnära sätt främst genom avsättning, bio/geokemiska processer samt växtupptag. Som alternativ till växtbäddar kan dagvattnet från dessa ytor omhändertas med andra växtbaserade lösningar, exempelvis översila över omkringliggande grönytor och planteringar. Även med denna typ av lösning bidrar flera olika processer till att rena dagvattnet.

Föreslagen dagvattenlösning innebär att dagvatten från den nya exploateringen hanteras främst i öppna dagvattenlösningar, såsom diken, översilningsytor, trummor och magasin. Öppna lösningar ger en naturlig fördröjning och rening av dagvattnet. Den här typen av gröna lösningar ger dagvattnet möjlighet att infiltrera i jordlagren. De lerlager som finns inom det aktuella området innebär att

möjligheten för dagvatten att perkolera till grundvattnet är mycket begränsad, men genom infiltration i de övre jordlagren kan årsavrinningen ändå minskas genom växtupptag och evapotranspiration. Den minskade årsavrinningen innebär också en minskad årlig föroreningsbelastning ut från området. En dagvattenhantering som utförs enligt förslagen bedöms ge en minskning av dagvattnets föroreningsinnehåll för såväl näringsämnen som metaller, och en eventuell ökad föroreningsbelastning till följd av exploateringen kommer därmed på sin höjd att bli måttlig.

7. Diskussion

Utformingen och fördröjningen av dagvatten inom planområdet kan utföras och utformas på flera olika sätt. Lämpligast för det här området är dock ytlig hantering vilket har beskrivits i den här utredningen. Den yta som är bäst lämpad för dagvattenmagasin är åkermarken närmast riksväg 800 i södra delen av området.

Volymen på dagvattenmagasinet bör vara minst 295m³ för att ett 20-års regn med 25% klimatfaktor ska kunna fördröjas inom planområdet. Denna volym beror på utflödet som beräknas vara 180l/s vilket motsvarar en ledning med dimension 400mm. Det föreslås att en bräddledning kopplad till en kupolbrunn som förläggs i samma ledningsgrav, även denna med dimension 400mm. Bräddledningens funktion är att avleda dagvatten från området i det fall att utloppsledningen inte fungerar alternativt vid regn med längre återkomsttid än 20 år.

Att säkerhetsställa att anläggningen har en lång livslängd och klarar av att fördröja dagvattnet under många år framöver utan kompletterande arbeten bör prioriteras. Det kan initialt innebära en större inversteringskostnad men på sikt förväntas det löna sig då risken för översvämningsskador minskar. Underhåll av anläggningen är en förutsättning för att funktionen ska kunna garanteras.

För att skapa en trögare avrinning med viss infiltration bör gröna lösningar tillämpas där möjlighet finns. Området har dock låg genomsläpplighet vilket medför att infiltrationsmöjligheter är låga. Det är även därför ytliga lösningar förespråkas då möjligheten till perkolation från ett underjordiskt magasin är begränsad.

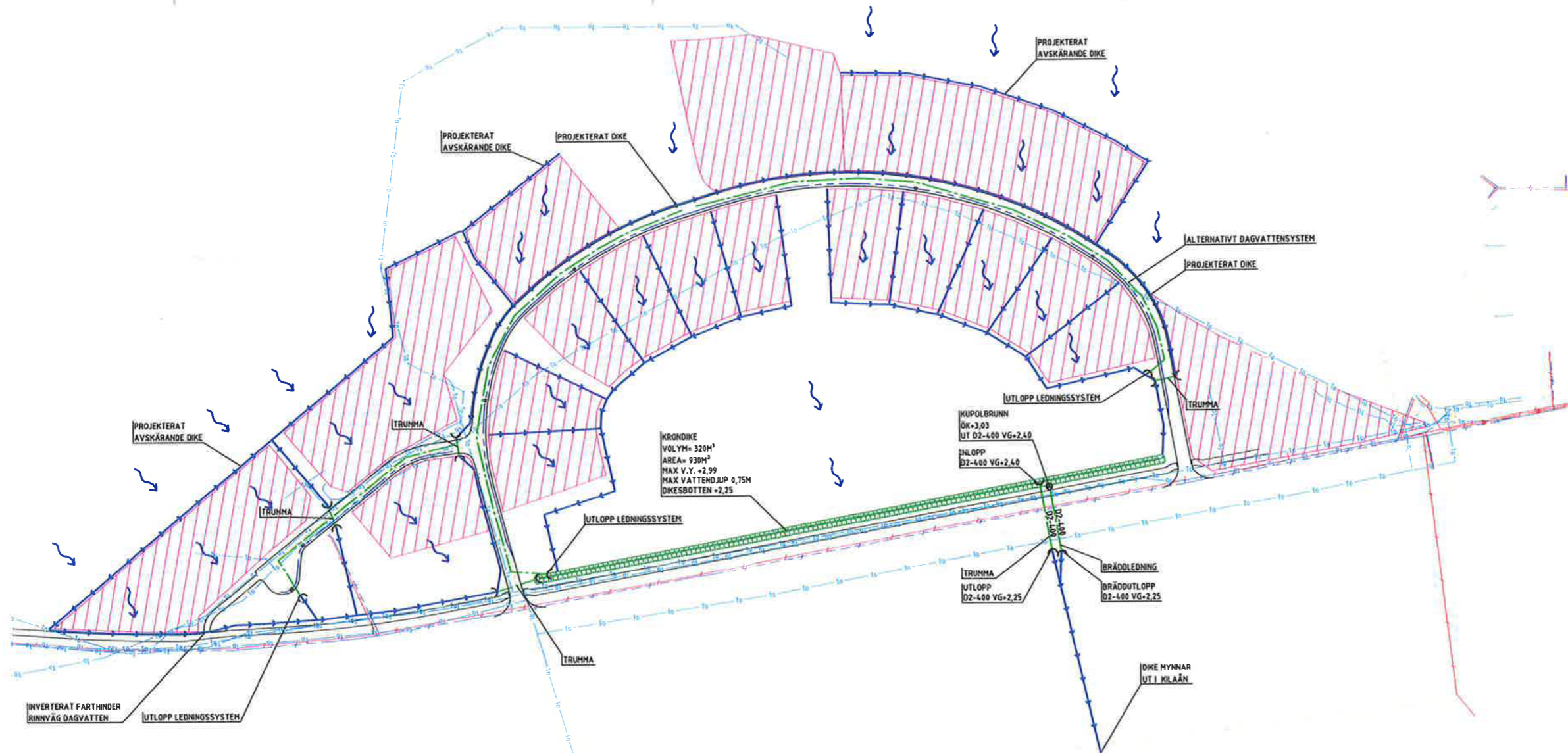
Att planera dagvattensystem ur ett långsiktigt perspektiv kommer bli allt viktigare i och med eventuella klimatförändringar som troligtvis innebär fler och intensivare regn i framtiden.

8. Fortsatt arbete

Projektering av dagvattensystem bör ske tillsammans med projektering av vatten- och spillvattensystem som även ska samordnas med övriga ledningsslag inom och i anslutning till detaljplanen.

För att säkerhetsställa att tillräcklig rening av dagvatten erhålls inom området innan dagvattnet avrinner till recipient kan föroreningsberäkningar utföras med hjälp av programmet StormTac.

KOORDINATSYSTEM:

PLAN: SWEREF 991630
 HÖJD: RH 2000

TECKENFÖRKLARINGAR:

- D1 DAGVATTENLEDNING AV PP
- D2 DAGVATTENLEDNING AV BETONG
- RINNVÄG
- PROJEKTERAT DIKE
- INLOPP/UTLOPP
- KUPOLBRUNN
- TOMT
- BEFINTLIG DAGVATTENLEDNING
- BEFINTLIG SPILLVATTENLEDNING
- BEFINTLIG VATTENLEDNING
- BEFINTLIG EL
- BEFINTLIG OPTO

ANMÄRKNINGAR:

DIKEN HIRTADE SCHEMATISKT I DEN UTSTRÄCKNING SOM KRÄVS FÖR ATT HANTERA DAGVATTNET YTLIGT. DIKEN ANTAS HA EN V-FORM. HUS BERÄKNAS HA UTKASTARE FRÅN STUPRÖR OCH ATT DAGVATTEN FRÅN TOMTER AVLEDS YTTLEDIS TILL DIKE.

UTRITADE SLÄNTER ÄR MED HÄNSYN TILL BEFINTLIGA MARKHÖJDER FÖR KRONDIKE. EXAKT SLÄNTUTBREDNING FASTSTÄLLS I DETALJSKEDE.

KRONDIKETS SLÄNTLUTNINGAR ÄR 1:3 MOT GC-VÄG OCH 1:2 MOT ÅKERMARK. DIKESDJUP OCH SEKTION UTFORMAD M.H.T. BEHOV FÖR MAGASINERINGSVOLYM SAMT LÅGSTA SLÄNTRÖNSNIVÅ. DIKESBREDD=3,5M OCH DIKESDJUP 0,75M.

BRÄDOUTLOPP FÖR MAGASINERINGSYTA VIA KUPOLBRUNN MELLAN KRONDIKE OCH GC-VÄG.

VÄG ENKELSKEVAS MOT DIKE OM ENDAST DAGVATTEN HANteras I YTLIGA LÖSNINGAR. VÄG SKEVAS MOT LÅGSTRÄK MED DB-BRUNNAR OM LEDNINGSSYSTEM SKA ANLÄGGAS I OMRÅDET. VÄG KOMPLETTERAS MED DIKE LÄNGS HELA STRÄCKAN OM LEDNINGSSYSTEM VÄLJS BORT.

LEDNINGUNDERLAG SAKNAS FRÅN TRAFIKVERKET SAMT HJÄLMSÄTTERS EKONOMISKA FRITIDSSTUGEFÖRENING.

KOMPLETTERING AV LEDNINGUNDERLAG KRÄVS INNAN PROJEKTERING PÅBÖRJAS FÖR ATT SÄKERHETSTÄLLA LÖSNING.

KOMPLETTERING OCH SÄKERSTÄLLANDE AV ATT LEDNINGUNDERLAG ÄR AKTUELLT KRÄVS INNAN ENTREPRENAD OCH SCHAKT PÅBÖRJAS I OMRÅDET.

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SKN

UTREDNINGSHANDLING

Ramboll Sverige AB
 Holmgatan 8

Tfn:
 Fax:

UPPFÖRAG NR 1320034029
 DATUM 2018-05-04

ANSVARIG A RENHEIM
 NYKÖPINGS KOMMUN
 BERGSHAMMAR
 FÖRSLAG DAGVATTENHANTERING.
 PLAN

SKALA 1:1000 (A1) | BILAGA 1 | BET

Kund Mitsehus	Datum 2018-10-31	Uppdragsnummer 18190	Bilagor A01-A04
PM01 Bergshammars-Ekeby 6:60/6:66, Nyköping Trafikbullerutredning för LSS boende			

I denna PM redovisas trafikbullersituationen vid planerade LSS bostäder på Bergshammars-Ekeby 6:60/6:66 i Nyköping. Två alternativa lägen.

Innehåll

1.	SAMMANFATTNING	1
2.	BERÄKNADE TRAFIKBULLERNIVÅER	1
3.	KOMMENTARER	2
4.	RIKTVÄRDEN FÖR LJUD FRÅN YTTRE BULLERKÄLLOR	3
5.	TRAFIKUPPGIFTER	4

1. Sammanfattning

Det planerade bostadshuset utsätts för låga bullernivåer från trafiken på Nyköpingsvägen. Vid fasaden mot vägen blir ekvivalentnivåerna 56-60 dB(A) för båda alternativen, vid övriga fasader högst 55 dB(A).

På del av gårdsytan norr om byggnaden blir ekvivalentnivån på grund av trafiken i närområdet högst 50 dB(A) och maximalnivån lägre än 70 dB(A). Uteplats som klarar riktvärdena enligt Trafikbullerförordningen kan anläggas här utan speciella bulleråtgärder.

2. Beräknade trafikbullernivåer

Beräkningarna av vägtrafikbuller har utförts enligt den samnordiska beräkningsmodellen, reviderad 1996, Naturvårdsverkets rapport 4653. Vidare har hänsyn tagits till bullerregnet vid beräkning och redovisning av bullernivåerna vid fasad.

Två alternativa byggnadslägen redovisas.

Alternativ 1

Beräknade ekvivalentnivåer vid fasad från 2 m höjd samt på uteytor 1,5 m över mark redovisas på ritning A01.

De ekvivalenta ljudnivåerna vid gavelfasaden mot vägen blir 56-60 dB(A), vid övriga fasader högst 55 dB(A).

På gårdsytan norr om byggnaden blir ekvivalentnivån 1,5 m över mark 50 dB(A).

Beräknade maximalnivåer vid fasad redovisas på ritning A02.

Maximalnivåerna vid gavelfasaden och gårdsytan mot vägen blir 71-75 dB(A) vid övriga fasader och på gårdsytor högst 70 dB(A).

Alternativ 2

Beräknade ekvivalentnivåer vid fasad från 2 m höjd samt på uteytor 1,5 m över mark redovisas på ritning A03.

De ekvivalenta ljudnivåerna vid fasaden mot vägen blir 56-60 dB(A), vid övriga fasader högst 55 dB(A).

På gårdsytan norr om byggnaden blir ekvivalentnivån 1,5 m över mark 50 dB(A).

Beräknade maximalnivåer vid fasad redovisas på ritning A04.

Maximalnivåerna vid samtliga fasader blir högst 70 dB(A). Även på gårdsytorna V, N och O om byggnaden fås högst 70 dB(A) maximalnivå.

3. Kommentarer

Nivå vid fasad

Byggnaden får inte över 60 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid någon fasad. Ingen speciell hänsyn behöver tas till trafikbullret vid planeringen av lägenheterna.

Nivå på uteplats

Ljudnivån på gårdsytor i anslutning till de två alternativa lägena för byggnaden blir 1,5 m över mark lägre än 70 dB(A) maximal och högst 50 dB(A) ekvivalent ljudnivå på gårdsytan norr om byggnaden.

Gemensam uteplats med högst 70 dB(A) maximal och 50 dB(A) ekvivalent ljudnivå kan anordnas här.

Nivå inomhus

Med lämpligt val av fönster, fönsterdörrar, yttervägg och uteluftdon kan god ljudmiljö inomhus erhållas.

Luftljudsisoleringen för fönster, fönsterdörrar och yttervägg anges i form av vägt laboratoriemätt reduktionstal R_w , dB, enligt SS-ISO 717/1.

Luftljudsisoleringen för uteluftdon anges i form av vägt laboratoriemätt reduktionstal D_{new} , dB, enligt SS-ISO 717/1.

Nedan ges översiktligt ljudkrav för fönster för Ljudklass B. Noggrannare indelning kan göras i den fortsatta projekteringen.

Fönster och fönsterdörrar med ljudisolering lägst $R_w = 41$ dB föreslås i samtliga fall, för fasta fönster lägst $R_w = 38$ dB.

För eventuella uteluftdon krävs ljudisolering lägst $D_{\text{new}} = 43$ dB och för ytterväggens övriga delar krävs lägst $R_w = 52$ dB.

4. Riktvärden för ljud från yttre bullerkällor

Vid nybyggnad av bostäder gäller följande riktvärden för högsta ljudnivåer från trafik och andra yttre bullerkällor.

Trafikbullerförordning SFS 2015:216

Riktvärden för trafikbuller utomhus som normalt inte bör överskridas vid nybyggnad av bostäder.

Lägenhetstyp/Utrymme	Högsta trafikbullernivå, dB(A)	
	Ekvivalentnivå	Maximalnivå
Smålägenheter med högst 35 m² yta		
Utomhus (frifältsvärden)		
På uteplats	50	70 ¹⁾
Vid fasad	65	
Övriga lägenheter		
Utomhus (frifältsvärden)		
På uteplats	50	70 ¹⁾
Vid fasad	60	
Om 60 dB(A) inte är möjligt vid alla bostadens fasader med fönster gäller vid minst hälften av bostadsrummen		
i varje lägenhet	55	70 ²⁾

¹⁾ Värdet får enligt Boverket överskridas 5 gånger per timme.

²⁾ Värdet får överskridas 5 gånger per natt.

Boverkets byggregler

I Boverkets byggregler, BBR, hänvisas när det gäller ljudmiljön till Ljudklass C enligt svensk standard för ljudklassning av bostäder SS 25267. Detta innebär följande riktvärden för trafikbuller inomhus.

Högsta värden för A-vägda, ekvivalenta och maximala, ljudtrycksnivåer

Utrymme	Ekvivalentnivå, L_{pA}	Maximalnivå natt L_{pAFmax}
Bostadsrum	30 dB(A)	45 dB(A) ¹⁾
Kök	35 dB(A)	-

¹⁾ Värdet, L_{pAFmax} får överskridas med 10 dB 5 gånger per natt (22.00 - 06.00).

Ljudklassning av bostäder

I svensk standard SS 25267 anges värden för ljudklassning av bostäder. Ljudklass C uppfyller kraven enligt BBR, Ljudklass B innebär 4 dB lägre nivåer inomhus och Ljudklass A ytterligare 4 dB lägre nivåer.

Ljudklass B kan sägas ge 50 % högre ljudstandard än vad BBR kräver och Ljudklass A dubbelt så hög ljudstandard.

5. Trafikuppgifter

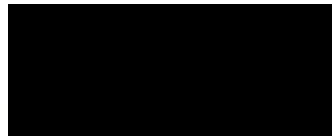
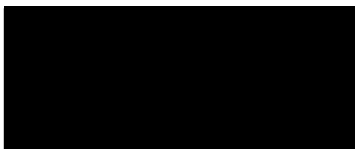
Följande trafikuppgifter, som erhållits från Trafikverket och uppräknats till prognos för år 2040, ligger till grund för beräkningarna.

<i>Väg</i>	<i>Fordon/ÅMD</i>	<i>Andel tung trafik</i>	<i>Hastighet km/h</i>
Nyköpingsvägen	2 300	7 %	70

ÅKERLÖF HALLIN AKUSTIKKONSULT AB

Uppdragsansvarig

Granskad

18190 A01

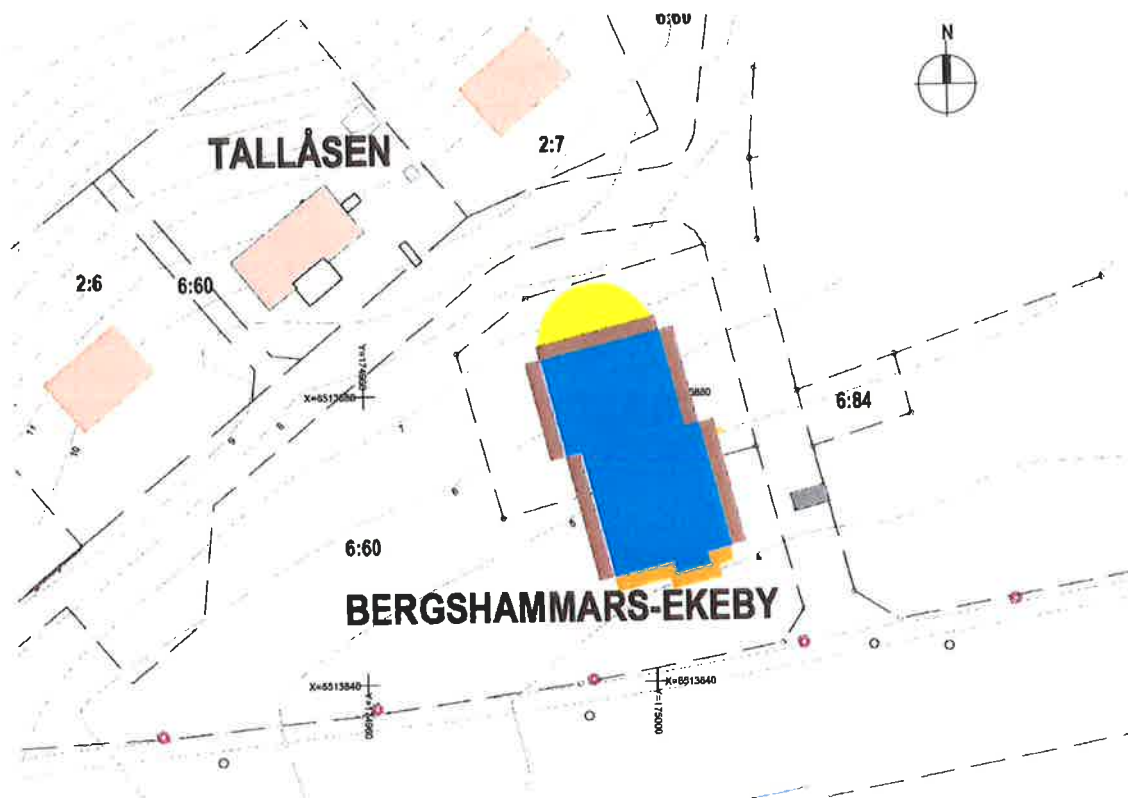
2018-10-31

LÅ/RS

Skala 1:1000

Bergshammars-Ekeby, Nyköping
Trafikbullerutredning för detaljplan

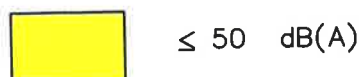
Situationsplan alternativ 1
Ekvivalentnivåer

Ekvivalent ljudnivå för dygn vid fasad
Frifältsvärde

Ekvivalent ljudnivå för dygn 1,5 m
över mark

18190 A03

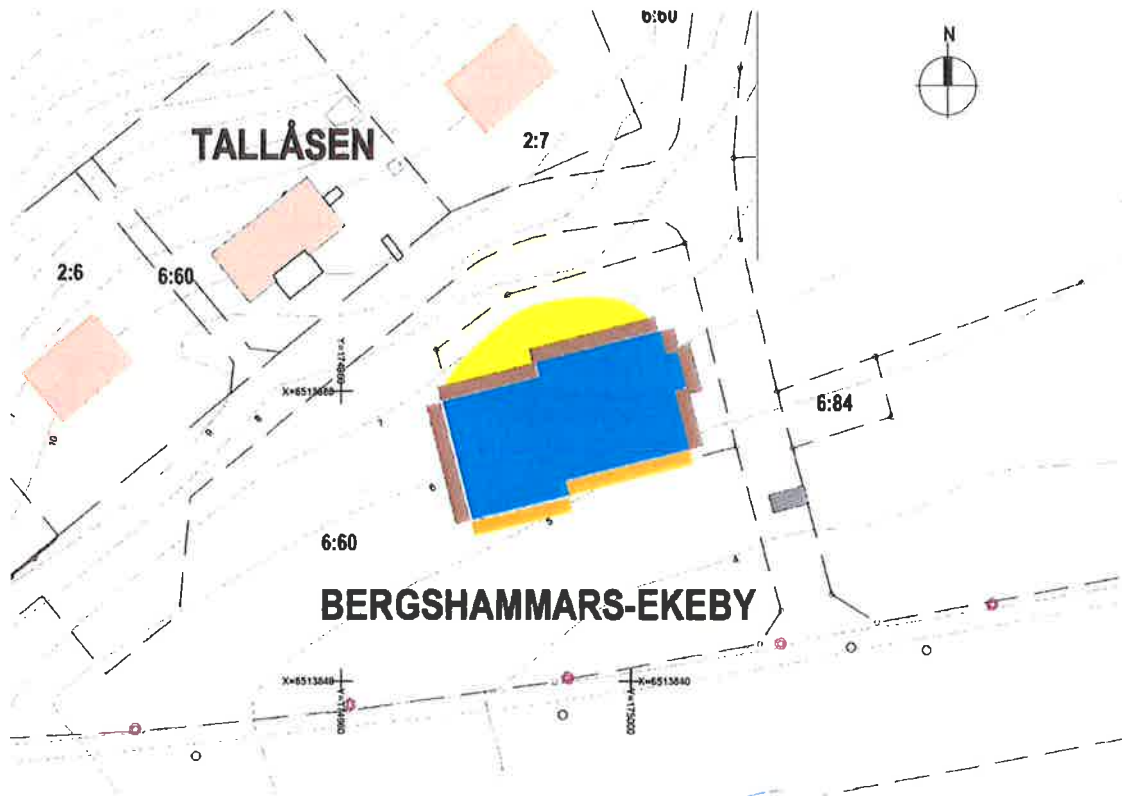
2018-10-31

LÅ/RS

Skala 1:1000

Bergshammars-Ekeby, Nyköping
Trafikbullerutredning för detaljplan

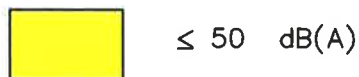
Situationsplan alternativ 2
Ekvivalentnivåer

Ekvivalent ljudnivå för dygn vid fasad
Frifältsvärde

Ekvivalent ljudnivå för dygn 1,5 m
över mark

Behovsbedömning av detaljplan för Bergshammars-Ekeby 6:66 samt del av Bergshammars-Ekeby 6:60, Nyköpings kommun

Behovsbedömningen ska utgöra underlag för bedömning om genomförandet av kommande detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning av planen och upprätta en skriftlig redogörelse, miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Behovsbedömningen bör även avgränsa vilka frågor som ska behandlas i en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med 6 kap Miljöbalken (MB) och 4 kap 34 § Plan- och bygglagen (PBL) alternativt behandlas i planbeskrivningen.

Syfte med detaljplan och kommande detaljplaneläggning

Syftet med detaljplanen är att ge möjlighet till att bygga ett mindre flerbostadshus för gruppboestad, LSS-boende. LSS-boendet kräver en markanvändning för vård, bostadsformen flerbostadshus och en högre exploateringsgrad. Detta gör att en ny detaljplan måste tas fram för att pröva lämpligheten att bygga flerbostadshus för gruppboestad på platsen.

Nulägesbeskrivning

Planområdet är beläget väster om Nyköping strax öster om Bergshammar, norr om landsväg 800 och Ekebydals koloniområde. Planen gränsar i norr och väster direkt till befintlig bebyggelse i form av 5 friliggande villor, därefter glesbevuxen skogsmark. Till öster om planområdet går Tallåsvägen, en mindre lokalgata som sammanbinder planområdet och befintlig bebyggelse med landsväg 800.

Den fördjupade översiktsplanen för Nyköpings tätort och Skavsta från 2013 har följande som inriktning för planläggning i Bergshammars tätort:

I den fortsatta planläggningen bör det provas att på sikt skapa en sammanhållen tätort med tillräckligt underlag för goda kommunikationer, service och efterfrågan för såväl lägenheter som enbostadshus bör tillgodoses.

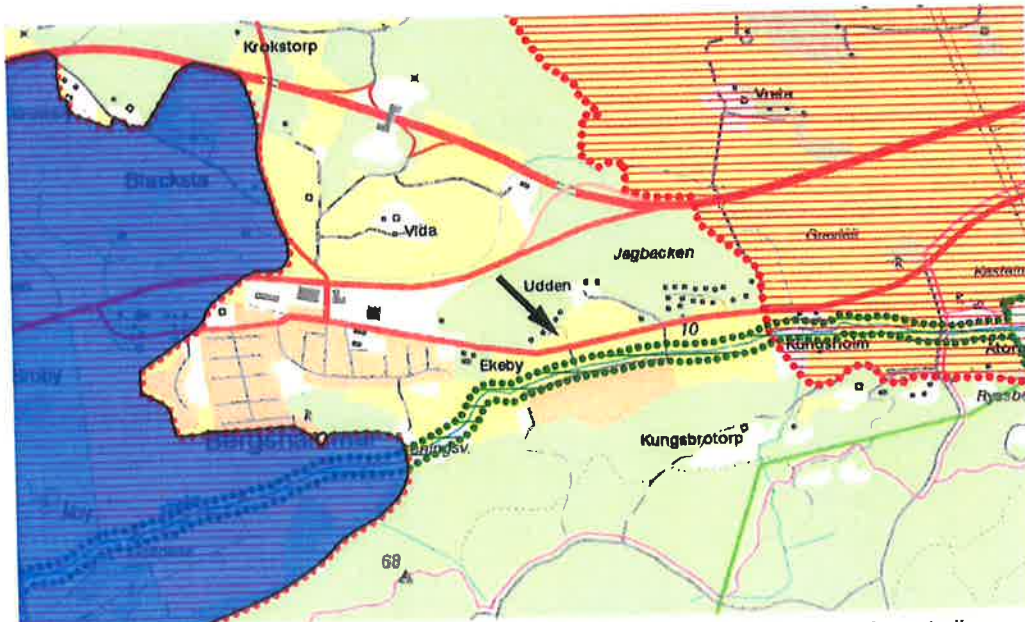
Översiktsplanen anger att orterna Bergshammar och Svalsta ses som möjliga tillväxtområden de ligger också inom riksintresset Kilaåns dalgång som bedöms känsligt för ny bebyggelse.

Översiktsplanen ger dock inte något ställningstagande för aktuellt område då det redan är planlagt för bostäder.

Planområdet omfattas inte av något riksintresse eller skydd men ligger i närheten av ett riksintresse för kulturmiljövård och naturvård samt ett Natura 2000-område, Kilaån, som passerar förbi koloniområdet söder om väg 800.

Flygfoto över området och dess läge i kommunen. Planområdet är markerat med rött.

Planområdet i förhållande till riksintressen i området. Planområdet markerat med svart pil, Kilaåns dalgång är det lila området och Kilaån är markerat med grön-prickad linje.

Ställningstagande till strategisk miljöbedömning och avgränsning av MKB

Planen berör ett område som ligger strax öster om Bergshammar och omfattar fastigheterna Bergshammars-Ekeby 6:66 och Bergshammars-Ekeby 6:60. Planen anger förutsättningar för markanvändningen vård (LSS-boende) och att flerbostadshus kan uppföras.

Den samlade bedömningen av ovanstående aspekter och deras kumulativa effekter är att planförslaget **inte kan** antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning med tillhörande MKB behöver därför inte upprättas. Det finns skäl att ändå belysa följande aspekter i den kommande planprocessen:

- Dagvattenhantering och vilka konsekvenser detta kan ha på Kilaån

Tidigt samråd

Referensgrupp/myndighet som medverkat i tidigt samråd gällande denna behovsbedömning

MYNDIGHET	NAMN	Datum
Planenheten, Nyköpings kommun		

Tidigt samråd med Länsstyrelsen gällande denna behovsbedömning

KOMMENTAR	NAMN	Datum
Länsstyrelsen anser att...		

Bilagor

- Bilaga 1 Checklista för behovsbedömning med miljöaspekter och kommentarer

Maria Ljungblom
 Chef Plan- och naturenheten

xxx
 Planarkitekt Plan- och naturenheten

Bilaga 1 Checklista för behovsbedömning

MILJÖASPEKT	Kan ett genomförande av planen antas medföra betydande miljöpåverkan			KOMMENTAR/ÅTGÄRD
	JA	OSÄKER	NEJ	
Verksamheter enligt 4 kap 34 § PBL eller enligt Förordning om MKB 3 § eller bilaga 3			x	
Biologisk mångfald				
<i>Riksintresse naturvård</i>		x		Området ligger i närheten av Kilaån som är markerat som ett riksintresse för naturvård. Flödesvägar i området leder mot Kilaån och dagvatten bedöms ledas hit. Planområdet är så pass litet att det inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. En dagvattenutredning har gjorts i samband med planerad exploatering av Bergsahammars-Ekeby 6:60, utredningen är utförd under 2018 och för åtgärder gällande aktuellt planområde hänvisas det till den. I kort visar utredningen på att omhändertagande och fördröjning av dagvatten går att lösa lokalt.
<i>Natura 2000-habitat*</i>		x		Kilaån är även märkt som ett Natura 2000-området. Resonemang ovan gäller.
<i>Skyddad natur</i>		x		Ingen skyddad natur finns i direkt anslutning men Kilaån rinner till Svanvikens naturreservat. I övrigt läs ovan för resonemang kring lösning.
<i>Värdefull/känslig natur</i>			x	
<i>Grönstruktur</i>			x	
Friluftsliv				
<i>Riksintresse friluftsliv</i>			x	
<i>Strandskydd</i>			x	
<i>Värdefullt friluftsområde</i>			x	
<i>Grön förbindelse i FÖP</i>			x	
Befolkning				

<i>Jämställdhet</i>			x	Goda förbindelser finns med GC-väg in till Bergshammar och Nyköping. Även busshållplats ligger i anslutning till planområdet. Att det är ett LSS-boende som planeras för platsen måste också ses som positivt ur en jämställdhetssynpunkt. Det ger möjlighet till ett attraktivt boende för människor i behov av särskild service.
<i>Integration</i>			x	Planen ger möjlighet till en mer varierad bebyggelse och verksamhet i området. Detta kan uppmuntra nya möten och en ökad integration. Arbetsplatser blir också tillgängliga i området.
<i>Barns perspektiv</i>			x	
<i>Ålderssammansättning</i>			x	
Människors hälsa				
<i>Buller</i>			x	Bullerutredning har tagits fram som visar på att rekommenderade ljudnivåer klaras.
<i>Vibrationer</i>			x	
<i>Magnetiska fält</i>			x	
<i>Radon</i>			x	Området ligger precis utanför ett område med hög risk.
<i>Allergi</i>			x	
<i>Miljöfarlig verksamhet</i>			x	
<i>Föroreningar</i>			x	
<i>Markföroreningar</i>			x	
<i>Fysisk tillgänglighet</i>			x	
<i>Rekreation och friluftsliv</i>			x	
Människors säkerhet				
<i>Ras och skred</i>			x	
<i>Översvämning</i>			x	Lågpunkt i landskapet ligger strax öster om området. Översvämningrisk bör kontrolleras vid en dagvattenutredning.
<i>Trafiksäkerhet</i>			x	
<i>Farligt gods/skyddsavstånd</i>			x	Väg 800 är inte markerad som alternativ led för farligt gods men tidigare planarbeten i närheten har

				visat på ett krav från länsstyrelsen på visst säkerhetsavstånd till vägen. Detta kommer tas i beaktande under fortsatt arbete och ett minsta avstånd på 25 meter för byggnad kommer regleras i planen.
Trygghet och säkerhet			x	Goda förbindelser för gång- och cykeltrafik finns till och från området.
Djur och växtliv				
Natura 2000-fågel*			x	
Fridlysta/rödlistade arter			x	
Värdefulla/känsliga arter			x	
Mark				
Geologi och jordarter		x		Geoteknisk undersökning gjordes för nu gällande detaljplan 1990. En stor del av området består av lös lera och grundläggning med pålar bedömdes då som en sannolik nödvändighet.
Topografi			x	
Erosion			x	
Vatten				
MKN Avrinningsområde			x	
Skyddsområde			x	
Ytvatten			x	
Grundvatten			x	
Dagvatten			x	Se tidigare kommentarer
Spillvatten			x	
Luft				
Miljö kvalitetsnorm utomhusluft*			x	
Klimatfaktorer				
Lokalklimat			x	
Ljusförhållanden			x	
Hushållning mark/resurser				
Energianvändning el och uppvärmning			x	
Energianvändning transporter och kommunikationer			x	
Kollektivtrafikförsörjning			x	Närhet finns till busshållplats
Gång och cykel			x	Goda förbindelser
Större/annat opåverkat område			x	Närhet till ett större opåverkat område finns. Dock inte direkt anslutande

					och med tanke på planens storlek bedöms det inte finnas någon risk för betydande påverkan.
<i>Naturresurser **</i>			X		
Landskap					
<i>Landskapsbild</i>			X		
Bebyggelse					
<i>Stadsbild</i>			X		Bebyggelsen ska anpassas till befintlig bebyggelse på platsen.
<i>Gestaltning</i>			X		
Kulturmiljö					
<i>Riksintresse</i>			X		
<i>Fornminne</i>			X		Ett fornminne i form av en stensättning finns cirka 200 m väster om planområdet. Lämnings position är väl känt och ligger på behörigt avstånd från planområdet, bakom befintlig bebyggelse, så ingen risk för påverkan finns.
<i>Byggnadsminne</i>			X		
<i>Övrig värdefull kulturhistorisk miljö</i>			X		
Ev andra väsentliga aspekter			X		
Utbyggnadstid			X		
Miljömål	Bidrar	Motverkar	Osäkert	Berörs ej	
Begränsad klimatpåverkan				X	
Frisk luft				X	
Grundvatten av god kvalitet				X	
Levande sjöar och vattendrag			X		
Myllrande våtmarker				X	
Hav i balans				X	
Ingen övergödning			X		
Bara naturlig försurning				X	
Levande skogar				X	
Ett rikt odlingslandskap				X	
God bebyggd miljö	X				
Giffri miljö				X	
Säker strålmiljö				X	
Skyddande ozonskikt				X	
Ett rikt växt- och djurliv				X	
Samlad bedömning					
Ett genomförande av planen har ingen påvisbar negativ effekt på miljön, hälsan eller hushållning med mark, vatten och andra resurser					

- 1 *Kommentarer till checklisten*
- 2 *Om planen anger förutsättningar för kommande tillstånd för sådana verksamheter eller anläggningar som anges i bilaga 3 till Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar bör en strategisk miljöbedömning påbörjas.*
- 3 **= om bedömningen är ja eller osäker för dessa aspekter bör en strategisk miljöbedömning påbörjas.*

**= om möjligt, ange hur stor andel av planens yta som efter genomförandet kan antas komma att omfatta sedan tidigare inte ianspråktagen och/eller planlagd natur/park (grönmark).

Referensmaterial som har använts vid denna bedömning

Titel	Källa	Aktualitet
Översiktsplan för Nyköpings kommun	Nyköpings kommun	Antogs 2013
Fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta	Nyköpings kommun	2013
NYGIS	Nyköpings kommun	2018
Dagvattenutredning Bergshammar	Mitsemhus	2012

MSN §

Dnr MSN19/XX
BTN17/89**Beslut om planbesked för JÄRNHANDLAREN 3, Väster, Nyköping,
Nyköpings kommun**

Läge: Västra Storgatan

Sökanden: Nötudden Fastigheter, S:t Annegatan 2, 611 34 Nyköping

I november 2017 inkom Nötudden Fastigheter med en planbeskedsansökan. Syftet med ansökan var att ändra detaljplanen för att tillåta bostäder på gården. Gårdshuset ansågs vara i dåligt skick och svårare använda. Förslaget var att utveckla fastigheten med nya byggnader för bostäder som i skala och uttryck tar hänsyn till miljön och känslan på gården.

Gårdsbyggnaderna har ett stort bevarandevärde och är värdefulla inslag i stadsbilden. Förändringar får ej vidtas av byggnaderna som förvanskar dess yttre form och allmänna karaktär. För gårdsbebyggelsen är det speciellt viktigt att den relativt låga och varierade byggnadshöjden bibehålles. Dessa ska även vid upprustning bevara karaktären av uthus och får ej bli dominerande byggnader inom kvarteret.

Bedömningen, utifrån underliggande skiss i planbeskedet, gällande detaljplan och utredningar, är att gårdsbyggnaderna skulle fara stor skada om planbesked ges för att omvandla dessa till bostäder. Gårdsbyggnadernas karaktär skulle ändras väsentligt och därmed det kulturhistoriska värdet försvinna.

Plan- och naturenheten föreslår därmed för miljö- och samhällsbyggnadsnämnden att besluta att planarbete för Järnhandlaren 3 inte får inledas.

Beslutsunderlag

- Planbeskedsansökan
- Järnhandlaren 3 – antikvarisk förundersökning med konsekvensanalys av gårdsbebyggelsen gjord av Sörmlands museum.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

MSN §

Dnr MSN19/XX

BTN17/89

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att detaljplanearbete för fastigheten JÄRNHANDLAREN 3 inte får inledas.

Beslut till:

Akten

Sökanden

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Beslut om planbesked för JÄRNHANDLAREN 3, Väster, Nyköping, Nyköpings kommun

Läge: Västra Storgatan

Sökanden: Nötudden Fastigheter, S:t Annegatan 2, 611 34 Nyköping

---

Sammanfattning

I november 2017 inkom Nötudden Fastigheter med en planbeskedsansökan. Syftet med ansökan var att ändra detaljplanen för att tillåta bostäder på gården. Gårdshuset ansågs vara i dåligt skick och svåravända. Förslaget var att utveckla fastigheten med nya byggnader för bostäder som i skala och uttryck tar hänsyn till miljön och känslan på gården (bifogade en skiss på stadsradhus).

Gårdsbyggnaderna har ett stort bevarandebestånd och är värdefulla inslag i stadsbilden. Förändringar får ej vidtas av byggnaderna som förvanskar dess yttre form och allmänna karaktär. För gårdsbebyggelsen är det speciellt viktigt att den relativt låga och varierade byggnadshöjden bibehålles. Dessa ska även vid upprustning bevara karaktären av uthus och får ej bli dominerande byggnader inom kvarteret.

Bedömningen, utifrån underliggande skiss i planbeskedet, gällande detaljplan och utredningar, är att gårdsbyggnaderna skulle fara stor skada om planbesked ges för att omvandla dessa till bostäder. Gårdsbyggnadernas karaktär skulle ändras väsentligt och därmed det kulturhistoriska värdet försvinna.

Plan- och naturenheten föreslår därmed för miljö- och samhällsbyggnadsnämnden att besluta att planarbete för Järnhandlaren 3 inte får inledas.

Bakgrund

Gällande detaljplan, P87/18, anger markanvändningen handel för kvarteret med q₁ bestämmelse på gårdshuset- särskild miljöhänsyn. Byggnader som markerats med q₁ har bedömts som kulturhistoriskt intressant bebyggelse. Byggnaderna har ett stort bevarandebestånd och är värdefulla inslag i stadsbilden. Förändringar får ej vidtas av byggnaderna som förvanskar dess

yttre form och allmänna karaktär. Vidare står det att för gårdsbebyggelsen på fastigheten är det speciellt viktigt att den relativt låga och varierade byggnadshöjden bibehålles. Dessa ska även vid upprustning bevara karaktären av uthus och får ej bli dominerande byggnader inom kvarteret.

I den kulturhistoriska byggnadsinventering som Sörmlands museum tog fram 2015-2016 är de aktuella gårdshusen blåa=byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

I samband med att planbesked söktes gjordes en antikvarisk förundersökning med konsekvensanalys av gårdsbebyggelsen av Sörmlands museum september 2018.

Utdrag ur den antikvariska förundersökningen:

"Sammanfattande slutsatser

Att bygga om gårdshusen till bostäder anses vara fullt möjligt utifrån antikvarisk synvinkel, förutsatt att karaktären av uthus inte går förlorad. Detta ställer dock höga krav på att ombyggnaden görs varsamt och med i huvudsak traditionella material och metoder. Det innebär t ex att:

- Byggnadsvolymen i huvudsak lämnas oförändrad och befintliga takkupor bevaras och renoveras. Nya takkupor kan ev. tillföras i samråd med antikvarisk expertis.
- Husets stomme bevaras och bärande delar i takkonstruktionen på andra våningen fortsatt hålls synliga. Den rumsligt öppna karaktären bevaras.
- Ursprungliga detaljer såsom fasadpanel, fönster, brädgolv bevaras och renoveras.
- Nya tillägg i form av entrépartier och fönster görs med hänsyn till byggnadernas karaktär.
- Taktäckningen ska vara av tegel (norra längan) och skivtäckt plåt (västra och östra längan).

Om ovanstående punkter inte kan uppfyllas bör byggnaderna även fortsättningsvis användas som gårdshus/affärslokal/café. Att riva byggnaderna och ersätta dem med nya hus är uteslutet, med hänsyn dels till byggnadernas skydd i nuvarande detaljplan och andra lagrum, men också till dess utpekade kulturhistoriska värden"

Efter diskussion med sökanden/fastighetsägaren ser de svårigheter i att bygga om gårdsbyggnaderna till bostäder och uppfylla kraven från den antikvariska förundersökningen samt BBR- Boverkets byggregler.

Beslutsunderlag

Planbeskedsansökan och Järnhandlaren 3- antikvarisk förundersökning med konsekvensanalys av gårdsbebyggelsen gjord av Sörmlands museum.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att detaljplanearbete för fastigheten JÄRNHANDLAREN 3 inte får inledas

Maria Ljungblom
Chef plan- och naturenheten

Sofia Bergqvist
Planarkitekt

Beslut till:

Akten
Sökanden

2017 -11- 08

Dnr. *BIN17/89 1*

Begäran om planbesked
Enligt 2 § 5 kap. PBL (2010:900)

Sökande

Namn Nötudden Fastigheter	Telefon (även riktnummer) 0155-266630
Adress S:t Annegatan 2	Postadress 61134 Nyköping
Fastigheter som berörs Järnhandlaren 3	
Fakturamottagare Nötudden Fastigheter	Organisationsnummer/Personnummer 556228-4603
Faktureringsadress S:t Annegatan 2	Postadress 61134 Nyköping

Kontaktperson

Namn [Redacted]	E-postadress Douglas@newtor.se
Telefon (även riktnummer)/mobil <i>0763 1984 87</i>	

Syftet med ansökan (karta över planområdet ska bifogas).

Syftet med ansökan är ändra detaljplanen för att tillåta bostäder gården. Gårdshuset är i väldigt dåligt skick och är i dag svårare använda. Förslaget är att utveckla fastigheten med bostäder som i skala och uttryck tar hänsyn till miljön och känslan på gården. Bifogat finns en skiss med stadsradhus. Detta är ett förslag på utveckling men det går också att bygga flera mindre lägenheter i tvåvåningshus. Vi utvecklar gärna våra tankar i dialog med kommunen.

Övrig information

Konsult är anlitad ☒ Ja ☐ Nej	
Namn Carlstedt Arkitekter AB	
Telefon (även riktnummer)/mobil 070-2047919	E-postadress [Redacted]

Övriga handlingar som är bifogade **Bilaga, Skiss på stadsradhus, 2017-10-20**

Namnsteckning

Ort och datum <i>Stockholm 7/11-2017</i>	
Namnsteckning <i>[Signature]</i>	Namnförtydligande [Redacted]

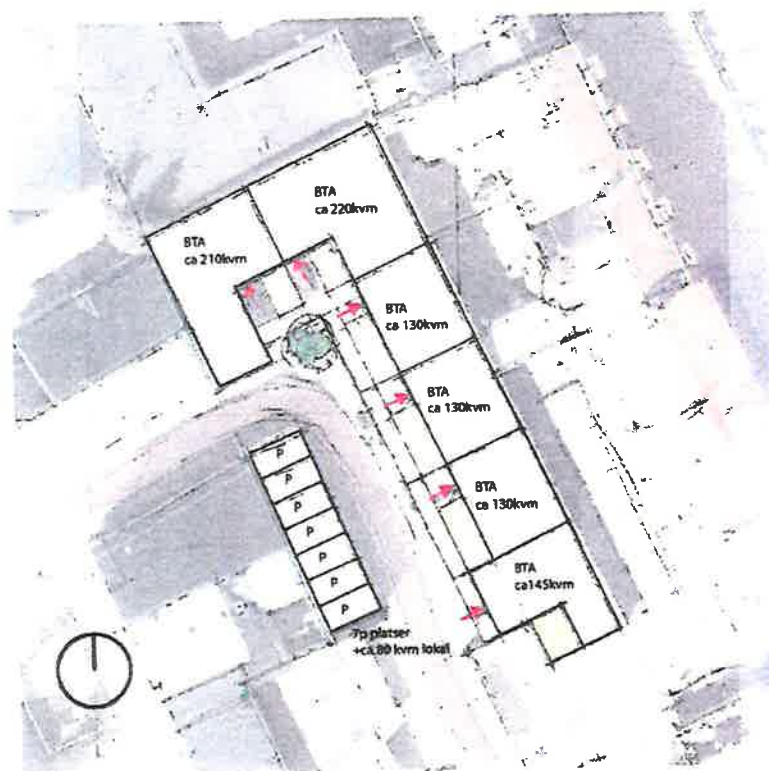
Anmälan skickas till: **Nyköpings kommun
Samhällsbyggnad
Plan- och naturenheten
611 83 Nyköping**

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	E-POST	BANKGIRO	ORGANISATIONSNR
Nyköpings kommun Samhällsbyggnad Plan- och naturenheten 611 83 NYKÖPING	Västra Kvarngatan 35	0155-24 80 00	samhallsbyggnad@nykoping.se	619-03 42	21 20 00-2940

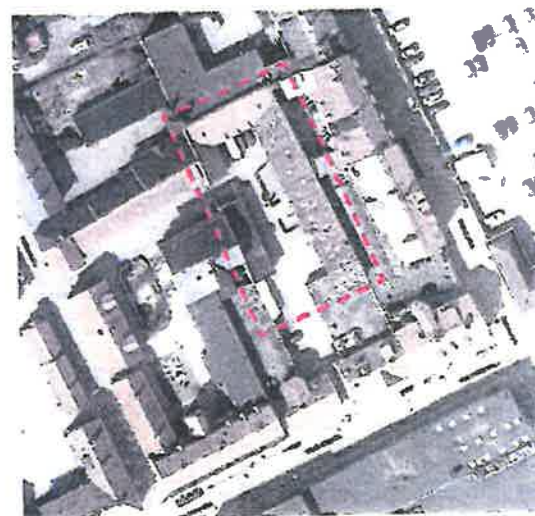
Illustrationskiss Stadsradhus

Handwritten signature

0m 5m 10m 15m 20m

Till vänster: Skiss stadsradhus. SKALA 1:400
Nedan: Flygfoto kv Järnhandlaren 3. SKALA 1:1000

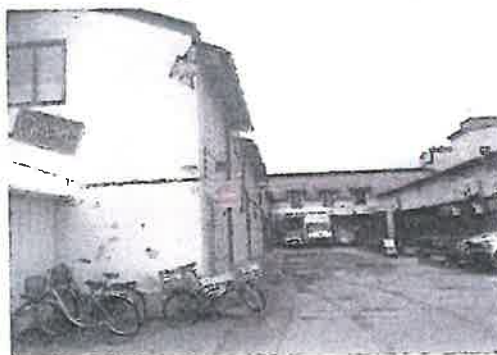

MB

Bilder från platsen Kv Järnhandlaren 3 Nyköping

mf

kulturmiljöer

Järnhandlaren 3

Järnhandlaren 3, S:t Nikolai socken, Nyköpings kommun,
Södermanlands län

Antikvarisk förundersökning med
konsekvensanalys av gårdsbebyggelse

2018-09-28

Järnhandlaren 3

Järnhandlaren 3, S:t Nikolai socken, Nyköpings kommun,
Södermanlands län

Antikvarisk förundersökning med
konsekvensanalys av gårdsbebyggelse

Rapport 2018:4

© 2018 Sörmlands museum

Beställningar kan göras hos:
Sörmlands museum
Box 314, 611 26 Nyköping

arkiv.bibliotek@dll.se

www.sormlandsmuseum.se

Författare: [REDACTED] bebyggelseantikvarie

Omslagsbild: Utsikt genom ett av norra längans fönster. SLM D2018-0595

Foto, där ej annat anges: [REDACTED]

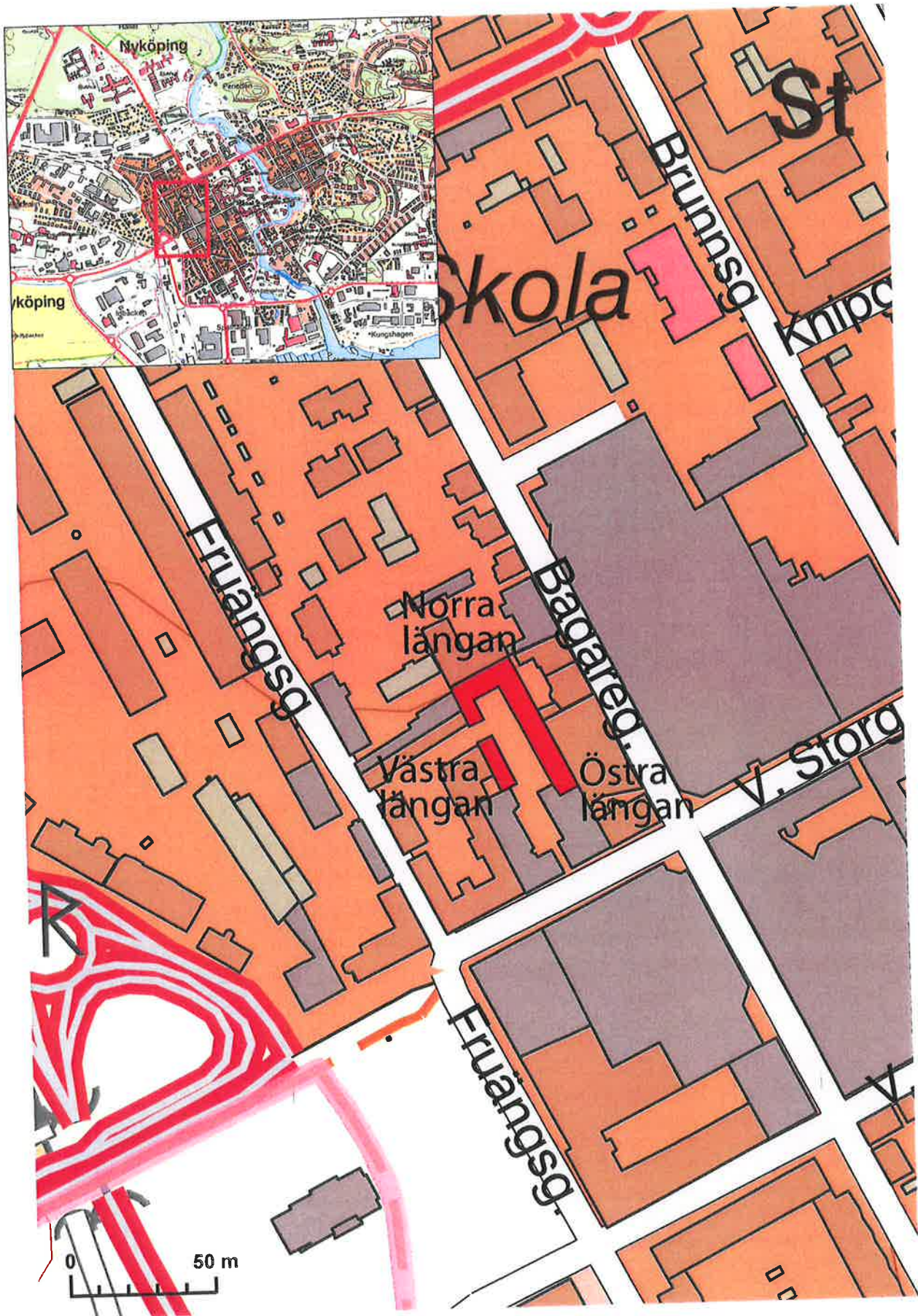
Diarienummer: KN-SLM18-0045

Allmänt kartmaterial: ©Lantmäteriet. Enligt FUK-avtal D-nr: I2018/00115

Nyköping 2018

Innehåll

Inledning	7
Bakgrund och syfte	7
Gällande skydd	7
Översiktlig beskrivning	8
Historik	10
Järnhandel	10
Fastighetshistorik	10
Byggnadshistorik	10
Kulturhistoriskt värde	17
Byggnadsbeskrivning	18
Uppbyggnad	18
Nuvarande skick	18
Analys av skissat bostadsprojekt och hänsynstaganden vid ombyggnad	20
Sammanfattande slutsatser	20
Förutsättningar	20
Utvändiga hänsyn	22
Invändiga hänsyn	22
Bevarandeprinciper	28
Källförteckning	29
Tryckta källor	29
Bilagor	30

Karta över fastigheten med de aktuella byggnaderna markerade med rött.

Inledning

Bakgrund och syfte

På uppdrag av Nötudden fastigheter har Sörmlands museum utfört en antikvarisk förundersökning av de äldre gårdshusen på fastigheten Järnhandlaren 3 i Nyköping. Bakgrunden är att fastighetsägaren vill undersöka möjligheten att inreda bostäder i de äldre gårdshusen, alternativt att ersätta dem med nya hus. På grund av att husen är märkta med q i gällande detaljplan och även är utpekade som särskilt värdefulla byggnader i den kulturhistoriska byggnadsinventeringen över Nyköping har kommunen ställt krav på en antikvarisk förundersökning. En skiss över bostadsprojektet har tagits fram av Carlstedt arkitekter 2017-10-20 (bilaga 1) som visar ett stadsradhus med sex lägenheter samt parkering.

Dokumentation och genomgång på plats utfördes 2018-07-04 av författaren och [REDACTED] byggnadsantikvarie. Ett kompletterande besök gjordes 2018-07-10. På grund av byggnadernas relativt goda skick och dess utpekade kulturhistoriska värde har analysen haft som utgångspunkt att de befintliga byggnaderna byggs om istället för att rivras.

Även om fastigheten inte ligger helt parallellt med väderstreckens riktning anges fortsättningsvis de förenklade väderstrecken för läsbarhetens skull.

Gällande skydd

Skydd i detaljplan

För området gäller detaljplan P87-18 fastställd 28 augusti 1987. I planen är de aktuella byggnaderna markerade med q1 med skyddsföreskriften *Särskild miljöhänsyn*. I planbeskrivningen anges:

Byggnader som markerats med q1 har bedömts som kulturhistoriskt intressant bebyggelse. Byggnaderna har ett stort bevarandebestånd och är värdefulla inslag i stadsbilden. Förändringar får ej vidtas av byggnaderna som förvanskar dess yttre form och allmänna karaktär. /.../ För gårdsbebyggelsen inom Järnhandlaren 2 (idag Järnhandlaren 3) är det speciellt viktigt att den relativt låga och varierade byggnadshöjden bibehålles. Dessa ska även vid upprustning bevara karaktären av uthus och får ej bli dominerande byggnader inom kvarteret.

Vidare förtydligas bestämmelsen under rubriken Stadsplanebestämmelser:

Inom med g1 betecknat område får ej vidtas sådan förändring av befintlig byggnad som förvanskar dess yttre form och allmänna karaktär. Ny bebyggelse får ej uppföras. Ny byggnad får uppföras med i huvudsak samma omfattning som den befintliga byggnaden och en utformning som ansluter till befintlig kulturhistoriskt värdefull bebyggelse endast då befintlig byggnad förstörts eller till väsentlig del skadats av våda.

Skyddsbestämmelsen i detaljplanen lämnar således inget utrymme för att ersätta befintliga byggnader med nya, undantaget att de inte förstörts eller skadats till väsentlig del. Förmodligen menas här i första hand i händelse av brand.

Skydd enligt PBL

Genom att vara märkta med q i detaljplan är byggnaderna dessutom att betraktas som särskilt värdefulla byggnader enligt Plan- och bygglag (2010:900) 8 kap 13 §: *En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas.*

Utöver detta gäller det generella varsamhetskravet enligt Plan- och bygglag (2010:900) 8 kap 17 §: *Ändring av en byggnad och flyttning av en byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden.*

Byggnadsinventering

Husen har pekats ut i Kulturhistorisk byggnadsinventering av Nyköpings centrum, utförd av Sörmlands museum 2015-2016. Här har de getts den högsta klassningen, blå, vilket är tänkt att motsvara Plan- och bygglagens (2010:900) 8 kap 13 § definition av särskilt värdefull byggnad.

Riksintresse för kulturmiljövården

Byggnaderna ligger dessutom inom område av riksintresse för kulturmiljövården, Nyköping D57, vilka regleras i 3 kap. miljöbalken. Motiveringen för riksintresset lyder: *Residensstad som utgjort ett viktigt politiskt maktcentrum sedan medeltiden. Som huvudort i Karl IX:s hertigdöme 1568-1622 utvecklades staden till ett av landets första industriella centra. Stadsmiljö präglad av konsekvent genomförd reglering vid 1600-talets mitt, låg bebyggelse och industrianläggningar från skilda tider. Bebyggelsen i Järnhandlaren 3 kan anses vara en del av den låga bebyggelse som motiveringen till riksintresset talar om.*

Översiktlig beskrivning

Fastigheten Järnhandlaren 3 ligger centralt i Nyköping med en sida som vetter mot Västra Storgatan. Gårdshuset på Järnhandlaren 3 består av en sammanhängande enhetligt utformad byggnadskropp som omgärdar gårdsutrymmet. I väster har en mindre del rivits vilket har skapat en lucka i den västra längan. Byggnaden har 1 ½ våning med undantag för den mittersta norra längan som har 2 våningar. Här är taket brutet med tre stora takkupor som ligger i liv med fasaden. De övriga längorna har mindre liggande takfönster med spröjs under takfoten, och ett par mindre takkupor med sadeltak.

Byggnaderna har pulpettak vilka alla utgår från en hög brandmur mot de omkringliggande fastigheterna. Den norra längans tak är täckt med tegel, den västra med takpapp och den östra med falsad plåt. Fasaderna har liggande spontad panel med karnisprofil och är ljusgulmålade. Bottenvåningen på den norra och östra längan har på senare år försetts med en mörkt brunmålade lockpanel. Bottenvåningens fönster är högt sittande med liggande spröjsade bågar, bortsett från den södra delen vilka har ospröjsade fönster med tre lufter.

Utformningen är typisk för det tidiga 1900-talets ekonomibygnader. Dess främsta karaktärsdrag är den liggande profilerade panelen och småspröjsade fönster där övervåningens är placerade i ett förhöjt väggliv under takfoten. Även takkuporna i liv med fasaden är tidstypiska.

Den kvarvarande delen av västra längan och den norra med de tre takkuporna. Till vänster syns infarten som skapades när en del av västra längan revs. Snittet har täckts för med spånskivor och panel. (SLM D2018-0597)

De aktuella gårdshusen sett från infarten från Västra Storgatan. Till vänster syns gaveln på västra längan, i bildens mitt syns den norra med de tre takkuporna, och till höger den östra längan. (SLM D2018-0596)

Historik

Järnhandel

Järnhandel har bedrivits inom fastigheten åtminstone från början av 1880-talet. Vid den tiden var det Harlings järnaffär som fanns på adressen. Firman övertogs år 1890 av Gustaf Larsson och firmanamnet blev då Gustaf Larssons Jernkramhandel. Företaget sålde alla sorters järnvaror vilket skildras närmre i Beskrivning över Nyköping med omnejd från 1938: *Ett synnerligen väl sorterat lager föres av bl. a. järn, stål, plåt, balkar, spik, cement, eldfast tegel, papp, kol, koks, byggnadsmide, spisar av alla slag samt övrigt handelsgjutgods, vapen och jaktartiklar, fiskeredskap, bosättningsartiklar av alla slag, sportartiklar, cyklar, radioapparater, båtmotorer m. m. Speciellt har företaget lagt an på försäljning av traktorer och traktorsredskap, skördemaskiner och jordbruksredskap.* Det senare syns tydligt på de äldre bilder som finns från järnhandeln, där jordbruksmaskiner av olika slag är prydligt uppställda på gården. 1938 hade företaget 35 anställda.

År 1918 ombildades företaget till aktiebolag med Gustaf Larsson som verkställande direktör. Företaget drevs vidare i familjens ägo och 1927 inträdde sonen Sven Larsson i verksamheten. Sven Larsson blev VD 1934 och senare ensam ägare av bolaget. När Sven Larsson år 1955 drog sig tillbaka överlät han firman till Gerhard Nilsson. Denne drev företaget till 1976 då han sålde till Trosa Järnhandel AB. År 1981 övertog AB N A Svensson företaget och flyttade verksamheten till sina lokaler vid Hamnvägen. Järnhandeln på Västra Storgatan 9 stängde för gott 1982. Idag finns Sparbanken i huset mot Västra Storgatan, och gårdshuset upptas av Silverbullet som säljer kläder m.m.

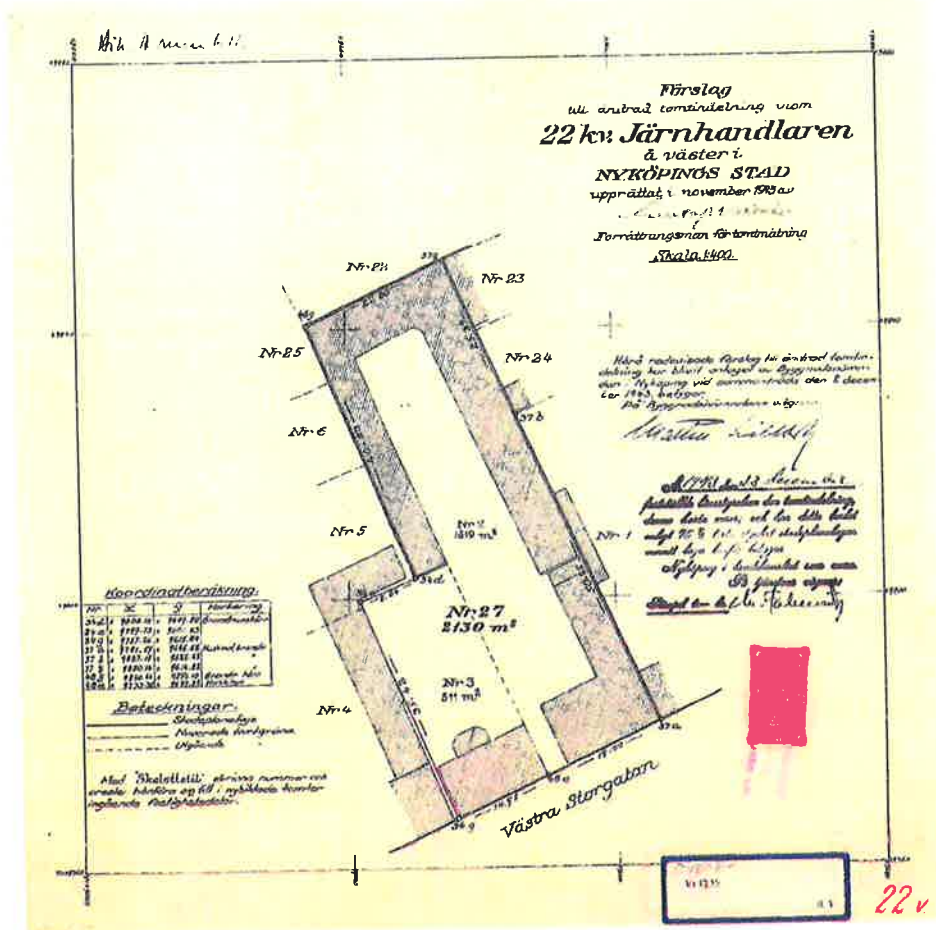
Fastighetshistorik

Fastighetsindelningen har förändrats över tid och kan följas genom äldre kartor. Järnhandlaren 2 och 3 hade från början relativt grunda tomter som inte sträckte sig särskilt långt in i kvarteret från Västra Storgatan. Någon gång i början av 1900-talet övergick gårdsmark från tomt 1, 18 och 19 till Järnhandlaren 2 som då fick en långsmal tomt som sträckte sig från Västra Storgatan till den bakre väggen på det nuvarande gårdshuset.

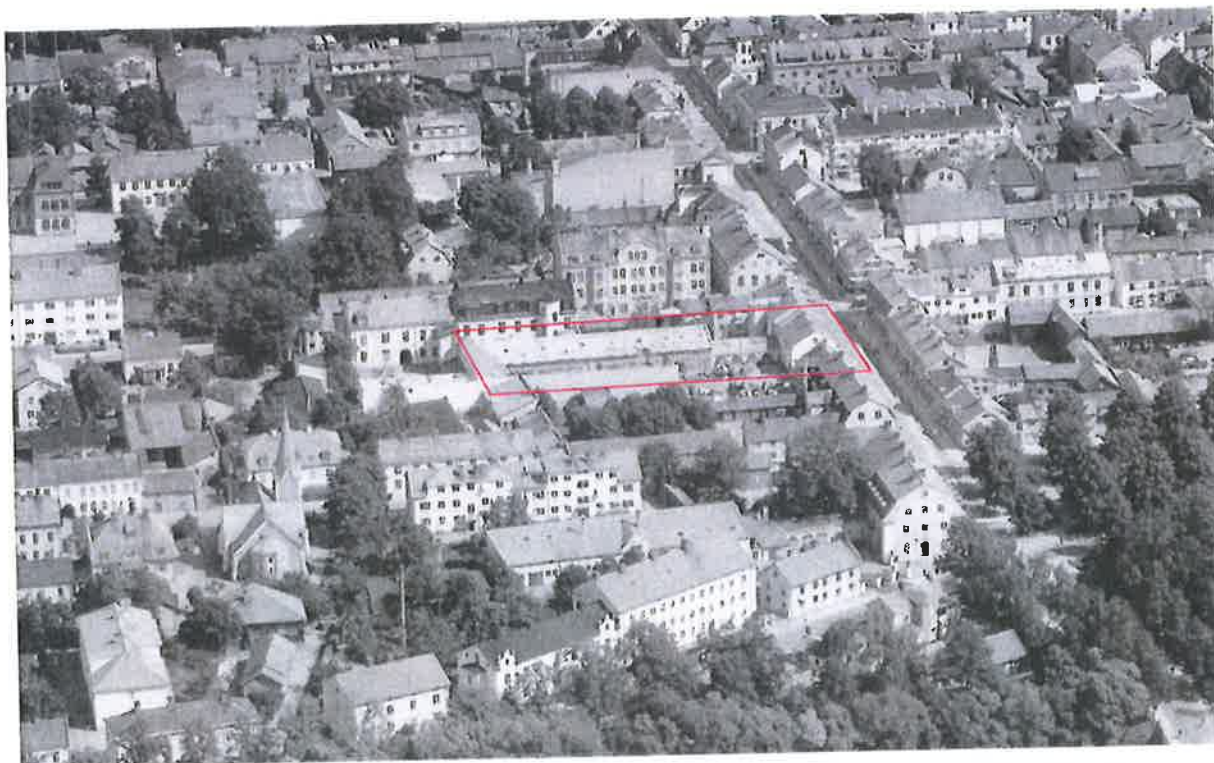
1987 antogs en ny detaljplan för södra delen av kvarteret, med syfte att bygga bostäder i kvarterets inre på de intilliggande fastigheterna. I planen ingick ett utfartsförbud mot Västra Storgatan som skulle bli gågata och en ny utfart planerades därför över fastigheterna Järnhandlaren 4-6. Den nya utfarten, vilken innebar att en del av gårdshuset revs, kom dock inte till stånd förrän 2007. Detta skedde i samband med en fastighetsreglering som innebar att gårdshuset övergick till att tillhöra Järnhandlaren 3.

Byggnadshistorik

Den äldsta karta som visar byggnaderna inom kvarteret Järnhandlaren är Adolf Helanders karta över Nyköping upprättad 1888. På denna syns inom den nuvarande fastigheten, utöver huvudbyggnaden mot Västra Storgatan, två gårdsbyggnader. Tomtindelningen var vid denna tid en annan än idag, och gårdsbyggnaderna låg då på de två närmaste granntomterna. Den ena av dem ligger på samma plats som dagens västra gårdslänga och har ungefär samma storlek. Denna

Karta över fastigheterna Järnhandlaren 2 och 3 från 1943. Vid denna tid var alla tre gårdslängor uppförda, men den östra längan har ännu inte nått sin fulla längd åt söder.

Flygfoto taget västerifrån 1946 där fastigheten är markerad med rött. Den östra längan har vid denna tid fått dagens längd, vilket syns på att takfallet vid gaveln till höger inte är valmat. Mellan gårdshuset och huvudbyggnaden vid Västra Storgatan syns tillbyggnaden med välvda fönster som uppfördes 1910. (SLM BF04-0482)

byggnad syns även på de tidigare fotografierna från gården och är en timrad uthuslänga eller stall i en våning med inredd vind och tak täckt med tegel. Att döma av utseendet och kartorna uppfördes den troligen någon gång under 1800-talet. Längre in mot tomtgränsen syns på samma fotografi ytterligare en uthuslänga, dock med lägre höjd än dagens och utan de tre takkuporna.

Till höger på samma bild syns ett uthus med en utformning som överensstämmer med dagens gårdsbyggnader. Huset har samma liggande panel som idag och fönsteröppningar under takfoten. Den södra änden har dock ett valmat takfall. Denna byggnad uppfördes troligen någon gång i början av 1900-talet. Någon gång omkring slutet av 1920-talet eller början av 1930-talet byggdes uthusen om och fick då dagens utseende. Det gamla stallet som låg där den västra längan idag ligger revs sannolikt och ersattes av dagens byggnad. Övriga äldre byggnader kan vara utbyggda till dagens storlek, men detta har inte gått att fastslå. Alla tre längor syns på ett flygfotografi från 1935 vilket betyder att ombyggnaden var klar senast detta år. Den östra längan hade dock till en början fortfarande ett valmat takfall åt söder. Huset förlängdes åt detta håll med ett par meter någon gång före 1946, och taket gjordes då om med dagens utformning. Samtliga tak har sannolikt från början haft plåt som yttre taktäckning. Plåt ligger dessutom fortfarande kvar på västra och norra längan under pappen respektive teglet. När teglet och pappen lagts dit har inte gått att fastställa.

1954 inreddes den södra delen av östra längan med kontor, expeditionslokaler och en mindre butiksdel. Samtidigt uppförs den brandmur som idag sticker ut ett par decimeter från fasaden vid östra längans takkupa.

Övriga byggnader

Utöver de aktuella gårdshusen finns utefter tomtgränsen söder om dessa ytterligare gårdsbyggnader inom fastigheterna Järnhandlaren 2 och 3. Samtliga gårdshus är sammanbyggda.

Den lägre gårdsbyggnaden som finns mellan huvudbyggnaden på Järnhandlaren 2 och de aktuella gårdsbyggnaderna uppfördes 1910 som en tillbyggnad till järnhandelns huvudbyggnad vid Västra Storgatan. Samtidigt byggdes huvudbyggnaden om och fick dagens utseende med rundbågiga fönsteröppningar och utsmyckningar med drag av jugendbarock. Till en början var tillbyggnaden smalare än idag och hade stora välvda och småspröjsade fönster åt gården. 1958 byggdes denna del till och blev lika djup som dagens byggnad. Sedan dess har den byggts till ytterligare till dagens storlek.

Huvudbyggnaden till Järnhandlaren 3 har även den byggts om och till i flera omgångar, senast var 1982, då huset fick dagens utseende. Idag används bottenvåningen i västra längan av affären Indiska.

Gården fotograferad från söder någon gång i början av förra seklet. Här syns de äldre gårdshusen; till vänster det timrade stall som var äldst och senare ersattes av den västra längan, och i mitten den lägre byggnad som föregick norra längan. Till höger syns den äldsta delen av östra längan, som var den första att uppföras i denna stil. Den östra längans takkupa och fönster under takfoten finns ännu kvar. (SLM A29-28)

Gården till Gustaf Larssons järnhandel fotograferad från takkupan i det gamla stallet någon gång i början på förra seklet. I bakgrunden syns huvudbyggnaden mot Västra Storgatan före ombyggnaden 1910. Gården är full med hästar, troligen tillhörande järnhandelns kunder. (SLM A29-498)

Den södra delen av östra längan sett från väster. Denna del är den äldsta sannolikt uppförd i början av 1900-talet. Till höger syns fönster till den kontorsdel som inreddes i byggnaden 1954. Vid samma tillfälle byggdes den brandmur mot lagerutrymmena till vänster som sticker ut från fasaden vid takkupan. (SLM D2018-0598)

Västra längan. Bottenvåningen upptas nästan i sin helhet av ett soprum tillhörande Indiska. Denna del har tilläggsisolerats och försetts med ny panel. Bakom dörren längst till vänster leder en trappa upp till övervåningen där det finns ett inrett utrymme vid takkupan. (SLM D2018-0599)

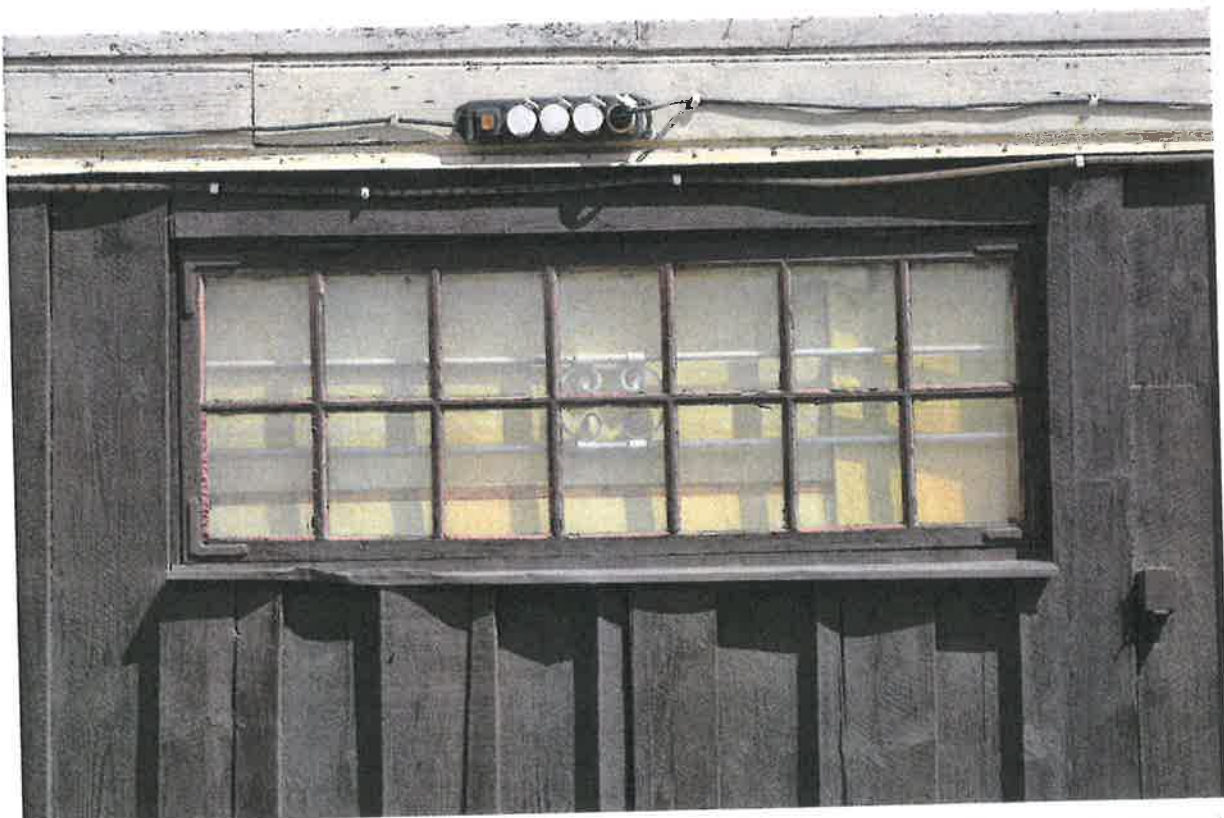
Bräddgolvet som ligger på den övre våningen i östra och norra längan. Golvet skulle i renoverat skick ge ett mervärde åt nya lägenheter. (SLM D2018-0600)

Virke med äldre spår av insektsangrepp. Innanför ytan är virket friskt med god bärighet. Byggnaden bör vid en ombyggnad undersökas av skadebekämpningsföretag för att utreda om det finns några aktiva skadedjur. (SLM D2018-0601)

Ett av fönstren under takfoten på den östra längan. Dessa är överlag i gott skick och skulle enkelt kunna renoveras eller kompletteras med energiglas invändigt för att förbättra energiprestandan. (SLM D2018-0602)

Ett av de högt sittande ursprungliga fönstren på den östra längan. Den bruna panelen har satts över den ursprungliga i senare tid. Dessa kan, om planlösningen tillåter det, med fördel bevaras vid en ombyggnad. (SLM D2018-0603)

Kulturhistoriskt värde

Husen utgör en typ av enhetligt utformad gårdsbebyggelse som idag är mycket sällsynt i Nyköping. Egentliga motsvarigheter av samma storlek saknas, men mindre enstaka gårdshus finns ännu kvar på en del gårdsytor i staden. Denna typ av gårdsbebyggelse har historiskt sett varit mycket vanlig i Nyköping och hörde tidigare till varje större handelsgård som låg längs Västra eller Östra Storgatan. Ofta utgjordes den då av flera mindre byggnader innehållande stall, lagerutrymmen och verksamhetslokaler. Att på detta sätt ha en enhetligt utformad grupp gårdshus visar på järnhandelns dåtida betydelse och storlek. Dessa faktorer gör att gårdshusen har ett högt samhälls- och lokalhistoriskt värde.

Byggnaderna är trots vissa förändringar mycket välbevarade, där många ursprungliga beståndsdelar återstår. Hit hör fönster, fasadpanel, och portar. Många spår efter den tidigare järnhandeln finns dessutom kvar inuti byggnaderna i form av krokar för upphängning av varor, text på väggarna, och numrerade hyllor. Huset har därför ett högt byggnadshistoriskt värde.

Utformningen karakteriseras av fasaderna med liggande spontad panel och spröjsade fönster. Även om större delen av gårdshusen uppfördes omkring 1930 har samtliga utformats efter den äldsta delen som uppfördes omkring 1900. Gårdshusens gemensamma utformning är medvetet utförd och med omsorg om detaljer i fönstrens utformning och gårdsrummets ursprungliga symmetri. Takkuporna som bryter takfoten med rakt avslut eller sadeltak är mycket viktiga för karaktären och ger ledtrådar om dess ursprungliga användning som öppningar åt den övre våningens lagerutrymmen.

Ursprungliga fönster med äldre glas och beslag, takplåt i skivtäckning respektive tvåkupigt tegel är tillsammans med fasadpanelen målade i en ljust gul kulör viktiga värdebärande komponenter. Takkonstruktionen är mycket nätt och bygger mycket lite på höjden, vilket framförallt är synligt vid takkuporna men även vid takfoten. Denna egenskap är tidstypisk och viktig att bevara.

Byggnadsbeskrivning

Uppbyggnad

De tre byggnadslängorna är i princip uppbyggda på samma sätt. Den östra och västra längan har två våningar, och den norra har tre där den översta utgörs av en öppen entresolvåning. Våningsbjälklag och takkonstruktion vilar på längsgående bärlinor vilka i sin tur vilar på stolpar. Bottenvåningen har gjutna betonggolv med undantag för den norra delen av västra längan som har stampat jordgolv. Här står stolparna på gjutna betongplintar. De bakre väggarna utgörs av en putsad brandmur av tegel. Taket är ett pulpettak som på den norra längan är brutet. Takkonstruktionen utgörs av tvärgående högben täckta med ospontade brädor. Östra längans yttertaket består av falsad plåt i skivtäckning, den norra längan är täckt med tvåkupigt lertegel och den västra längan med papp. Dessa delar har dock kvar plåt under papp respektive tegel. Taket har flera plåtskodda takfönster med spröjsade bågar av gjutjärn. Golvet på andra våningen är ett spontat brädgolv.

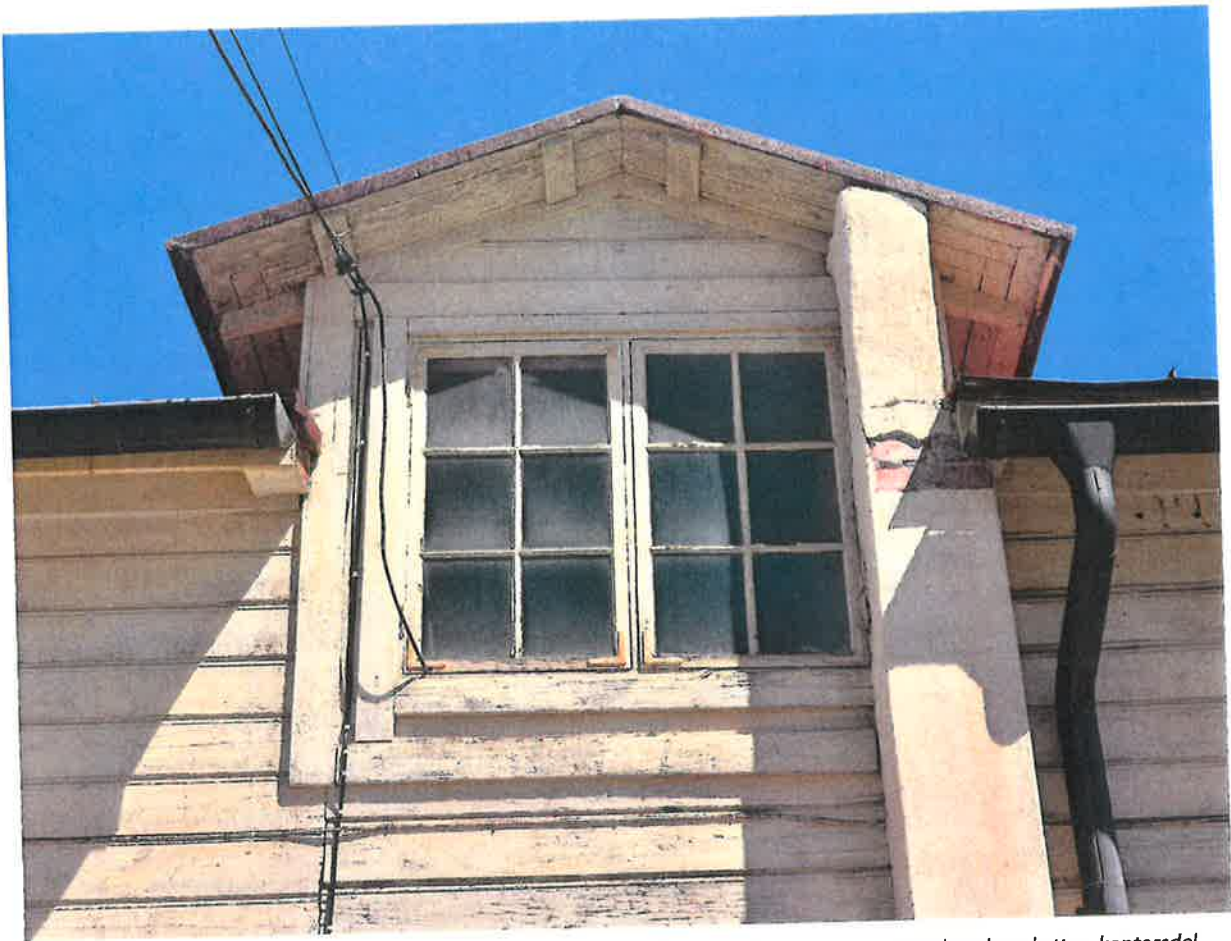
Fasaderna är täckta med liggande spontad panel med en flack karnisprofil. Panelen är av något skiftande ålder där den äldsta känns igen på ett något tjockare färglager. Bottenvåningen på den östra längan har på senare år täckts över med brunmålad lockpanel. Ytterväggarna har liggande småspröjsade och högt sittande fönster på båda våningarna. Vissa av bottenvåningens fönster är övertäckta.

Nuvarande skick

Taken läcker in på flera ställen, med undantag för västra längans papptäckta del. För att minska problem med inträngande vatten har takfönstren på den östra längan täckts över med plast. Någon närmre besiktning av yttertaket har inte utförts, men ytrost finns över hela den plåttäckta takytan och sannolikt flera genomgående hål. Spår efter tidigare läckage finns på många ställen på undertaksbrädorna på alla takfall, men taken är trots detta i relativt gott skick. Sannolikt har detta att göra med att utrymmena är väl ventilerade. De tegeltäckta takfallen har en del trasiga pannor men teglet är överlag i gott skick.

Insektsangrepp finns på flera ställen på andra våningens stolpar och bärlinor. Huruvida dessa är aktiva eller inte är inte klarlagt och bör undersökas av skadedjursbekämpningsföretag. Av insektsspårens utseende att döma härstammar dessa dock troligen från trägnagare som enbart gräver gångar mellan bark och trä, t ex mjuk trägnagare. Dessa hotar inte verkets bärighet. Merparten av angreppen förefaller vara ytliga, veden under det yttersta skiktet är överlag frisk och med god bärighet. Stolparna på bottenvåningen förefaller också överlag vara i gott skick. På ett ställe i butiksdelens har två av stolparna förstärkts i senare tid, och bärlinan över dem har kompletterats med en I-balk.

Fönstren är överlag i gott skick men i behov av underhåll. På det vänstra fönstret på norra längan har spröjsen delvis gått sönder och rutor fallit ut. Detta har från insidan täckts för med plywood. En del av bottenvåningens fönster har täckts för med plywood som brottsförebyggande åtgärd, antingen från utsidan eller från insidan. Merparten har dock kvar sina fönsterbågar under skivorna.

Takkupan på den östra längan. Till höger om fönstret syns den brandvägg som murades upp i samband med att en kontorsdel inreddes i södra delen 1954. Notera takets nätta konstruktion, en egenskap som är tidstypisk och viktig att bevara. Takkuporna hade ursprungligen större öppningar med luckor som användes för åtkomst till övervåningens lagerytor. (SLM D2018-0609)

Den äldre gulmålade panelen är i gott skick men i behov av ommålning. Den östra längans bottenvåning är idag övertäckt med brunmålade lockpanel. Denna täcker den äldre gulmålade panelen.

Avvattningen har genomgående stora brister. Äldre hängrännor och stuprör är rostiga med hål på flera ställen. På västra och östra längan har dessa bytts ut på senare år men anslutningarna mot gatan eller dränering under mark är bristfällig. De äldre hängrännorna över takkuporna är dock ursprungligen omsorgsfullt utförda, där vattnet leds åt sidan ner på närliggande tak. Stuprören har raka vinklar.

Analys av skissat bostadsprojekt och hänsynstaganden vid ombyggnad

Sammanfattande slutsatser

Att bygga om gårdshusen till bostäder anses vara fullt möjligt utifrån antikvarisk synvinkel, förutsatt att karaktären av uthus inte går förlorad. Detta ställer dock höga krav på att ombyggnaden görs varsamt och med i huvudsak traditionella material och metoder. Det innebär t ex att:

- Byggnadsvolymen i huvudsak lämnas oförändrad och befintliga takkupor bevaras och renoveras. Nya takkupor kan ev. tillföras i samråd med antikvarisk expertis.
- Husets stomme bevaras och bärande delar i takkonstruktionen på andra våningen fortsatt hålls synliga. Den rumsligt öppna karaktären bevaras.
- Ursprungliga detaljer såsom fasadpanel, fönster, brädgolv bevaras och renoveras.
- Nya tillägg i form av entrépartier och fönster görs med hänsyn till byggnadernas karaktär.
- Taktäckningen ska vara av tegel (norra längan) och skivtäckt plåt (västra och östra längan).

Om ovanstående punkter inte kan uppfyllas bör byggnaderna även fortsättningsvis användas som gårdshus/affärslokal/café. Att riva byggnaderna och ersätta dem med nya hus är uteslutet, med hänsyn dels till byggnadernas skydd i nuvarande detaljplan och andra lagrum, men också till dess utpekade kulturhistoriska värden.

Förutsättningar

Som utgångspunkt för analysen har skisser utförda av Carlstedt arkitekter daterade 2017-10-20 använts i kombination med genomgången av utrymmena på plats. Skisserna tar inte hänsyn till byggnadernas inre förutsättningar, enbart dess yttre form och yta. Vid en ev. realisering av projektet skulle därför byggnaderna sannolikt behöva ändras i större eller mindre omfattning för att möta bostädernas funktionskrav. Det kan t ex handla om fler takkupor eller takfönster, dörr- och fönstersättning i fasad, eller invändiga trappor. På grund av många osäkerhetsfaktorer har alla möjliga scenarion inte tagits i beräkning vid analysen utan denna har i första hand utgått från byggnadernas generella förutsättningar.

Uthuset på Järnhandlaren 3 är skyddade med q i detaljplan. Skyddsbestämmelsen är tydlig med hänsyn till byggnadernas yttre form och volym, och att man vid *upprustning bevarar karaktären av uthus*. Skyddsbestämmelsen anger också vikten av att den *låga och varierade byggnadshöjden bibehålls*. Utöver skyddsbestämmelserna i detaljplanen är byggnaderna dessutom att betrakta som särskilt värdefulla byggnader enligt PBL 8 kap 13 §. Detta gör att höga krav ställs vid ombyggnad eller underhåll så att de inte förvanskar byggnaderna.

De tre takkuporna på den norra fasaden. Takavvattningen är noga utformad där vattnet från kuporna leds åt sidan ner på taket för att därifrån fortsätta i en kort hängränna ner i stupröret. Därefter leds vattnet vidare längs ytterligare en längre hängränna över portarna för att slutligen ledas ner mot marken i stupröret som syns på nästa bild till höger. (SLM D2018-0605)

En av portarna som är upphängda i skenor upptill. Portarna har på senare år satts över med plywoodskivor. Under dem finns de ursprungliga portarna kvar vilka är välbyggda dörrar med ramverk och fyllningar av trä. (SLM D2018-0606)

Utvändiga hänsyn

Vid en ev. ombyggnad är det viktigt att spara så mycket originalmaterial som möjligt. Dels för att den nuvarande karaktären gårdshusen ska kunna bevaras så långt det är möjligt, men också för att det tydligt ska framgå att byggnaderna är gamla. De huvudsakliga karaktärsdragen utvändigt består, förutom av volymen, av fasadernas gulmålade träpanel. Denna är bortsett från flagande färg överlag i gott skick. Vid en ombyggnad är panelen viktig att bevara då den utgör en väsentlig del av byggnadernas karaktär. Detsamma gäller för andra våningens spröjsade fönster som generellt är i behov av underhåll men i gott skick. Enligt det medföljande skissförslaget har i princip andra våningens fönstersättning lämnats oförändrad, vilket skulle möjliggöra en renovering av befintliga bågar.

Bottenvåningens exteriör har historiskt sett ändrats mer än övervåningens, vilket gör att tåligheten för förändringar här är större. Man kan dessutom argumentera för att om andra våningens fönstersättning och utseende bevaras i större grad, kan bottenvåningens disposition genomgå större förändringar utan att förståelsen för byggnaden blir mindre. Det är dock viktigt att även bottenvåningen bryts upp med partier av den liggande panelen. Denna finns bevarad under den brunmålade stående lockpanelen som täcker den äldre fasaden idag. Bottenvåningen har också en del högt sittande spröjsade fönster varav en del idag är övertäckta. Dessa bör om möjligt sparas om planlösningen skulle tillåta det, vilket i så fall kan bidra med autenticitet och mervärde till nya bostadslägenheter.

Att sätta in nya takfönster bör i princip inte innebära några problem ur antikvarisk synvinkel så länge de görs spröjsade likt de befintliga, för att på så sätt bevara den ålderdomliga känslan invändigt. Befintliga takkupor är dock mycket viktiga för karaktären och bör renoveras varsamt. Tillägg av ytterligare takkupor kan också vara möjligt, så länge de inte konkurrerar med norra längans takkupor eller förändrar det nuvarande taklandskapet i alltför stor grad. De bör inte heller påverka de befintliga fönstren under takfoten. Eventuellt tillkommande takkupor bör avgöras i samråd med antikvarisk expertis och bedömas med hänsyn till helheten.

Den norra längans tak bör även fortsatt vara täckt med tegel. Även om detta inte är den ursprungliga taktäckningen, har teglet sannolikt legat under en längre tid, och ger dessutom byggnaden en speciell karaktär. Övriga tak bör vara täckta med falsad skivplåt. Huruvida plåten ska vara målad eller omålrad, eller vilken kulör den ska ha bör bestämmas i samråd med antikvarisk expertis. Takets nätta konstruktion som endast bygger begränsat på höjden är ett viktigt karaktärsdrag som bör bevaras. Isolering bör utföras på ett sätt som inte påverkar detta i för stor grad.

Invändiga hänsyn

Övervåning

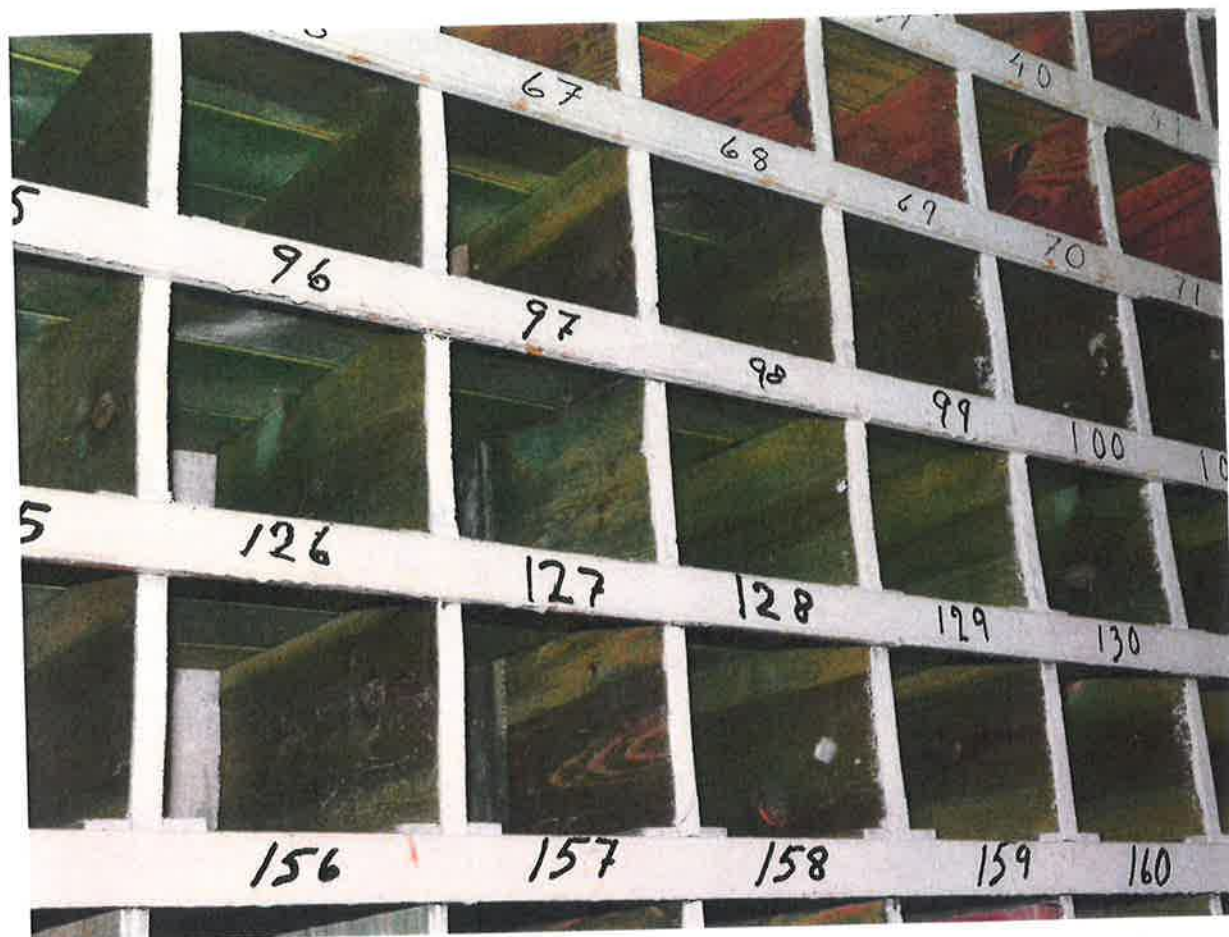
Även om skicket på byggnaderna inte är det bästa, bör en upprustning eller ombyggnad vara fullt möjlig. Tack vare att andra våningen idag till största delen är oisolerad och oinredd finns här relativt få äldre ytskikt att ta hänsyn till. Det skulle vid en ombyggnad istället bli en fråga hur stor del av den befintliga stommen som kommer bli synlig efter att utrymmena inretts. Större ingrepp i stommen bör kunna undvikas, och en delvis synlig stomme skulle bli ett mervärde i framtida bostadslägenheter.

Bild av butiksinteriören i den östra längan sett från norr. Den bärande stommen som är synlig har här förstärkts med stående plank och en liggande I-balk. (SLM D2018-0607)

Den östra längan sett genom den infart som skapades 2007 då en del av den västra längan revs. Plåttaket på den östra längan är nästan i sin helhet täckt av ytrost. På grund av läckage har takfönstren täckts över med plast. I bakgrunden syns Järnhandlaren 23 och 24. (SLM D2018-0608)

Hyllsystem i västra längan som skulle kunna delas upp och återanvändas som fast inredning i de nya lägenheterna. (SLM D2018-0604)

Andra våningen på samtliga längor har idag få avdelande väggar och är öppen upp till nock – egenskaper som bör behållas vid en framtida ombyggnad. Den öppna volymen i kombination med den synliga stommen ger rummet dess huvudsakliga karaktär, vilket är viktigt att bevara vid en ombyggnad. Den norra längans entresolvåning är dessutom ett intressant inslag som skulle kunna ge spännande sovloft. Möjligen blir takhöjden för låg för andra användningar. Entresolvåningen och öppenheten mellan denna och övervåningen i den norra längan bör dock sparas eller i minsta fall bör karaktärsdragen bevaras efter ombyggnaden.

Andra våningens brädgolv är vackert och av hög kvalitet och kan om det renoveras utgöra golv i nya bostadslägenheter. Även entresolvåningens golv bör undersökas för att ev. sparas eller återanvändas. En del äldre detaljer som minner om järnhandeln finns fortfarande kvar i form av krokare och dylikt för upphängning av varor, hyllor med märkning, siffror på bjälkar m.m. Dessa kan med fördel sparas som minne efter den tidigare verksamheten och skulle då bli spännande inredningsdetaljer. Även en del märkta hyllor skulle kunna återanvändas till lägenheterna som fast inredning.

Övervåningen i den södra delen av västra längan har delvis inretts med nya ytskikt i senare tid. Dessa saknar antikvariska värden. I övrigt är redan nämnda principer rörande norra och östra längans övervåning tillämpliga även här.

Den östra längans inre del sett från norr. Den murade och putsade brandmuren syns till vänster i bild. (SLM D2018-0610)

Den östra längans yttre del sett från norr. Till höger skimtar ett av fönstren placerat under takfoten. De bärande stolparna och bjälkarna i taket är viktiga för uthuskaraktären och skulle om de bevarades ge ett mervärde i nya lägenheter. (SLM D2018-0611)

Bottenvåning

Bottenvåningen på västra längan används idag som soprum åt Indiska. Utrymmet har inte inspekterats. Enligt skisserna är denna del tänkt att inredas som garage. Detta bör inte innebära några problem.

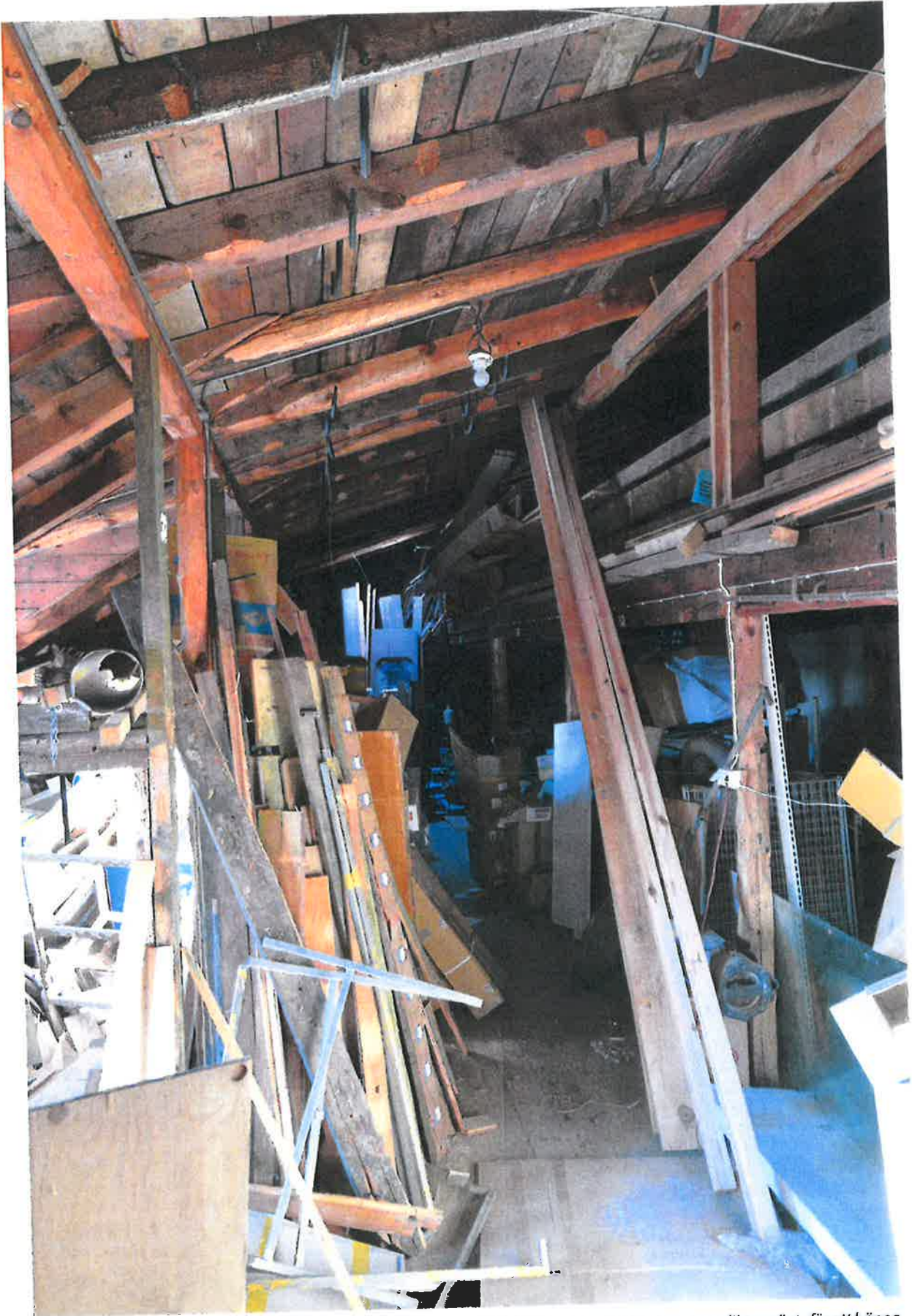
Den norra längans bottenvåning är till stora delar oinredd och saknar därför ursprungliga ytskikt. Ytterväggarna upptas nästan helt av större portar upphängda på en skena upptill. Dessa har på senare år täckts över med plywood men under finns de äldre dörrarna kvar, vilka är välbyggda med ramverk och fyllningar av trä. Gångjärnen är kraftiga med vinklade hörn. Även om portarna kan vara svåra att bevara på plats vid en ombyggnad till bostäder, skulle de kanske gå att återanvända till garageportar vid den västra längan.

Den östra längans bottenvåning är till större delen inredd till butik. Här har nya innerväggar satts in på senare år och betonggolvet har lagats och målats. Längst i söder finns kontorsutrymmen inredda på 1950-talet. Här har mellanväggar satts upp för att skapa kontor, på ömse sidor om en mindre korridor. Inget av utrymmena innehåller några större bevarandevärden.

Bevarandepinciper

Det finns många exempel i Nyköping från senare tid där man vid ombyggnader bevarat byggnaders huvudsakliga form och karaktärsdrag, men där i stort sett alla äldre ytskikt och byggnadsdelar ersatts med nya, och inte sällan i moderna material. Ett annat tillvägagångssätt har varit att riva det befintliga huset och ersätta det med ett nytt av samma storlek och form. I kvarteret Järnhandlaren kan man finna prov på båda metoder. Även om intentionerna är goda och har föregåtts av praktiska och rationella överväganden så blir resultatet sällan bra ur kulturhistorisk synvinkel. Båda sätten får till följd att förståelsen för byggnaden och dess historiska kännetecken minskar kraftigt. Exempel på den sämre typen av "bevarande" finns inom kvarteret på grannfastigheten Järnhandlaren 6, som tidigare innehöll en unik bebyggelsegrupp tillhörande en av Nyköpings äldsta handelsgårdar. Samtliga äldre gårdshus revs och ersattes med nya. Skicket på byggnaderna ansågs för dåligt för att motivera en ombyggnad. Den yttre formen och utseendet behölls till stor del, men trots detta är det mycket svårt att se kopplingen till de äldre hus som stod på samma plats.

Äldre byggnaders charm är inte alltid lätt att definiera, men sitter ofta i material och detaljer eller i mindre skevheter som tillåts få finnas kvar. Principen bör vara att ändra så lite som möjligt, och försöka anpassa ombyggnaden så långt det är möjligt efter den befintliga byggnaden. Det hävdas ofta att moderna byggnormer och regelverk står i vägen för ett mer autentiskt bevarande. Erfarenheten säger dock att det snarare handlar om kompetens och vana hos utföraren att hantera äldre byggnader. Det är viktigt att både byggherre och utförare är införstådd med målet för en ombyggnad och medveten om värdet i det befintliga huset. Dessa aspekter säkerställs genom att en antikvarisk sakkunnig följer byggprocessen, något som kommunen kan och bör kräva vid varje större ombyggnad av kulturhistoriskt värdefulla byggnader.

Den norra längan invändigt, med entresolvåningen till höger i bild. Notera krokarna i taket som sannolikt använts för att hänga upp varor. (SLM D2018-0612)

Det inredda utrymmet på västra längans andra våning. Utöver golvet innehåller rummen inga bevarandevärda ytskikt. SLM D2018-0613

Ett av takfönstren på den norra längan. Spröjsen är av järn. Spröjsning även i takfönstren är viktigt för den ålderdomliga karaktären. (SLM D2018-0614)

Källförteckning

Tryckta källor

125 år med Krämare Svensson, en berättelse över fyra generationer, Nyköping 2017

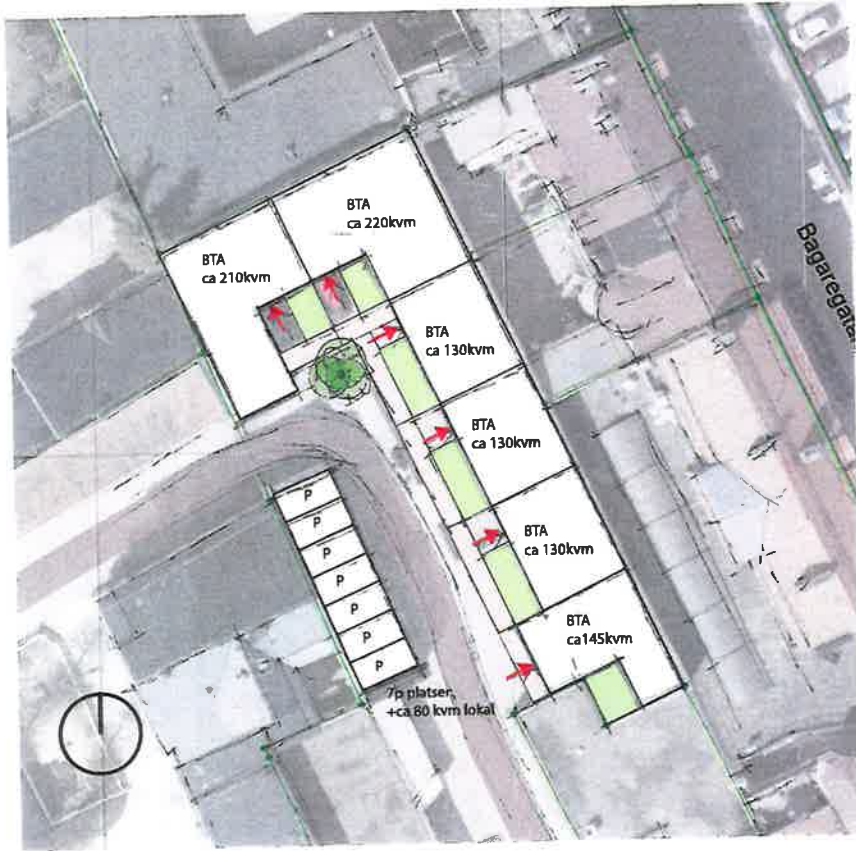
Klang, Per, *Kryddkrämare, hökare och bodbetjänter: [Handelssocieteten i Nyköping 200 år]*, Handelssocieteten i Nyköping, Nyköping, 1990

Södermanlands läns kalender., Nyköping, 18??-

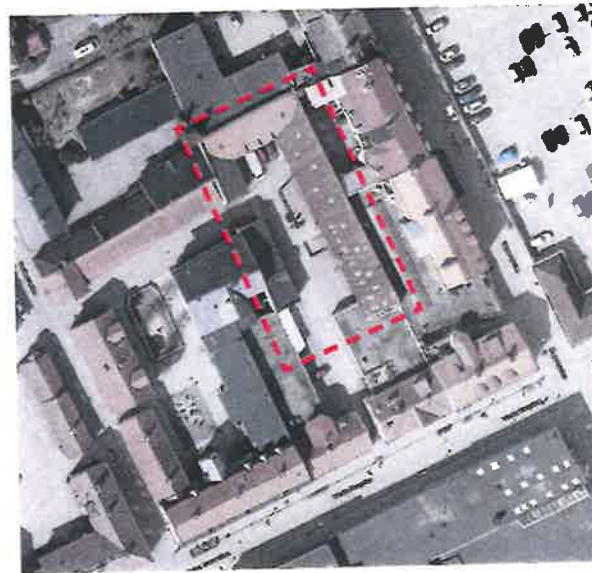
Södermanlands museum, *Nyköping: kulturhistorisk byggnadsinventering*, Mus., Nyköping, 1979

Sörmlands museum, *Nyköping: kulturhistorisk byggnadsinventering 2015-2016*, Nyköping, 2016

Wendel, B., *Beskrivning över Nyköping med omnejd.*, Fournir, Stockholm, 1938

Till vänster: Skiss stadsradhus. SKALA 1:400
Nedan: Flygfoto kv Järnhandlaren 3. SKALA 1:1000

Illustrationskiss Stadsradhus

MSN §

Dnr MSN19/XX

BTN18/9

Upphävande av detaljplan på del av VÄSTER 1:4, Väster, Nyköpings tätort, Nyköpings kommun

Läge: Del av Västra kyrkogården, intill järnvägen

Sökanden: Strategienheten

Strategienheten inkom 20 december 2017 med en begäran om planbesked med syfte att möjliggöra järnvägsplan på en liten del av fastighet VÄSTER 1:4. Planområdet är ca 800 kvm stort och har markanvändning K område för begravningsändamål i nuvarande detaljplan, fastställd 1977. Inga begravningsplatser finns på ytan utan endast arbets- och förvaringsytor.

Tillsammans med Strategienheten och konsult gjordes bedömningen att järnvägsplanen lättast möjliggörs genom att upphäva gällande detaljplan för det område som behövs. Upphävande är förenlig med Fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta (2013) som pekar ut området som utredningsområde för kommunikation.

Upphävandet bedöms inte ha betydande miljöpåverkan. Behovsbedömningen skickades till Länsstyrelsen i samband med samråd och de delar kommunens bedömning.

Under granskningen inkom 5 yttranden, alla utan erinran. Inga ändringar har gjorts i handlingarna efter granskning.

Beslutsunderlag

- Behovsbedömning
- Upphävandekarta
- Plan och genomförandebeskrivning
- Granskningsutlåtande

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

MSN §

Dnr MSN19/XX
BTN18/9

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förslaget inte bedöms innebära någon betydande miljöpåverkan,

att godkänna granskningsutlåtande daterad 2019-01-02, samt

att upphäva del av detaljplan som berör del av VÄSTER 1:4.

Beslut till:

Akten

Sökanden

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Upphävande av detaljplan på del av VÄSTER 1:4, Väster, Nyköpings tätort, Nyköpings kommun

Läge: Del av Västra kyrkogården, intill järnvägen

Sökanden: Strategienheten

Strategienheten inkom 20 december 2017 med en begäran om planbesked med syfte att möjliggöra järnvägsplan på en liten del av fastighet VÄSTER 1:4. Planområdet är ca 800 kvm stort och har markanvändning K område för begravningsändamål i nuvarande detaljplan, fastställd 1977. Inga begravningsplatser finns på ytan utan endast arbets- och förvaringsytor.

Tillsammans med Strategienheten och konsult gjordes bedömningen att järnvägsplanen lättast möjliggörs genom att upphäva gällande detaljplan för det område som behövs. Upphävande är förenlig med Fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta (2013) som pekar ut området som utredningsområde för kommunikation.

Upphävandet bedöms inte ha betydande miljöpåverkan. Behovsbedömningen skickades till Länsstyrelsen i samband med samråd och de delar kommunens bedömning.

Under granskningen inkom 5 yttranden, alla utan erinran. Inga ändringar har gjorts i handlingarna efter granskning.

Beslutsunderlag

Behovsbedömning, upphävandekarta, plan och genomförandebeskrivning, granskningsutlåtande

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förslaget inte bedöms innebära någon betydande miljöpåverkan

att godkänna granskningsutlåtande daterad 2019-01-02

att upphäva del av detaljplan som berör del av VÄSTER 1:4

Maria Ljungblom
Chef Plan- och naturenheten

Sofia Buhgard
Planarkitekt Plan- och naturenheten

Beslut till:

Akten
Sökanden

Behovsbedömning av detaljplan för del av Väster 1:4, Väster, Nyköpings tätort, Nyköpings kommun

Behovsbedömningen ska utgöra underlag för bedömning om upphävande detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning av planen och upprätta en skriftlig redogörelse, miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Behovsbedömningen bör även avgränsa vilka frågor som ska behandlas i en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med 6 kap Miljöbalken (MB) och 4 kap 34 § Plan- och bygglagen (PBL) alternativt behandlas i planbeskrivningen.

Syfte med upphävande (Planen)

Syftet med upphävande av del av detaljplan är att möjliggöra järnvägsplan på en liten del fastigheten Väster 1:4. Den gällande planen för området är *Förslag till ändring av stadsplan för 36:e KV SJUKVÅRDAREN, 38 KV SJUKHEMMET samt STG 401 M.FL. å Väster, P77-8.*

Nulägesbeskrivning (Platsen)

Planområdet är ca 800 kvm stort och har markanvändning K område för begravningsändamål i nuvarande detaljplan. Inga begravningsplatser finns på ytan utan endast arbets- och förvaringsytor samt träd. Upphävande är förenlig med Fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta (2013) som pekar ut området som utredningsområde för kommunikation.

Ställningstagande till strategisk miljöbedömning och avgränsning av MKB

Avgränsningen mellan konsekvenser för upphävande av detaljplan och konsekvenser av genomförande av järnvägsplan är komplicerad, då syftet med upphävandet är att möjliggöra järnvägsplan. Planområdet ingår i riksintresse för kulturmiljö för Nyköpings tätort. Rödlisterade arter har

observerats på kyrkogården men området för upphävande i sig bedöms inte innehålla några unika naturvärden. Gravplatser berörs inte.

Upphävande ger förutsättningar för att inkludera området i järnvägsplan. Frågor som berör prövning av järnvägen hanteras i järnvägsplanen. Vid upphävande återinträder strandskydd i området.

Den samlade bedömningen av ovanstående aspekter och deras kumulativa effekter är att upphävandet **inte kan** antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning med tillhörande MKB behöver därför inte upprättas. Det finns skäl att ändå belysa följande aspekter i den kommande planprocessen:

- Riksintresse för kulturmiljö
- Påverkan på kyrkogård

Tidigt samråd

Referensgrupp/myndighet som medverkat i tidigt samråd gällande denna behovsbedömning

MYNDIGHET	NAMN	Datum
Stadsbyggnadsgruppen, Nyköpings kommun		2018-01-30

Tidigt samråd med Länsstyrelsen gällande denna behovsbedömning

KOMMENTAR	NAMN	Datum
Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.	Länsstyrelsen	2018-11-20

Bilagor

- Bilaga 1 Checklista för behovsbedömning med miljöaspekter och kommentarer

Maria Ljungblom
Chef Plan- och naturenheten

Sofia Buhgard
Sofia Buhgard
Planarkitekt Plan- och naturenheten

Bilaga 1 Checklista för behovsbedömning

MILJÖASPEKT	Kan ett genomförande av planen antas medföra betydande miljöpåverkan			KOMMENTAR/ÅTGÄRD
	JA	OSÄKER	NEJ	
Verksamheter enligt 4 kap 34 § PBL eller enligt Förordning om MKB 3 § eller bilaga 3			x	

Biologisk mångfald				
<i>Riksintresse naturvård</i>			X	
<i>Natura 2000-habitat*</i>			X	
<i>Skyddad natur</i>			X	
<i>Värdefull/känslig natur</i>			X	
<i>Grönstruktur</i>			X	Grönstruktur med visst värde. Hänsyn ska tas eller kompensation ska göras för värdet. Grönstruktur har studerats som helhet i järnvägsplanen.
Friluftsliv				
<i>Riksintresse friluftsliv</i>			X	
<i>Strandskydd</i>			X	Återinträder
<i>Värdefullt friluftsområde</i>			X	
<i>Grön förbindelse i FÖP</i>			X	
Befolkning				
<i>Jämställdhet</i>			X	
<i>Integration</i>			X	
<i>Barns perspektiv</i>			X	
<i>Ålderssammansättning</i>			X	
Människors hälsa				
<i>Buller</i>			X	
<i>Vibrationer</i>			X	
<i>Magnetiska fält</i>			X	
<i>Radon</i>			X	
<i>Allergi</i>			X	
<i>Miljöfarlig verksamhet</i>			X	
<i>Föroreningar</i>			X	
<i>Markföroreningar</i>			X	
<i>Fysisk tillgänglighet</i>			X	
<i>Rekreation och friluftsliv</i>			X	
Människors säkerhet				
<i>Ras och skred</i>			X	
<i>Översvämning</i>			X	
<i>Trafiksäkerhet</i>			X	
<i>Farligt gods/skyddsavstånd</i>			X	
<i>Trygghet och säkerhet</i>			X	
Djur och växtliv				
<i>Natura 2000-fågel*</i>			X	
<i>Fridlysta/rödlistade arter</i>			X	Fågelobservationer på kyrkogården. Mindre hackspätt och Turkduva. Upphävande påverkar inte ev habitat. Påverkan på natur prövas i järnvägsplanen.
<i>Värdefulla/känsliga arter</i>			X	
Mark				
<i>Geologi och jordarter</i>			X	

<i>Topografi</i>			X	
<i>Erosion</i>			X	
Vatten				
<i>MKN Avrinningsområde</i>			X	
<i>Skyddsområde</i>			X	
<i>Ytvatten</i>			X	
<i>Grundvatten</i>			X	
<i>Dagvatten</i>			X	
<i>Spillvatten</i>			X	
Luft				
<i>Miljö kvalitetsnorm utomhusluft*</i>			X	
Klimatfaktorer				
<i>Lokalklimat</i>			X	
<i>Ljusförhållanden</i>			X	
Hushållning mark/resurser				
<i>Energianvändning el och uppvärmning</i>			X	
<i>Energianvändning transporter och kommunikationer</i>			X	
<i>Kollektivtrafikförsörjning</i>			X	
<i>Gång och cykel</i>			X	
<i>Större/annat opåverkat område</i>			X	
<i>Naturresurser **</i>			X	
Landskap				
<i>Landskapsbild</i>			X	
Bebyggelse				
<i>Stadsbild</i>			X	
<i>Gestaltning</i>			X	
Kulturmiljö				
<i>Riksintresse</i>	X			Riksintresse för kulturmiljö Nyköpings tätort.
<i>Fornminne</i>			X	
<i>Byggnadsminne</i>			X	
<i>Övrig värdefull kulturhistorisk miljö</i>	X			Kyrkoskydd
Ev andra väsentliga aspekter	X			Är planen av stort allmänintresse?
Utbyggnadstid			X	Påverkan under utbyggnadstiden
Samlad bedömning				
Ett genomförande av planen har ingen påvisbar negativ effekt på miljön, hälsan eller hushållning med mark, vatten och andra resurser				
<del> Trots att ett genomförande av planen kan få negativa effekter blir dessa inte så betydande i detta fall då förebyggande åtgärder beskrivna i bifogad handling kommer att vidtas. Konsekvenserna redovisas i planbeskrivningen.</del>				

Ett genomförande av **planen kan få en betydande påverkan** på miljön, hälsan eller hushållningen med mark, vatten eller andra resurser. En MKB enligt 4 kap 34§ PBL erfordras.

Andra lokaliseringalternativ för projektet bör utredas.

- 1 *Kommentarer till checklisten*
- 2 *Om planen anger förutsättningar för kommande tillstånd för sådana verksamheter eller anläggningar som anges i bilaga 3 till Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar bör en strategisk miljöbedömning påbörjas.*
- 3 **= om bedömningen är ja eller osäker för dessa aspekter bör en strategisk miljöbedömning påbörjas.*

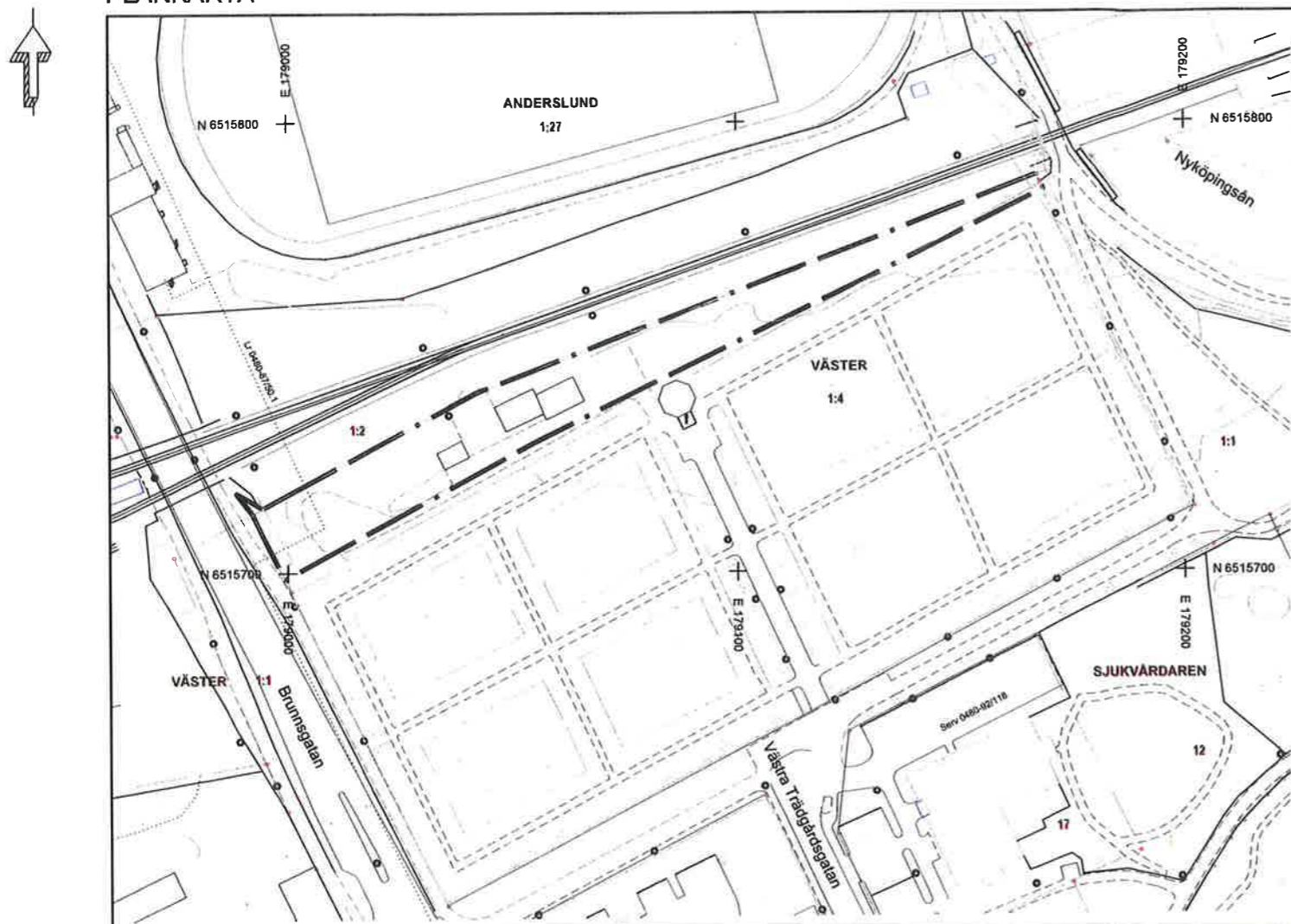
**= om möjligt, ange hur stor andel av planens yta som efter genomförandet kan antas komma att omfatta sedan tidigare inte ianspråktagen och/eller planlagd natur/park (grönmark).

Referensmaterial som har använts vid denna bedömning

Titel	Källa	Aktualitet
FÖP Nyköpings tätort		2013
NYGIS		2018

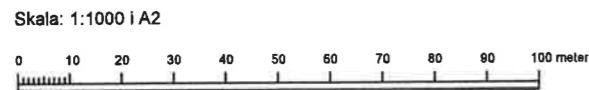

PLANKARTA

Koordinatsystem
Sweref 99 16 30
Höjdsystem
RH 2000
Datum
2018-10-05
Mätningingenjör

Beteckningsbeskrivning enl. HMK-ka
Grundkartan är upprättad av Kartenheten, Nyköpings kommun, genom revidering och komplettering av fotogrammetriskt framställd primärkarta. Byggnadernas begränsningslinjer för fotogrammetriskt karterade objekt utgöres av horisontalprojektion från takens ytterkanter, för geodetiskt mätta av fasaderna. Fastighetsredovisningen hänför sig till 2018-09-12

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

Gräns inom vilken gällande detaljplan upphävs

Illustration

Illustration över ungefärlig del av den gällande detaljplanen som upphävs, se rödskräferat område. Obs, illustrationen är ej skalenlig.

Till planen hör:	☐ Miljökonsekvensbeskrivning	☒ Granskningsutlåtande
☐ Planprogram	☒ Fastighetsförteckning	☐
☒ Planbeskrivning	☐ Samrådsredogörelse	☐
☐ Genomförandebeskrivning	☐ Illustrationskarta	☐

Upphävande av del av detaljplan för Väster 1:4

Nyköpings kommun	Södermanlands län	Beslutsdatum	Instans
Antagandehandling		Godkännande	
		Antagande	
Upprättad 2018-11-23		Lage kraft	
[Redacted]			
Samhällsplanerare			

Upphävande av del av detaljplan för fastigheten Väster 1:4 m.fl.

Väster

Nyköpings kommun

Plan- och genomförandebeskrivning

Antagandehandling

Upprättad 2018-11-23

Förutsättningar

Planhandlingar

Upphävandet av delar av detaljplanen för "Förslag till ändring av stadsplan för 36:e KV SJUKVÅRDAREN, 38 KV SJUKHEMMET samt STG 401 M.FL. å Väster" med diarienummer O480-P77-8, består av plankarta som redovisar det område där gällande detaljplan upphävs, planbeskrivning samt fastighetsförteckning.

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med upphävandet av delar av gällande detaljplan är att möjliggöra en ny järnvägsplan i samband med utbyggnaden av Ostlänken/Götalandsbanan. Järnvägsplanen, som Trafikverket tar fram, får inte stå i strid med någon gällande detaljplan. Den gällande detaljplanen, som bland annat omfattar västra kyrkogården inom fastigheten Väster 1:4 m.fl. hindrar järnvägsplanen.

Ett upphävande av delar av gällande detaljplan innebär att ett mindre område i kyrkogårdens norra del senare kan tas i anspråk för järnvägen. Ingen gravplats påverkas av upphävandet och den framtida järnvägen, men delar av uppställningsytorna och de byggnader som ligger närmast järnvägen omfattas av upphävandet och kan i framtiden tas i anspråk för järnvägens utbyggnad.

Planförfarande

Upphävandet av del av detaljplanen handläggs enligt plan- och bygglagen, PBL, SFS 2014:900/902, och med standardförfarande.

Förenlighet med 3, 4 och 5 kap. MB

Planförslaget bedöms vara förenligt med en ur allmän synpunkt lämplig användning av mark och vattenområden enligt bestämmelserna i 3, 4 och 5 kap. MB.

Plandata

Läge, areal och omfattning

Upphävandeområdet är beläget strax söder om järnvägen, mellan Nyköpingsån och Brunngatan. Arealen är ca 2200 kvm.

Markägoförhållanden

Nyköpings församling är ägare till det aktuella området inom vilket detaljplanen upphävs. En liten del av planområdets västra spets, närmast Brunnsгатan, utgörs av fastigheten Väster 1:2 och ägs av Trafikverket.

Tidigare ställningstaganden

Översiktliga planer och program

Planförslaget är förenligt med fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta, antagen av Kommunfullmäktige den 10 december 2013. Området är där utpekade som utredningsområde för kommunikation.

Befintliga detaljplaner

För området gäller följande detaljplaner:

0480-P77-8 "Förslag till ändring av stadsplan för 36:e KV SJUKVÅRDAREN, 38 KV SJUKHEMMET samt STG 401 M.FL. å Väster i Nyköping, Nyköpings kommun." tillhörande länsstyrelsens i Södermanlands län. Fastställd av länsstyrelsen 1 april 1977. Genomförandetiden har gått ut.

Områdesbestämmelser och förordnanden (strandskydd, biotopskydd, naturreservat)

Strandskydd inträder inom område där den gällande detaljplanen upphävs.

Skydd enligt kulturmiljölagen

Området inom vilket delar av detaljplanen upphävs omfattas av skydd enligt 4 kap. kulturmiljölagen (KML), kyrkliga kulturminnen och begravningsplatser. Bestämmelserna om begravningsplatser gäller även byggnader som inte är kyrkobyggnader, fasta anordningar såsom murar och portaler samt vegetation. Skyddet ligger kvar även efter ett upphävande av detaljplanen. Vid ny fastighetsbildning som innebär att befintlig begravningsplats minskar i storlek behöver en ansökan om ändring av det kyrkliga kulturminnet göras.

Ansökan om ändring av kyrkliga kulturminnen bör skickats in till Länsstyrelsen inför samråd för kommande järnvägsplan.

Riksintressen

Den befintliga järnvägen, och även planerad utbyggnad, utgör riksintresse för kommunikationer (Södra stambanan respektive Götalandsbanan). Upphävandet av del av gällande detaljplan bedöms inte påverka något av riksintressena. Järnvägsplanen, som möjliggörs när gällande detaljplan upphävs, tillgodoser riksintressena för kommunikationer.

Området för upphävandet ingår i riksintresse för kulturmiljövård (Nyköping). Uttryck för riksintresset beskriv som följande:

Det medeltida Nyköpingshus utbyggt av Karl XI, i ruiner efter en eldsvåda 1665. De medeltida kyrkorna, stadsplanen med rätvinkligt rutmönster från regleringar 1647 och 1665, ett av landets mest konsekvent genomförda exempel på statsmaktens moderniseringssträvanden vid 1600-talets mott. Torgmiljön med residenset och det f.d. rådhuset samt annan bebyggelse som kännetecknar residensstaden. Kvarnbyggnader och andra industrianläggningar. 1900-talets bostadsbebyggelse med flerbostadshus och villaområden och "miljonområdet" Brandkärr.

En framtida utökning av spårområdet som möjliggörs av upphävandet av del av detaljplanen, bedöms inte påverka riksintresset för kulturmiljövård. I den fördjupade översiktsplanen för Nyköpings tätort och Skavsta har Nyköpings kommun tagit ställning att riksintresset för framtida järnväg ska vara prioriterat jämfört med riksintresset för kulturmiljövård.

Kommunala beslut

Bygg- och tekniknämnden har 2018-02-05 § 16 beslutat att detaljplanearbete får inledas för del av fastigheten Väster 1:4.

Behovsbedömning av detaljplan

Upphävandet ger i sig inga rättigheter eller någon påverkan på miljön. Den samlade bedömningen är att ett upphävande av delar av den gällande detaljplanen *inte kan* antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) behöver därför inte upprättas.

I järnvägsplanen som möjliggörs i och med detta upphävande tas en MKB fram för att belysa den miljöpåverkan som en utbyggnad av järnvägen kan medföra.

Planförslagets förutsättningar och förändringar

Upphävandet av del av detaljplanen innebär att Trafikverket får möjligheten att ta fram en järnvägsplan för Ostlänken, vilket inte är möjligt så länge den gällande planen är kvar. Upphävandet i sig får inga övriga konsekvenser, men den kommande järnvägsplanen innebär att en mindre del av fastigheten Väster 1:4 kan tas i anspråk

för byggande av järnväg istället för att vara del av begravningsplatsen. Nuvarande markanvändning inom området där planen upphävs är K, begravningsändamål. Inom den del som kan tas i anspråk för byggandet av järnvägen finns idag två mindre byggnader (servicehus) och uppställningsplatser, samt en trädridå med granar. Träden och byggnaderna kommer att behöva tas ner respektive rivas i samband med genomförandet av järnvägsplanen. Inga gravplatser påverkas.

Genomförande

Organisatoriska frågor

Tidplan

Upphävandet bedrivs med standardförfarande. Tidplanen är preliminär och kan förändras under arbetets gång.

Samråd oktober/november 2018.

Granskning december 2018.

Antagande i Bygg- och tekniknämnden tidig vår 2019.

Laga kraft vår 2019.

Genomförandetid

Ingen genomförandetid är aktuell vid ett upphävande av detaljplan.

Genomförandetiden för den detaljplan som upphävandet berör har gått ut.

Huvudmannaskap och ansvarsfördelning

Upphävandet berör ingen allmän platsmark. Kommunen är huvudman för allmän platsmark inom övriga delar av den gällande detaljplanen som inte upphävs.

Avtal

Planavtal finns tecknat mellan Plan- och naturenheten och Strategienheten på Nyköpings kommun. Strategienheten bekostar planarbetet.

Fastighetsrättsliga frågor

Upphävandet av del av gällande detaljplan innebär inte att någon fastighetsbildning är nödvändig. I samband med att området avses tas i anspråk för järnvägen blir fastighetsbildning aktuellt. Trafikverket ansöker hos Lantmäteriet om fastighetsbildning.

Inom aktuellt område finns idag ett servitut till förmån för järnvägsfastigheten och till last för fastigheten Väster 1:4. Servitutet påverkas inte av upphävandet av delar av detaljplanen.

Ekonomiska frågor

Planekonomi

Upphävandet innebär inga kostnader utöver kostnad för planarbetet. Kostnader för planarbetet regleras i avtal mellan Plan- och naturenheten och Strategienheten på

Nyköpings kommun. Trafikverket bekostar eventuella framtida ledningsdragningar och den fastighetsbildning som krävs i samband med att järnvägsplanen genomförs.

Tekniska frågor

Befintliga ledningar bedöms inte påverkas av upphävandet. Eventuell påverkan på ledningar av framtida utbyggnad av järnvägen behandlas i järnvägsplanen.

Konsekvenser av upphävandet

Ett upphävande av del av detaljplanen innebär att en ny järnvägsplan kan tas fram inom området för upphävandet.

Miljökonsekvenser

I dagsläget råder inget strandskydd utmed Nyköpingsån inom den befintliga detaljplanen. När upphävandet vinner laga kraft inträder strandskydd inom området som saknar detaljplan och som ligger inom 100 meter från Nyköpingsåns strandlinje. Byggandet av järnvägen är enligt 7 kap. 16 § miljöbalken (MB) en åtgärd som är undantagen från förbuden i 7 kap. 15 § MB. Strandskyddet kommer att beskrivas i kommande järnvägsplan.

Konsekvenser för fastighetsägare samt andra sakägare

En del av fastigheten Väster 1:4 som i dag är planlagd som område för begravningsändamål, får gällande detaljplan upphävd. En mindre del av kyrkogården som idag används för bland annat uppställning, blir möjlig att ta i anspråk för Ostlänken/Götalandsbanan.

Medverkande i planarbetet

Planarbetet har bedrivits på uppdrag av Bygg- och tekniknämnden i Nyköpings kommun. Sofia Buhrgard och [REDACTED] på Nyköpings kommun har medverkat i planarbetet. Samarbete har skett med Trafikverket.

[REDACTED] Planhandläggare

WSP Sverige AB

Upphävande av detaljplan som berör del av VÄSTER 1:4, Väster, Nyköping, Nyköpings kommun

Granskning

Förslag till upphävande av del av detaljplan har varit utställt för granskning under tiden fr.o.m. 2018-12-06 t.o.m. 2018-12-28. Handlingarna har funnits tillgängliga i Stadshusets foajé och på kommunens hemsida.

Handlingarna har skickats till berörda myndigheter, kommunala remissinstanser, föreningar, organisationer och sakägare enligt särskild förteckning.

Totalt har 5 skriftliga yttranden inkommit, varav 5 utan erinran. Yttrandena finns i sin helhet hos Samhällsbyggnad.

Följande har inkommit med yttranden **utan erinran** mot planförslaget:

2018-12-11, Sörmlands museum
2018-12-11, Länsstyrelsen
2018-12-14, Lantmäteriet
2018-12-21, Svenska Kyrkan
2018-12-22, Trafikverket

Ställningstaganden

Inga ändringar av planhandlingarna görs inför antagande.

Medverkande tjänstemän

Redogörelsen är sammanställd av planarkitekt Sofia Buhrgard

Samhällsbyggnad Plan- och naturenheten

Maria Ljungblom
Chef Plan- och naturenheten

Sofia Buhrgard
Planarkitekt Plan- och naturenheten

MSN §

Dnr BTN 2018-649

STAVSJÖ 2:81 (STÖRNINGS VÄG 10)**Tillsyn av eventuell olovlig åtgärd komplementbyggnad**

Fastighetsägare: JS Hotel Management AB
Störnings Väg 10
618 95 STAVSJÖ

Det har kommit till Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens kännedom att två byggnader på ca 50 m² bruttoarea (BTA) och fem stycken upplag på ca 125 m², har uppställts utan bygglov och startbesked på fastigheten Stavsjö 2:81 i Nyköping kommun.

Bygglovenheten har vid platsbesök den 26 november 2018 konstaterat att byggnaderna och upplagen uppställts.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslås med stöd av 11 kap. 51 § plan- och bygglagen (2010:900) PBL samt 9 kap. 6 och 12 §§ plan- och byggförordningen (2011:338) PBF påföra fastighetsägaren en byggsanktionsavgift på 179 200 kronor.

Nämnden ska därför besluta om byggsanktionsavgift.

Lagstöd

En åtgärd får, enligt 10 kap 3 § plan- och bygglagen, inte påbörjas innan byggnadsnämnden har gett startbesked om åtgärden kräver bygglov.

Enligt 11 kap. 5 § plan- och bygglagen (2010:900) ska byggnadsnämnden pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse i plan- och bygglagen, i föreskrifter, domar eller andra beslut som har meddelats med stöd av lagen eller i EU-förordningar som rör frågor inom lagens tillämpningsområde.

Av 11 kap 51 § framgår att om någon bryter mot en bestämmelse i 8-10 kap plan- och bygglagen ska tillsynsmyndigheten ta ut särskild avgift, byggsanktionsavgift.

Avgiftens storlek framgår av plan- och byggförordningen enligt 11 kap 52 § plan- och bygglagen.

MSN §

Dnr BTN 2018-649

Enligt 11 kap 53 § PBL ska en byggsanktionsavgift tas ut även om överträdelsen inte skett med uppsåt eller av oaktsamhet. Om två eller flera är avgiftsskyldiga för samma överträdelse, är de gemensamt ansvariga för betalningen.

Av 11 kap 53a § framgår att en byggsanktionsavgift i ett enskilt fall får sättas ned till hälften eller en fjärdedel om avgiften inte står i rimlig proportion till den överträdelse som begåtts.

Enligt 11 kap 57 § plan- och bygglagen (2010:900) ska en byggsanktionsavgift tas ut av den som när överträdelsen begicks var ägare till den fastighet eller det byggnadsverk som överträdelsen avser, den som begick överträdelsen eller den som har fått en fördel av överträdelsen.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta om byggsanktionsavgift enligt 9 kap. 6 § samt 9 kap. 12 § plan- och byggförordningen. Byggsanktionsavgiften för att utan startbesked påbörja en sådan tillbyggnad som kräver lov är enligt 9 kap. 2 § PBL samt 6 kap. 1 § PBF 3 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,01 prisbasbelopp per kvadratmeter av byggnadens sanktionsarea samt 0,025 prisbasbelopp med tillägg av 0,005 prisbasbelopp per kvadratmeter av berörd area när det gäller ett upplag. Med 2017 års prisbasbelopp innebär det 179 200 kr.

Om bygglov beviljats innan åtgärden påbörjades ska avgiften halveras enligt 9 kap 3 a §, plan- och byggförordningen.

Motivering

Två tillbyggnader och fem upplag har uppställts utan att bygglov eller startbesked har beviljats för åtgärden. Om någon bryter mot en bestämmelse i 8-10 kapitlet plan- och bygglagen (PBL) eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av någon av bestämmelserna i 16 kapitlet 2-10 §§ PBL ska tillsynsmyndigheten ta ut en byggsanktionsavgift, enligt 11 kapitlet 51 § PBL.

Det krävs bygglov för byggnad enligt 9 kap. 2 § första stycket andra punkten plan- och bygglagen (PBL). Enligt 10 kap. 3 § första punkten PBL får en åtgärd inte påbörjas innan byggnadsnämnden har gett startbesked om åtgärden kräver bland annat bygglov. Då fastighetsägarna har brutit mot bestämmelse i PBL ska Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i enlighet med 11 kap. 51 § ta ut en sanktionsavgift för den olovliga åtgärden.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

MSN §

Dnr BTN 2018-649

Anordnande av ett upplag i form av container kräver enligt bygglovenhetens bedömning bygglov. Upplaget har anordnats utan att bygglov sökts.

Av 9 kap 8 § punk 1 plan- och bygglagen (2010:900), PBL, jämförd med 6 kap 1 § punkt 2 i plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, framgår att ifråga om andra anläggningar än byggnader krävs det bygglov för att anordna upplag.

Arbetet har påbörjats utan att startbesked har beviljats för åtgärden. Därför ska byggsanktionsavgift tas ut. Avgiften tas ut av fastighetsägarna som är de som uppfört byggnaden och även är de som dragit nytta av åtgärden.

När det gäller frågan om åtgärden är bygglovspliktig konstaterar bygglovenheten att containrar kräver bygglov antingen som en byggnad enligt 9 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, eller som ett upplag enligt 6 kap. 1 § punkten 2, plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Det har i ärendet framkommit att de två containrarna mot söder om grannfastigheten skulle kunna anses utgöra en byggnad, enligt definitionen i 1 kap. 4 § PBL samt fem andra containrar kan anses utgöra ett bygglovspliktigt upplag. Enligt prop. 1985/86:1 s. 685 är ett upplag någonting som är permanent eller omfattande och är placerat utomhus.

Bygglovenheten konstaterar att de två containrarna på ca 50 m² med fönster och dörrar används som ett förråd där människor kan uppehålla sig och därför betraktas som en byggnad enligt 1 kap. 4 § PBL:s definition. Därför krävs det bygglov enligt 9 kap. 2 § PBL. De fem containrarna på ca 125 m² som är placerade bredvid varandra (utan fönster) används för att lagra material och betraktas istället som ett upplag, därmed krävs det bygglov enligt 6 kap. 1 § PBF.

Enligt bygglovenhetens uppfattning får därmed samtliga containrar i sin helhet anses utgöra en bygglovspliktig åtgärd.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att med stöd av 11 kap 51, 52 och 57 §§ plan- och bygglagen påföra fastighetsägarna, JS Hotel Management AB med organisationsnummer 16556866–2836, en byggsanktionsavgift på 179 200 kr.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

|

|

|

MSN §

Dnr BTN 2018-649

Upplysning

Avgiften ska enligt 11 kap 61 § PBL, betalas inom två månader efter det att beslutet om att ta ut avgiften har delgetts de avgiftsskyldiga enligt 11 kap. 59 §. Avgiften ska betalas till Nyköping kommun. Byggsanktionsavgiften kommer att faktureras separat.

Bilaga:

Hur man överklagar

Beslut till:

Akten

Beslutet, delges:

Fastighetsägarna

STAVSJÖ 2:81 (STÖRNINGS VÄG 10)

Tillsyn av eventuell olovlig åtgärd komplementbyggnad

Fastighetsägare: JS Hotel Management AB
Störnings Väg 10
618 95 STAVSJÖ

Sammanfattning

Det har kommit till Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens att två byggnader på ca 50 m² bruttoarea (BTA) och fem stycken upplag på ca 125 m², har uppställts utan bygglov och startbesked på fastigheten Stavsjö 2:81 i Nyköping kommun.

Bygglovenheten har vid platsbesök den 26 november 2018 konstaterat att byggnaderna och upplagen uppställts.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslås med stöd av 11 kap. 51 § plan- och bygglagen (2010:900) PBL samt 9 kap. 6 och 12 §§ plan- och byggförordningen (2011:338) PBF påföra fastighetsägaren en byggsanktionsavgift till 179 200 kronor.

Nämnden ska därför besluta om byggsanktionsavgift.

Beskrivning

Ett klagomål om olovliga åtgärder på rubricerade fastighet inkom den 22 juni 2018 med uppgifter om att två byggnader i form av container med hjälp av en lyftkran har placerats nära fastighetsgräns.

Enligt anmälare finns det redan fem containrar som uppställts på fastigheten Stavsjö 2:81. Vid platsbesök på fastigheten den 13 augusti 2018 konstaterades att containrarna fanns på tomten och i anmodan den 24 september 2018 upplystes fastighetsägaren att åtgärden kräver bygglov. En mail från Johan Sandberg företrädare till fastigheten Stavsjö 2:81 inkom till bygglovenheten samma månad informations om att containern är tom och inga bor i de. I samma anmodan angavs frågan om att olovligt byggande planerades att tas upp vid nämndens sammanträde. Vid tillsyn på platsen den 26 november 2018 stod container och byggnader kvar på samma plats som vid besiktningen augusti 2018.

Containeruppställningen har nu blivit en alltmer tilltagande social och sanitär olägenhet. Den mycket stora containern som är uppställd på prickmark har skapat ett insynsskyddat område som påverkar tryggheten.

Bygglovenheten underrättade fastighetsägaren med anledning av förevarande tillsynsärende på den aktuella fastigheten. Bygglovenheten har vid två tillfällen 13 augusti och 26 november 2018 besökt fastigheten. Vid besök har bygglovenheten konstaterat att två byggnader i form av containrar har placerats på fastighetens västra sida samt ytterligare fem upplag i form av container placerats på den västra sidan av fastigheten. Bygglov och startbesked saknas för åtgärderna.

Enligt 9 kap. 2 § PBL krävs som huvudregel, bygglov för nybyggnader. Det innebär att det krävs bygglov för att uppföra en helt ny byggnad eller att flytta en byggnad till en annan plats. Nybyggnad definieras i 1 kap. 4 § PBL. Där framgår att som nybyggnad räknas både att bygga helt nytt och att flytta en befintlig byggnad från en plats till en annan. Oavsett om en byggnad flytts inom samma tomt eller till en ny tomt anses det som nybyggnad. För att konstruktionen ska ses som en byggnad krävs att tre kriterier är uppfyllda enligt 1 kap. 4 § PBL och är följande:

Konstruktion ska vara varaktig och bestå av tak eller av tak och väggar. Konstruktion ska vara varaktigt placerad på eller under mark eller i vatten. Konstruktion ska vara utformad så att människor kan uppehålla sig i den

Det krävs också bygglov för att anordna, inrätta, uppföra eller väsentligt ändra upplag och både inom och utanför detaljplanelagt område. Det finns ingen definition av begreppen upplag i plan - bygglagen eller plan- och byggförordningen. I vissa fall kan det vara svårt att avgöra om ett byggnadsverk är en byggnad eller ett upplag. Nämnanden måste i sådant fall ta reda på vad syftet med byggnadsverket är. Containrarna på den aktuella fastighet kan vara ett sådan byggnadsverk där en bedömning måste göras. Bygglovenheten konstaterar att de två containrarna med fönster och dörrar används som ett förråd där människor kan uppehålla sig och därför betraktas som en byggnad enligt 1 kap. 4 § PBL:s definition. De fem containrarna som placerades bredvid varandra (utan fönster) används för att lagra material och betraktas istället som upplag och därmed krävs det bygglov enligt 6 kap. 1 § PBF. Ett upplag är någonting som är permanent eller omfattande och är placerat utomhus.

Enligt bygglovenhetens uppfattning får därmed samtliga fem containrar som placerats bredvid varandra i sin helhet anses utgöra ett bygglovspliktigt upplag.

Fastigheten Stavsjö 2:81 ligger inom detaljplanelagt område P06-76, inom planbestämmelsen för handel, hotell och vandrarhem. Containrar har placerats, på "prickmark", mark som enligt detaljplan inte får bebyggas.

Fastighetsägaren informerades om att åtgärderna kräver bygglov och att Miljö- och samhällsbyggnaden är skyldig att ta ut en byggsanktionsavgift eftersom åtgärderna påbörjats utan startbesked, om inte rättelse sker. Med rättelse innebär att de två byggnaderna tillsammans med fem upplag avlägsnas. Containrarna har funnits på plats under mer än ett år.

Det har i ärendet framkommit att de två containrarna mot söder om grannfastigheten skulle kunna anses utgöra en byggnad, se definitionen för en sådan i 1 kap. 4 § PBL samt fem andra containrar kan anses utgöra ett bygglovspliktigt upplag.

Enigt bygglovenheten uppfattning får därmed samtliga containrar i sin helhet anses utgöra en bygglovspliktig åtgärd.

Bedömning

Två byggnader och fem upplag i form av containrar ställdes upp utan att bygglov söks och startbesked meddelats.

Containrarna är varaktigt uppställda på fastigheten Stavsjö 2:81 och dessa åtgärder med beaktande även av containerns utformning och användningssätt är att jämställa med uppförande av en byggnad och är därför bygglovspliktiga. Därmed föreligger förutsättningar för att ta ut byggsanktionsavgift.

Vad gäller de fem containrarna som är placerat bredvid varandra gör bygglovenheten inledningsvis bedömningen att de inte kan anses som byggnader i enlighet med den ovan redovisade definitionen i 1 kap. 4 § PBL. Detta mot bakgrund av att syftet med dem är att förvara material och inte att människor ska uppehålla sig i dem. Det innebär i sin tur att bestämmelsen i 8 kap. 1 § 2 PBL inte är tillämplig i ärendet. Detta mot bakgrund av att den bestämmelsen uteslutande reglerar byggnaders utformning. Containrarna saknar fönster och ljus i övrigt och de måste därför ingå i bygglovsprövningen för upplag.

Vad avser frågan om fastighetsägaren har följt föreläggandet har det framkommit att containrarna som stått på fastigheten Stavsjö 2:81 inte har avlägsnats. Det har dock inte framkommit att någon betydande del av upplaget i dess helhet har avlägsnats från platsen på något bestående sätt, såsom varit syftet med bygglovsenhetens föreläggande. De fem upplag och de två byggnader i form av containrar, som består av relativt lätt flyttbara föremål, kan flyttas inom fastigheterna kan inte, anses medföra att föreläggandet har följts eller på annat sätt förlorat sin betydelse.

Lagstöd

En åtgärd får, enligt 10 kap 3 § plan- och bygglagen, inte påbörjas innan byggnadsnämnden har gett startbesked om åtgärden kräver bygglov.

Enligt 11 kap. 5 § plan- och bygglagen (2010:900) ska byggnadsnämnden pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse i plan- och bygglagen, i föreskrifter, domar eller andra beslut som har meddelats med stöd av lagen eller i EU-förordningar som rör frågor inom lagens tillämpningsområde.

Av 11 kap 51 § framgår att om någon bryter mot en bestämmelse i 8-10 kap plan- och bygglagen ska tillsynsmyndigheten ta ut särskild avgift, byggsanktionsavgift.

Avgiftens storlek framgår av plan- och byggförordningen enligt 11 kap 52 § plan- och bygglagen.

Enligt 11 kap 53 § PBL ska en byggsanktionsavgift tas ut även om överträdelsen inte skett med uppsåt eller av oaksamhet. Om två eller flera är avgiftsskyldiga för samma överträdelse, är de gemensamt ansvariga för betalningen.

Av 11 kap 53a § framgår att en byggsanktionsavgift i ett enskilt fall får sättas ned till hälften eller en fjärdedel om avgiften inte står i rimlig proportion till den överträdelse som begåtts.

Enligt 11 kap 57 § plan- och bygglagen (2010:900) ska en byggsanktionsavgift tas ut av den som när överträdelsen begicks var ägare till den fastighet eller det byggnadsverk som överträdelsen avser, den som begick överträdelsen eller den som har fått en fördel av överträdelsen.

Miljö- och samhällsbyggnaden föreslås besluta om byggsanktionsavgift enligt 9 kap. 6 § samt 9 kap. 12 § plan- och byggförordningen. Byggsanktionsavgiften för att utan startbesked påbörja en sådan tillbyggnad som kräver lov är enligt 9 kap. 2 § PBL samt 6 kap. 1 § PBF 3 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,01 prisbasbelopp per kvadratmeter av byggnadens sanktionsarea samt 0,025 prisbasbelopp med tillägg av 0,005 prisbasbelopp per kvadratmeter av berörd area när det gäller ett upplag. Med 2017 års prisbasbelopp innebär det 179 200 kr.

Om bygglov beviljats innan åtgärden påbörjades ska avgiften halveras enligt 9 kap 3 a §, plan- och byggförordningen.

Kommunicering

Fastighetsägarna meddelades via brevet i samband med inspektion att åtgärderna är bygglovspliktiga och en byggsanktionsavgift sannolikt skulle tas ut då åtgärderna utförts olovligt. Ytterligare kommunikering har skett till fastighetsägarna med anledningen av förslag till beslut och att ärendet tas upp till prövning i nämnden. Fastighetsägaren har i skrivelse den 14 december 2018 inkommit med några synpunkter. Yttrandet och synpunkter bifogas.

Motivering

Två tillbyggnader och fem upplag har uppställts utan att bygglov eller startbesked har beviljats för åtgärden. Om någon bryter mot en bestämmelse i 8-10 kapitlet plan- och bygglagen (PBL) eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av någon av bestämmelserna i 16 kapitlet 2-10 §§ PBL ska tillsynsmyndigheten ta ut en byggsanktionsavgift, enligt 11 kapitlet 51 § PBL.

Det krävs bygglov för byggnad enligt 9 kap. 2 § första stycket andra punkten plan- och bygglagen (PBL). Enligt 10 kap. 3 § första punkten PBL får en åtgärd inte påbörjas innan byggnadsnämnden har gett startbesked om åtgärden kräver bland annat bygglov. Då fastighetsägarna har brutit mot bestämmelse i PBL ska Miljö- och samhällsbyggnaden i enlighet med 11 kap. 51 § ta ut en sanktionsavgift för den olovliga åtgärden.

Anordnande av ett upplag i form av container kräver enligt bygglovenhetens bedömning bygglov. Upplaget har anordnats utan att bygglov sökts.

Av 9 kap 8 § punk 1 plan- och bygglagen (2010:900), PBL, jämförd med 6 kap 1 § punkt 2 i plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, framgår att ifråga om andra anläggningar än byggnader krävs det bygglov för att anordna upplag.

Arbetet har påbörjats utan att startbesked har beviljats för åtgärden. Därför ska byggsanktionsavgift tas ut. Avgiften tas ut av fastighetsägarna som de är som uppfört byggnaden och även är de som dragit nytta av åtgärden.

När det gäller frågan om åtgärden är bygglovspliktig konstaterar bygglovenheten att containrar kräver bygglov antingen som en byggnad enligt 9 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, eller som ett upplag enligt 6 kap. 1 § punkten 2, plan-och byggförordningen (2011:338), PBF. Det har i ärendet framkommit att de två containrarna mot söder om grannfastigheten skulle kunna anses utgöra en byggnad, enligt definitionen i 1 kap. 4 § PBL samt fem andra containrar kan anses utgöra ett bygglovspliktigt upplag. Enligt prop. 1985/86:1 s. 685 är ett upplag någonting som är permanent eller omfattande och är placerat utomhus.

Bygglovenheten konstaterar att de två containrarna på ca 50 m² med fönster och dörrar används som ett förråd där människor kan uppehålla sig och därför betraktas som en byggnad enligt 1 kap. 4 § PBL:s definition. Därför krävs det bygglov enligt 9 kap. 2 § PBL. De fem containrarna på ca 125 m² som är placerade bredvid varandra (utan fönster) används för att lagra material betraktas istället som ett upplag därmed krävs det bygglov enligt 6 kap. 1 § PBF.

Enligt bygglovenhetens uppfattning får därmed samtliga containrar i sin helhet anses utgöra en bygglovspliktig åtgärd.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnaden beslutar

att med stöd av 11 kap 51, 52 och 57 §§ plan- och bygglagen påföra fastighetsägarna, JS Hotel Management AB med organisationsnummer 16556866–2836, en byggsanktionsavgift på 179 200 kr.

Uppllysning

Avgiften ska enligt 11 kap 61 § PBL, betalas inom två månader efter det att beslutet om att ta ut avgiften har delgetts de avgiftsskyldiga enligt 11 kap. 59 §. Avgiften ska betalas till Nyköping kommun. Byggsanktionsavgiften kommer att faktureras separat.

Jan Zakariasson

Tf Bygglövschef

Wahid Moosawi

Tillsynshandläggare

Bilaga:

Hur man överklagar

Beslut till:

Akten

Beslutet, delges:

Fastighetsägarna

Byggsanktionsavgift

Fastighetsbeteckning	STAVSJÖ 2:81 (STÖRNINGS VÄG 10)
Bilaga nummer	
Byggnadsnämndens diarienummer	BTN 2018-000649

Ärendebeskrivning

Ärende	Påbörjat åtgärd utan startbesked
Vad berör åtgärden?	Lov- eller anmälningspliktiga åtgärder som rör andra byggnadsverk, anläggningar, skyltar och ljusanordningar samt markåtgärder
Vilken typ av åtgärd gäller ditt ärende?	Andra anläggningar än byggnader
Vilken typ av byggnad eller ändring berör åtgärden?	Upplag, materialgård, tunnel, bergrum, parkeringsplats eller begravningsplats
Fanns beviljat bygglov eller var anmälan inlämnad innan åtgärden påbörjades?	Nej

Plan- och byggförordning (2011:338) 9 kap. 12 § 4 p

Byggsanktionsavgiften för att trots förbudet i 10 kap. 3 § plan- och bygglagen (2010:900) påbörja en sådan åtgärd i fråga om en annan anläggning än en byggnad som kräver lov enligt 9 kap. 8 § första stycket 5 plan- och bygglagen eller 6 kap. 1 § eller anmälan enligt 5 § första stycket 8 innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked är:

4. 0,025 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,005 prisbasbelopp per kvadratmeter av berörd area när det gäller ett upplag, en materialgård, en tunnel, ett bergrum, en parkeringsplats eller en begravningsplats.

Beräkning

Area	125
Aktuellt prisbasbelopp (pbb)	44 800 kr (2017)
Beräkningsgrundande formel	$(0,025 * pbb) + (0,005 * pbb * area)$
Beräkning	$(0,025 * 44800) + (0,005 * 44800 * 125)$
Beräknad sanktionsavgift	29 120 kr

Byggsanktionsavgift

Fastighetsbeteckning	STAVSJÖ 2:81 (STÖRNINGS VÄG 10)
Bilaga nummer	
Byggnadsnämndens diarienummer	BTN 2018-000649

Ärendebeskrivning

Ärende	Påbörjat åtgärd utan startbesked
Vad berör åtgärden?	Lov- eller anmälningspliktiga åtgärder som rör en byggnad
Vilken typ av åtgärd gäller ditt ärende?	Nybyggnad
Vilken typ av byggnad berör åtgärden?	Övriga byggnader
Fanns beviljat bygglov eller var anmälan inlämnad innan åtgärden påbörjades?	Nej
Area	50

Plan- och byggförordning (2011:338) 9 kap. 6 § 4 p

Byggsanktionsavgiften för att trots förbudet i 10 kap. 3 § plan- och bygglagen (2010:900) påbörja en sådan nybyggnad som kräver lov enligt 9 kap. 2 § första stycket 1 eller 8 § första stycket 2 a, 3 eller 4 plan- och bygglagen eller kräver anmälan enligt 6 kap. 5 § första stycket 2, 9 eller 10 innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked är:

4. för en annan byggnad än de som avses i 1–3, 3 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,01 prisbasbelopp per kvadratmeter av byggnadens sanktionsarea.

Beräkning

Sanktionsarea	35
Aktuellt prisbasbelopp (pbb)	44 800 kr (2017)
Beräkningsgrundande formel	$(3 * pbb) + (0,01 * pbb * sanktionsarea)$
Beräkning	$(3 * 44800) + (0,01 * 44800 * 35)$

Beräknad sanktionsavgift 150 080 kr

Till: Wahid Moosawi <byggr@nykoping.se>

Kopia:

Från: [REDACTED]

Skickat: 2018-11-07 08:38:52

Ämne: Re: Ärende: [BTN 2018-000649:291872] Angående Stavsjö 2:81

Meddelande:

Hej,

Tack. Jag fick tag på en av ägarna i Kina. Han sa att detta är ju bara vanliga containers. Visserligen finns det dörr o fönster, men de används som tillfälligt lager.

Jag harv ännu inte fått tag på breven du skickade till Stavsjö, men jag fortsätter letandet.

Mvh

[REDACTED]

¿On [DATE], "[NAME]" <[ADDRESS]> wrote:

Ärende: [BTN 2018-000649:291872] Hej [REDACTED]
vänligen se bifogad mailen gällande fastighet Stavsjö 2:81

Wahid Moosawi | Tillsynshandläggare
Bygglovenheten | Samhällsbyggnad
Nyköpings Kommun | 611 83 Nyköping
telefon 0155-24 80 00 | Bygglov 0155-24 83 55
bygglov@nykoping.se
www.nykoping.se | facebook.com/nykopingskommun

Mr. Wahid moosawi
bygglov@nykoping.se
0155-248250

Dear Mr. Wahid Moosawi,

I have received your letter on December 14, 2018, number:
BTN2018-000649.

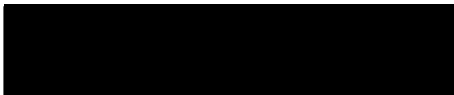
We don't understand your letter. There are no temporary buildings on the property. I suppose you are referring to the ordinary containers on the parking lot. They are standard containers with no electricity, no water, no connection, nothing. How can they be considered to be temporary buildings? You need to explain that. Our land is privately owned, we uphold our democratic right, and are not discriminated against.

The containers don't belong to JS Hotel Management AB. We need to communicate with the owners about any changes.

You're most welcome to meet me and I would like to meet you will show you the containers.

Merry Christmas and Happy New Year.

Best Regards

JS Hotel Management AB

MSN §

Dnr BTN 2018-979

[REDACTED]

Tillsyn av eventuell olovlig åtgärd, uppförande av komplementbyggnad

Fastighetsägare:

[REDACTED]

Det har kommit till Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens kännedom att en byggnad på ca 26 m² byggnadsarea har uppförts utan erforderliga bygglov och startbesked på fastigheten [REDACTED] i Nyköping kommun.

Bygglövenheten har vid platsbesök den 9 november 2018 konstaterat att byggnaden har uppförts.

Bygglov har sökts i efterhand för byggnaden. Bygglov och startbesked i efterhand beslutas i separat ärende (BTN 2018-001042).

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslås med stöd av 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900) PBL samt 9 kap. 6 plan- och byggförordning (2011:338) PBF, påföra fastighetsägaren en byggsanktionsavgift till 13 664 kronor.

Nämnden ska därför besluta om byggsanktionsavgift.

Lagstöd

En åtgärd får, enligt 10 kap 3 § plan- och bygglagen, inte påbörjas innan byggnadsnämnden har gett startbesked om åtgärden kräver bygglov.

Enligt 11 kap 5 § plan- och bygglagen (PBL) ska nämnden pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse i plan- och bygglagen m.m.

Av 11 kap 51 § framgår att om någon bryter mot en bestämmelse i 8–10 kap plan- och bygglagen ska tillsynsmyndigheten ta ut särskild avgift, byggsanktionsavgift.

Avgiftens storlek framgår av plan- och byggförordningen enligt 11 kap 52 § plan- och bygglagen.

Justerandes signatur

|

|

Utdragsbestyrkande

|

MSN §

Dnr BTN 2018-979

Enligt 11 kap 53 § PBL ska en byggsanktionsavgift tas ut även om överträdelsen inte skett med uppsåt eller av oaktsamhet. Om två eller flera är avgiftsskyldiga för samma överträdelse, är det gemensamt ansvariga för betalningen.

Av 11 kap 53a § framgår att en byggsanktionsavgift i ett enskilt fall får sättas ned till hälften eller en fjärdedel om avgiften inte står i rimlig proportion till den överträdelse som begåtts.

Av 11 kap. 54 § PBL framgår att en byggsanktionsavgift inte ska tas ut om rättelse sker innan frågan om sanktion eller ingripande enligt detta kapitel har tagits upp till överläggning vid ett sammanträde med tillsynmyndigheten.

Av 11 kap. 57 § PBL framgår att en byggsanktionsavgift ska tas ut av

1. Den som när överträdelsen begicks var ägaren till den fastigheten eller det byggnadsverk som överträdelsen avser.
2. Den som begick överträdelsen, eller
3. Den som har fått en fördel av överträdelsen.

Av 11 kap. 58 § PBL framgår att innan nämnden beslutar att ta ut en byggsanktionsavgift ska den som anspråket riktas mot ges tillfälle att yttra sig.

Byggsanktionsavgiftens storlek framgår av 9 kap plan- och byggförordningen (PBF).

Enligt 9 kap 6 § 2p PBF är byggsanktionsavgiften för att påbörja en lovpliktig eller anmälningspliktig åtgärd innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked 0,25 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,005 prisbasbelopp per kvadratmeter av byggnadens sanktionsarea när det gäller komplementbyggnad, komplementbostadshus eller en annan liten byggnad.

I aktuellt fall blir byggsanktionsavgiften för att ha påbörjat åtgärden utan startbesked:

Beräkning

Sanktionsavgift	11
Aktuellt prisbasbelopp	44 800 (2017)
$(0,25 \times 44\ 800) + (0,005 \times 44\ 800 \times 11) = 13\ 664$ kronor	

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

MSN §

Dnr BTN 2018-979

Om bygglov beviljats innan åtgärden påbörjades ska avgiften halveras enligt 9 kap 3 a §, plan- och byggförordningen.

Motivering

En komplementbyggnad har påbörjats utan att bygglov eller startbesked har beviljats för åtgärden.

Den uppförda komplementbyggnaden har inte bedömts uppfylla kriterierna för en sådan anmälningspliktig byggnadsåtgärd som avses i 9 kap 4 a-c §§ i PBL som gäller för Attefallsbyggnationer. Bygglov och startbesked för komplementbyggnaden kan ges i efterhand med stöd av 10 kap 23 § PBL.

Enligt 9 kap. 2 § PBL krävs det bygglov för nybyggnad eller att flytta en befintlig byggnad till en ny plats.

Då fastighetsägaren har brutit mot bestämmelse i PBL ska Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i enlighet med 11 kap. 51 § ta ut en byggsanktionsavgift för den olovliga åtgärden.

Arbetet har påbörjats utan att startbesked har beviljats för åtgärden. Därför ska byggsanktionsavgift tas ut. Avgiften ska tas ut av förre fastighetsägaren eftersom de låtit utföra åtgärden och även är den som dragit nytta av åtgärden.

Att fastighetsägaren, efter att åtgärden påbörjats men innan nämnden tagit upp frågan om ingripande vid ett sammanträde, kontaktade bygglovenheten för att söka bygglov i efterhand och därefter beviljats lov medför inte att en sådan rättelse som avses i 11 kap. 54 § PBL har vidtagits.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att med stöd av 11 kap 51,52 och 57 §§ plan- och bygglagen påföra förre ägaren av fastigheten [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] en sanktionsavgift på sammanlagt 13 664 kronor.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

|

|

|

MSN §

Dnr BTN 2018-979

Upplysning

Avgiften ska enligt 11 kap 61 § PBL, betalas inom två månader efter det att beslutet om att ta ut avgiften har delgetts de avgiftsskyldiga enligt 11 kap. 59 §. Avgiften ska betalas till Nyköping kommun. Byggsanktionsavgiften kommer att faktureras separat.

Bilaga:

Hur man överklagar

Beslut till:

Akten

Beslutet, delges:

Fastighetsägarna

Justerandes signatur

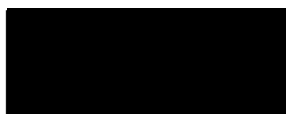
Utdragsbestyrkande

2018-12-14

Tillsyn av eventuell olovlig åtgärd, uppförande av komplementbyggnad

Fastighetsägare:

Sammanfattning

Det har kommit till Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens kännedom att en byggnad på ca 26 m² byggnadsarea har uppförts utan erforderliga bygglov och startbesked på fastigheten i Nyköping kommun.

Bygglovenheten har vid platsbesök den 9 november 2018 konstaterat att byggnaden har uppförts.

Bygglov har sökts i efterhand för byggnaden. Bygglov och startbesked i efterhand beslutas i separat ärende. BTN (2018-001042)

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslås med stöd av 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900) PBL samt 9 kap. 6 plan- och byggförordning (2011:338) PBF, påföra föra fastighetsägaren en byggsanktionsavgift till 13 664 kronor.

Nämnden ska därför besluta om byggsanktionsavgift.

Beskrivning

Ett klagomål om olovlig åtgärd på rubricerade fastighet inkom den 9 november 2018 med uppgifter om att en nybyggnad (två sovrum inklusive toalett och dusch) har uppförts.

Bygglovenheten har besökt platsen och tagit foto 26 november 2018. Det kunde konstateras att det rör sig om en komplementbyggnad på 26 m². Panelen är uppsatt och ser färdigbyggd utvändigt ut.

Av 9 kap. 2 § PBL framgår att det krävs bygglov för nybyggnad och för tillbyggnader. Enligt 9 kap. 4 a § PBL krävs det trots 2 § inte bygglov för att uppföra eller bygga till en byggnad som avses utgöra antingen en särskild bostad (komplementbostadshus) eller en komplementbyggnad, tillsammans med övriga byggnader som har uppförts med stöd av denna paragraf inte får en större byggnadsarea än 25 kvm, har en taknockshöjd som inte överstiger 4,0 m och inte placeras närmare gränsen än 4,5 meter.

Begreppet komplementbyggnad definieras i 9 kap. 4 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Enligt bestämmelsen avses med komplementbyggnad fristående uthus, garage och andra små byggnader som hör till ett en- eller tvåbostadshus. En förutsättning för att en byggnad ska anses utgöra en komplementbyggnad är således att det finns en huvudbyggnad som är ett en- eller tvåbostadsbus och att komple-

mentbyggnaden är av en art och omfattning som gör att den underordnas huvudbyggnaden. 9 kap. 4 a § plan- och bygglagen innebär bland annat att vissa mindre byggnader får uppföras utan bygglov.

En annan förutsättning för bygglovsbefrielse är att byggnadens taknockshöjd inte överstiger 4,0 meter. Beräkningen av en byggnads höjd ska ske utifrån den medelmarknivå som ska gälla när byggnaden är färdig. Enligt de beräkningar som kartenheten har gjort utifrån de reviderade ritningarna som ingår i det är den medelmarknivå som ska gälla +47,15 och byggandens taknockshöjd blir då 4,8 meter. Från vilken marknivå taknockshöjden ska mätas finns inte närmare angivet i PBL eller i plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. För beräkning av byggnadshöjd anges i 1 kap. 3 § andra stycket PBF att denna ska räknas från den medelnivå som byggnaden har invid byggnaden. Beräkningen av byggnadshöjden ska utgå från den marknivå som är avsedd att föreligga när byggnationen slutförts och inte från den ursprungliga marknivån.

En begäran om förklaring skickade Bygglovenheten till fastighetsägaren den 29 november 2018. Kommunikeringen har skett med information till fastighetsägaren om att den bygglovspliktiga byggnadsåtgärden prövas enligt 11 kap. PBL, om tillsyn, tillträde, ingripande och påföljder.

Fastighetsägaren har vid platsbesök 26 november 2018 i huvudsak uppgett följande: att åtgärden har uppförts av förra fastighetsägaren. Fastighetsägaren har vidare förklarat att han, så snart han insåg att det krävdes bygglov för byggnaden, sökt bygglov.

Planförutsättningar

Fastigheten omfattas av detaljplan **P75-7** samt tillägg P09-16 Bestämmelserna innebär bl.a. att komplementbyggnad får uppföras upp till en storlek av 60 kvm. Byggnads höjd, med I betecknat område får för uthus ej uppföras till större höjd än 2,5 meter.

Bedömning

Bygglovenheten bedömer att de åtgärder som har vidtagits är bygglovspliktiga. Åtgärderna har vidtagits utan startbesked.

Den aktuella byggnaden har en taknockshöjd som överstiger 4,0 meter, varför bygglov krävs. För beräkning av byggnadshöjd anges i 1 kap. 3 § andra stycket PBF. Beräkningen räknas från den medelnivå som byggnaden har invid byggnaden. Beräkningen av byggnadshöjden räknas inte från ursprungliga marknivån utan den marknivå som är lämpad att föreligga när byggnationen slutförts.

För att byggnaden ska vara bygglovsbefriad, krävs att byggnadsarea inte är större än 25 kvm, och att taknockshöjd inte överstiger 4,0 m samt att den inte placeras närmare gränsen än 4,5 meter. Utredningen har visat att en komplementbyggnad om 26 kvadratmeter byggnadsarea och en taknockshöjd på 4,8 meter hög, har uppförts på rubricerad fastighet och därför är åtgärden bygglovspliktig. Bygglovenheten bedömer vidare att den nu aktuella byggnaden inte utökar hemfridszonen eller inskränker allemansrätten.

Fastighetsägaren borde ha tagit kontakt med Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för att ta reda på vad som gäller i bygglovsfrågan i hans fall. Även om fastighetsägaren möjligen saknat uppsåt till överträdelsen har han i vart fall varit oaktsam genom att inte mer noggrant undersökta om bygglovsplikt förelåg eller inte.

Den uppförda komplementbyggnaden har bedömts uppfylla kriterierna för en sådan bygglovspliktig byggnadsåtgärd som avses i 9 kap 2 § i PBL som gäller för en byggnad. Startbesked för komplementbyggnaden kan ges i efterhand med stöd av 10 kap 23 § PBL.

Eftersom det rör sig om en bygglovspliktig byggnad som uppförts utan startbesked ska nämnden ta ut en byggsanktionsavgift.

Lagstöd

En åtgärd får, enligt 10 kap 3 § plan- och bygglagen, inte påbörjas innan byggnadsnämnden har gett startbesked om åtgärden kräver bygglov.

Enligt 11 kap 5 § plan- och bygglagen (PBL) ska nämnden pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse i plan- och bygglagen m.m.

Av 11 kap 51 § framgår att om någon bryter mot en bestämmelse i 8–10 kap plan- och bygglagen ska tillsynsmyndigheten ta ut särskild avgift, byggsanktionsavgift.

Avgiftens storlek framgår av plan- och byggförordningen enligt 11 kap 52 § plan- och bygglagen.

Enligt 11 kap 53 § PBL ska en byggsanktionsavgift tas ut även om överträdelsen inte skett med uppsåt eller av oaktsamhet. Om två eller flera är avgiftsskyldiga för samma överträdelse, är det gemensamt ansvariga för betalningen.

Av 11 kap 53a § framgår att en byggsanktionsavgift i ett enskilt fall får sättas ned till hälften eller en fjärdedel om avgiften inte står i rimlig proportion till den överträdelse som begåtts.

Av 11 kap. 54 § PBL framgår att en byggsanktionsavgift inte ska tas ut om rättelse sker innan frågan om sanktion eller ingripande enligt detta kapitel har tagits upp till överläggning vid ett sammanträde med tillsynsmyndigheten.

Av 11 kap. 57 § PBL framgår att en byggsanktionsavgift ska tas ut av

1. Den som när överträdelsen begicks var ägaren till den fastigheten eller det byggnadsverk som överträdelsen avser.
2. Den som begick överträdelsen, eller
3. Den som har fått en fördel av överträdelsen.

Av 11 kap. 58 § PBL framgår att innan nämnden beslutar att ta ut en byggsanktionsavgift ska den som anspråket riktas mot ges tillfälle att yttra sig.

Byggsanktionsavgiftens storlek framgår av 9 kap plan- och byggförordningen (PBF).

Enligt 9 kap 6 § 2p PBF är byggsanktionsavgiften för att påbörja en lovpliktig eller anmälningspliktig åtgärd innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked 0,25 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,005 prisbasbelopp per kvadratmeter av byggnadens sanktionsarea när det gäller komplementbyggnad, komplementbostadshus eller en annan liten byggnad.

I aktuellt fall blir byggsanktionsavgiften för att ha påbörjat åtgärden utan startbesked.

Beräkning

Sanktionsavgift	11
Aktuellt prisbasbelopp	44 800 (2017)
$(0,25 \times 44\,800) + (0,005 \times 44\,800 \times 11) = 13\,664$ kronor	

Om bygglov beviljats innan åtgärden påbörjades ska avgiften halveras enligt 9 kap 3 a §, plan- och byggförordningen.

Motivering

En komplementbyggnad har påbörjats utan att bygglov eller startbesked har beviljats för åtgärden.

Den uppförda komplementbyggnaden har inte bedömts uppfylla kriterierna för en sådan anmälningsskyldig byggnadsåtgärd som avses i 9 kap 4 a-c §§ i PBL som gäller för Attefallsbyggnationer. Bygglov och startbesked för komplementbyggnaden kan ges i efterhand med stöd av 10 kap 23 § PBL.

Enligt 9 kap. 2 § PBL krävs det bygglov för nybyggnad eller att flytta en befintlig byggnad till en ny plats.

Då fastighetsägaren har brutit mot bestämmelse i PBL ska Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i enlighet med 11 kap. 51 § ta ut en byggsanktionsavgift för den olovliga åtgärden.

Arbetet har påbörjats utan att startbesked har beviljats för åtgärden. Därför ska byggsanktionsavgift tas ut. Avgiften ska tas ut av före fastighetsägaren eftersom de låtit utföra åtgärden och även är den som dragit nytta av åtgärden.

Att fastighetsägaren, efter att åtgärden påbörjats men innan nämnden tagit upp frågan om ingripande vid ett sammanträde, kontaktade bygglovenheten för att söka bygglov i efterhand och därefter beviljats lov medför inte att en sådan rättelse som avses i 11 kap. 54 § PBL har vidtagit.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att med stöd av 11 kap 51,52 och 57 §§ plan- och bygglagen påföra ägaren av att före fastigheten [REDACTED] [REDACTED] En sanktionsavgift på sammanlagt 13 664 kronor.

Upplysning

Avgiften ska enligt 11 kap 61 § PBL, betalas inom två månader efter det att beslutet om att ta ut avgiften har delgetts de avgiftsskyldiga enligt 11 kap. 59 §. Avgiften ska betalas till Nyköping kommun. Byggsanktionsavgiften kommer att faktureras separat.

Jan Zakariasson

Tf Bygglovchef

Wahid Moosawi

Tillsynshandläggare

Bilaga:

Hur man överklagar

Beslut till:

Akten

Beslutet, delges:

Fastighetsägarna

Byggsanktionsavgift

Fastighetsbeteckning

Bilaga nummer

Byggnadsnämndens diarienummer

BTN 2018-000796

Ärendebeskrivning

Ärende

Påbörjat åtgärd utan startbesked

Vad berör åtgärden?

Lov- eller anmälningspliktiga åtgärder som rör en byggnad

Vilken typ av åtgärd gäller ditt ärende?

Nybyggnad

Vilken typ av byggnad berör åtgärden?

Komplementbyggnad

Fanns beviljat bygglov eller var anmälan inlämnad innan åtgärden påbörjades?

Nej

Area

26

Plan- och byggförordning (2011:338) 9 kap. 6 § 2 p

Byggsanktionsavgiften för att trots förbudet i 10 kap. 3 § plan- och bygglagen (2010:900) påbörja en sådan nybyggnad som kräver lov enligt 9 kap. 2 § första stycket 1 eller 8 § första stycket 2 a, 3 eller 4 plan- och bygglagen eller kräver anmälan enligt 6 kap. 5 § första stycket 2, 9 eller 10 innan byggnadsnämnden har gett ett startbesked är:

2. för en komplementbyggnad, ett komplementbostadshus eller en annan liten byggnad, 0,25 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,005 prisbasbelopp per kvadratmeter av byggnadens sanktionsarea

Beräkning

Sanktionsarea

11

Aktuellt prisbasbelopp (pbb)

44 800 kr (2017)

Beräkningsgrundande formel

$(0,25 * pbb) + (0,005 * pbb * sanktionsarea)$

Beräkning

$(0,25 * 44800) + (0,005 * 44800 * 11)$

Beräknad sanktionsavgift

13 664 kr

MSN §

Dnr BTN 2018-609

BROVAKTEN 4 (S:T ANNEGATAN 3)

Ansökan om bygglov för ändrad användning av byggnad för industri till en byggnad för handel

Sökande: Sp Tidningshuset Nyköping AB
Box 239
721 06 VÄSTERÅS

Ärendet avser ändrad användning av en lokal för industri till en lokal för handel.

Sp Tidningshuset Nyköping AB vill göra om en lokal till handelsändamål. Lokalen befinner sig på fastigheten Brovakten 4 sydöstra hörn (S:t Annegatan 3). Lokalen står idag tom och den tänkta hyrestagaren tänker sig att driva en spiceributik i lokalen.

För åtkomst till lokalen kommer ett fönster på den sydöstra sidan av fasaden att tas ur och byggas om till entré. Denna ändring av fasaden har Sörmlands museum den 14 november 2018 inkommit med ett yttrande om. De yttrar att ändringen är acceptabel om sockelstenen sparas, för att kunna återställa fasaden vid ett senare tillfälle.

Enligt detaljplanen P65-11 omfattas den aktuella fastigheten av planbestämmelsen Jb, område som endast får användas till småindustri och bostad. Inom denna planbestämmelsen finns det inte utrymme för handelsverksamhet, vilket då betyder att den ändrade verksamheten som fastighetsägaren vill göra för lokalen inte är förenligt med detaljplanen P65-11.

Yttrande

Bygglovet är kommunicerat via annons i Sörmlands nyheter. Ingen erinran har inkommit.

Lagstöd

Enligt 9 kap 31 c § Plan och bygglagen:

Efter det att genomförandetiden för en detaljplan har gått ut får bygglov utöver vad som följer av 31 b § ges för en åtgärd som avviker från detaljplanen, om åtgärden

1. är förenlig med detaljplanens syfte och tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller ett allmänt intresse, eller

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

MSN §

Dnr BTN 2018-609

2. innebär en sådan annan användning av mark eller vatten som utgör ett lämpligt komplement till den användning som har bestämts i detaljplanen.

Den aktuella fastigheten omfattas av stadsplan P65-11 från 1965 där genomförande tiden har gått ut.

Motivering

Stadsplanen som omfattar fastigheten är gammal och genomförande tiden har gått ut. Därför är det möjligt att besluta om bygglov enligt 9 kap. 31 c § PBL.

Lokalen ligger centralt i Nyköping och nära det gångstråk som finns på Östra Storgatan. Det kan ses som ett lämpligt komplement till detaljplanen att godta handel i lokalen på grund av fastighetens centrala placering. Lokalen för handel ökar nivån på service i området. Lokalen för handel kommer utgöra en begränsad del av fastigheten och kan ses som ett mindre komplement till den övriga verksamheten i fastigheten.

Förslag till beslut

Miljö och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att med stöd av 9 kap. 31c § plan och bygglagen ge ett positivt beslut till ändrad användning av lokal för industri till lokal för handel.

Bilaga:

Hur man överklagar

Beslut till:

Akten

Beslut, delges:

Fastighetsägarna

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

2019-01-10

BROVAKTEN 4 (S:T ANNEGATAN 3)

Ansökan om bygglov för ändrad användning av byggnad för industri till en byggnad för handel

Sökande: Sp Tidningshuset Nyköping AB
                          Box 239
                          721 06 VÄSTERÅS

Beskrivning

Ärendet avser ändrad användning av en lokal för industri till en lokal för handel.

Sp Tidningshuset Nyköping AB vill göra om en lokal till handelsändamål. Lokalen befinner sig på fastigheten Brovakten 4 sydöstra hörn (S.t Annegatan 3). Lokalen står idag tom och den tänkta hyrestagaren tänker sig att driva en speceributik i lokalen.

För åtkomst till lokalen kommer ett fönster på den sydöstra sidan av fasaden att tas ur och byggas om till entré. Denna ändring av fasaden har Sörmlands museum den 14 november 2018 inkommit med ett yttrande om. De yttrar att ändringen är acceptabel om sockelstenen sparas, för att kunna återställa fasaden vid ett senare tillfälle.

Enligt detaljplanen P65-11 omfattas den aktuella fastigheten av planbestämmelsen Jb, område som endast får användas till småindustri och bostad. Inom denna planbestämmelsen finns det inte utrymme för handelsverksamhet, vilket då betyder att den ändrade verksamheten som fastighetsägaren vill göra för lokalen inte är förenligt med detaljplanen P65-11.

Yttrande

Bygglovets är kommunicerat via annons i Sörmlands nyheter. Ingen erinran har inkommit.

Lagstöd

Enligt 9 kap 31 c § Plan och bygglagen:

Efter det att genomförandetiden för en detaljplan har gått ut får bygglov utöver vad som följer av 31 b § ges för en åtgärd som avviker från detaljplanen, om åtgärden

1. är förenlig med detaljplanens syfte och tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller ett allmänt intresse, eller

2. innebär en sådan annan användning av mark eller vatten som utgör ett lämpligt komplement till den användning som har bestämts i detaljplanen.

Den aktuella fastigheten omfattas av stadsplan P65-11 från 1965 där genomförande tiden har gått ut.

Motivering

Stadsplanen som omfattar fastigheten är gammal och genomförande tiden har gått ut. Därför är det möjligt att besluta om bygglov enligt 9 kap. 31 c § PBL.

Lokalen ligger centralt i Nyköping och nära det gångstråk som finns på Östra Storgatan. Det kan ses som ett lämpligt komplement till detaljplanen att godta handel i lokalen på grund av fastighetens centrala placering. Lokalen för handel ökar nivån på service i området. Lokalen för handel kommer utgöra en begränsad del av fastigheten och kan ses som ett mindre komplement till den övriga verksamheten i fastigheten.

Förslag till beslut

Miljö och samhällsbyggnadsnämnden:

att med stöd av 9 kap. 31c § plan och bygglagen att ge ett positivt beslut till ändrad användning av lokal för industri till lokal för handel.

Jan Zakariasson

Tf Bygglovchef

Markus Engman

Byggnadsinspektör

Upplysningar:

Bilaga:

Hur man överklagar

Beslut till:

Akten

Beslut, delges:

Fastighetsägarna

Bygg- och tekniknämnden, Nyköpings kommun
Samhällsbyggnad

2018-07-19

Dnr _____

ANSÖKAN/ANMÄLAN

Ansökan enl. punkt 2.
Bygglov, strandskydd, besked etc.

Anmälan enl. punkt 4.

1. Fastighet och sökande

Fastighetsbeteckning Brovakten 4	Fastighetsadress S:t Annegatan 3
Sökande (byggherre) SP Tidningshuset AB	Organisationsnummer/Personnummer 556946-4265
Adress Blommenhovsv 22B	E-postadress [REDACTED]
Postadress 611 39 Nyköping	Telefon (även riktnummer) 0765-608095
Fakturamottagare (om annan än sökande) C/o Newsec Asset management AB DB88D	Organisationsnummer/Personnummer
Faktureringsadress FE 11033 838 82 Frösön	Postadress

Har du tidigare haft kontakt med någon handläggare i ärendet? Ja Nej

Handläggarens namn: _____

2. Ansökan avser

☒ Bygglov	☐ Strandskyddsdispens	☐ Ingreppbesked
☐ Förhandsbesked	☐ Rivningslov	
☐ Marklov	☐ Villkorbesked	
Bygglov för tidsbegränsat lov	Tidigare ärende (ärendenummer)	

Beräknad produktionskostnad: lägre än 450 000 högre än 450 000

Beräknad byggstart: 2018-08-15

3. Typ av åtgärd

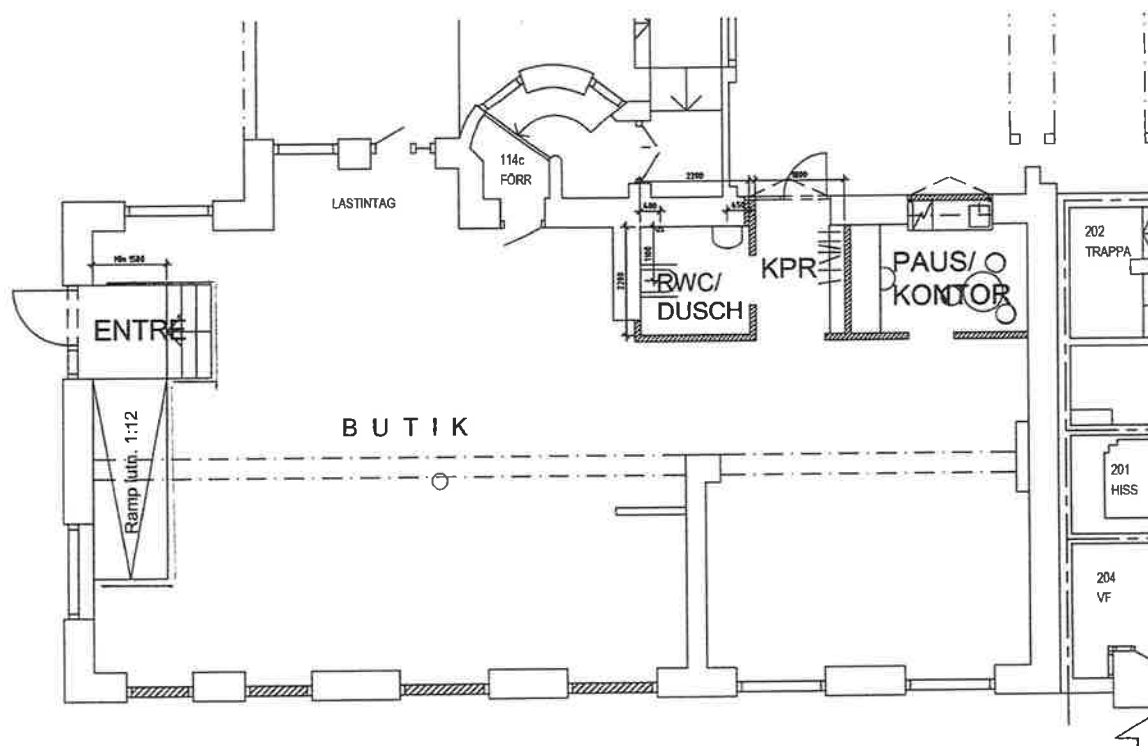
☐ Nybyggnad	☐ Tillbyggnad	☐ Skylt och/ljusanordning	☐ Fasadändring	☐ Plank/mur
☒ Ändrad användning från - till (ex. bostad till kontor): <u>Tryckeri - försäljning</u>				
☐ Annan åtgärd _____				

4. Anmälan gäller Attefallsåtgärd, rivningsanmälan eller installation/ändring av

☐ Eldstad	☐ Rökkanal	☐ Vatten och avlopp	☐ Bärande konstruktion	☐ Ventilation	☐ Hiss
☐ Attefallsåtgärd _____					☐ Rivningsanmälan

5. Byggnadstyp

☐ Enbostadshus (permanentboende)	☐ Enbostadshus (fritidshus)	☐ Flerbostadshus
☒ Affärs-/Kontorshus		
☐ Industribyggnad		
☐ Garage/förråd/ gäststuga eller dyl.		
Annat _____		Berörd area <u>175</u> m ²

Butikslokal i markplan; Kv Brovakten

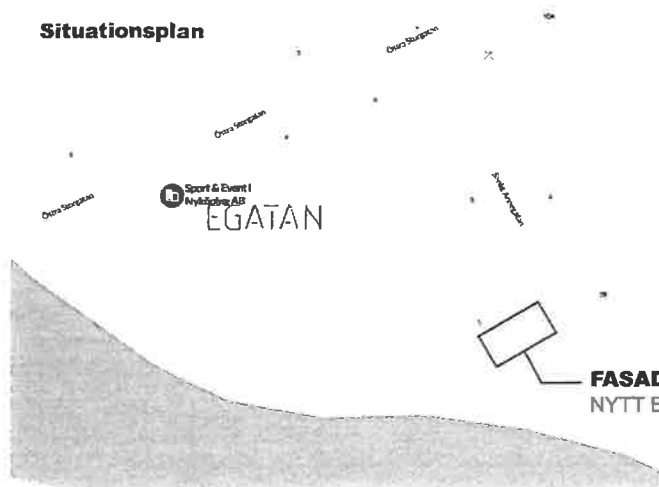
Streckade väggar, dörrar etc rivs.
Skrafferade väggar är nya.

Skala 1:200 (A3)

Winell Jern Arkitekter
Samhällsbyggnad
2018-07-19
Dnr

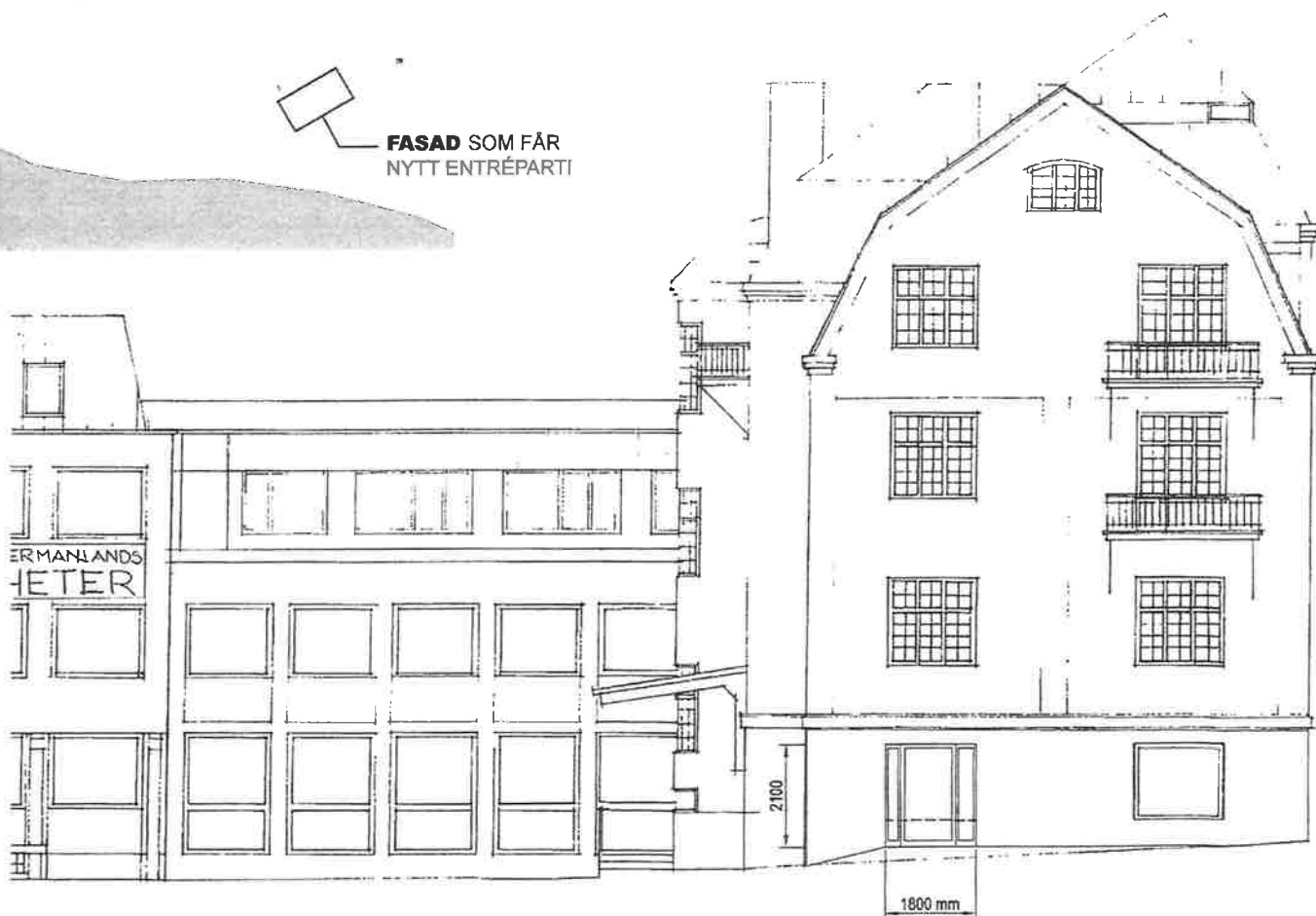
Situationsplan

EGATAN

ERMANLANDS
HETER

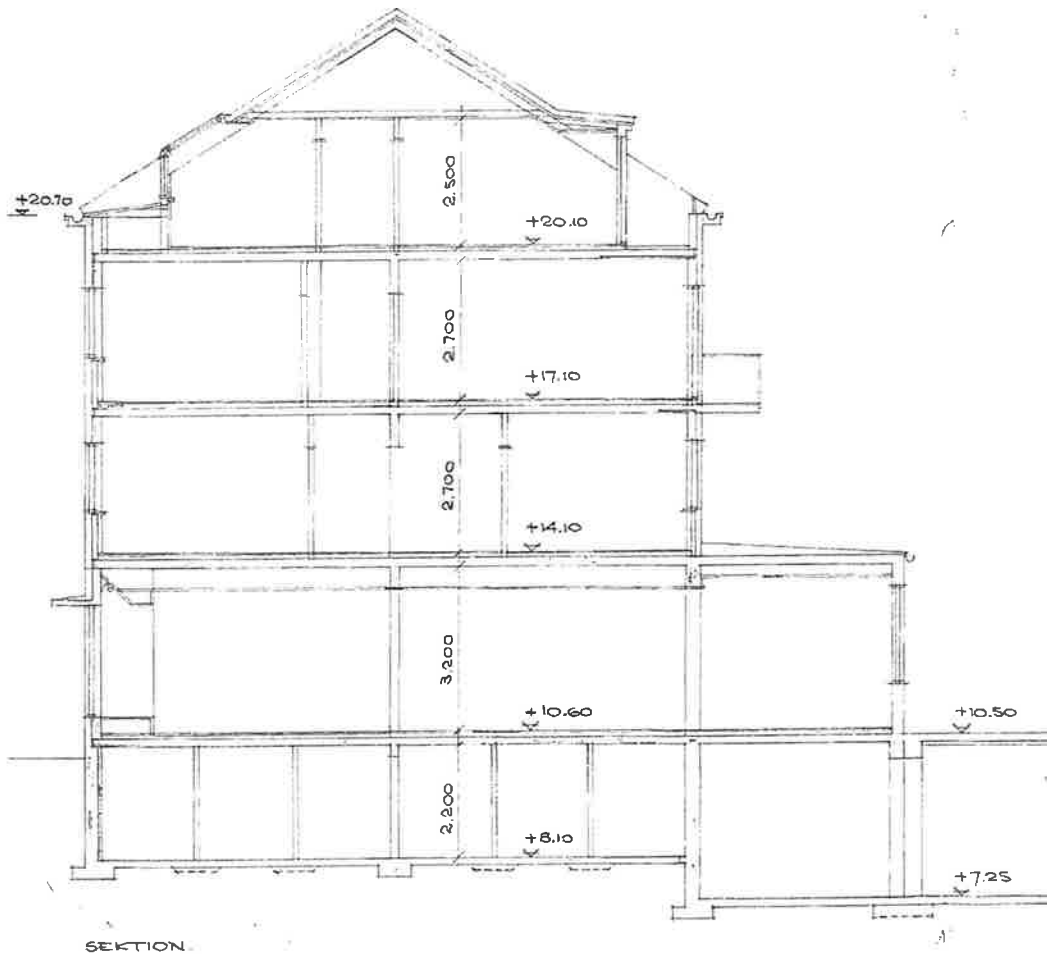
FASAD SOM FÅR
NYTT ENTRÉPARTI

NYKÖPINGS KOMMUN
Samhällsbyggnad
2018-09-25
Dnr

Lokal i Kv Brovakten

Nytt entréparti i bef
fönsteröppning
Skala 1:100 (A3)

SEKTION

Gt ANNEGATAN

ÖSTEA STORSATAN

NYKÖPINGS KOMMUN
 Samhällsbyggnad
 2018-09-25
 Dnr.

SITUATIONSPLAN SKALA 1:400 2/

131 64

1955:8 Ar 19.6.4. den 21/6 1964
 ritning av byggnadsnämnden i Nyköping
 ställd på sätt protokollet utvisar, betygat

Ex officio:

Lösen krona
 annot. exp.

King Omke

GRANIKEN, Ex
 NYBYGGNAD
 14 KV. BROVAKTEN NR4.
 NYKÖPING
 SEKTION OCH SITUATIONSPLAN

HÅLSINGBOEG 02.12.63.

Gösta Petersson

En del av Landstinget Sörmland

kulturmiljöer

till Markus Engman
Bygglovenheten
Nyköpings kommun
611 83 Nyköping

från Sörmlands museum, Anton Blomgren

datum 2018-11-12

ang. **Bygglöv (ändring av fasad), Tidningshuset, Brovakten 4, S:t Annegatan 3 Nyköping, Nicolai socken, Nyköpings kommun**

Bakgrund

Den 6 november 2018 inkom begäran om yttrande gällande bygglov för ändring av fasad på fastigheten Brovakten 4, S:t Annegatan 3, Nyköpings stad. Den föreslagna åtgärden innebär att ett fönster på den södra gaveln tas ur och byggs om till entré.

Historik

Byggnaden uppfördes 1914 och ritades av arkitekten Kasper Jansson. Byggnaden uppfördes som redaktionsbyggnad för den tidning som 1977 blev Södermanlands Nyheter. Huset uppfördes på initiativ av Gustaf Österberg, som var chefredaktör mellan åren 1903-1926 men också riksdagsman. Österberg bodde i en paradvåning i husets översta våning. Byggnaden har även varit kontor åt Nyköpings Bildtjänst. Huset byggdes på med ett gårdshus i väster 1964-66, innehållande en presshall.

Juridiskt skydd

Byggnaden är inte skyddad genom särskilda bestämmelser i gällande detaljplan. Byggnaden omfattas dock av allmänna underhålls- och varsamhetsbestämmelser enligt PBL 8 kap. 14 och 17 §§.

I Nyköping - kulturhistorisk byggnadsinventering 2015-2016 tilldelades byggnaden den högsta värdegraden "Blå" ("byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas." Byggnaden omfattas därför av förvanskningsförbudet enligt PBL 8 kap. 13 §.

postadress.
Box 314
611 26 Nyköping

tel.
0155 - 24 57 00

e-post.
kultur.utbildning@dll.se

Kulturhistoriskt värde

Huset har byggts om vid flera tillfällen, men den ursprungliga byggnadens fasader är trots det relativt välbevarade. Utformningen i utpräglad jugendstil är

i stort sett oförändrad och har ett högt arkitekturhistoriskt värde. Relativt få hus från denna tidsepok finns i Nyköping. Framst märks det högre mittpartiet mot S:t Annegatan och det runda trapphuset mot gården. Ursprungliga detaljer som de ljust slätputsade fasaderna, balkonger med smidesdetaljer, fönster i liv med fasaden med äldre glas, samt takets plåt- och tegeltäckning är viktiga värdebärande komponenter. Huset har ett lokal- och samhällshistoriskt värde genom att det uppfördes för stadens tidning, senare Södermanlands Nyheter.

Byggnaden är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt och får inte förvanskas.

Nulägesbeskrivning objekt och helhetsmiljö

Före detta kontorshus i 4 ½ våning med stomme av trä uppfört 1914. Byggnaden har en sockel av huggen natursten. Fasaderna är slätputsade med markerade lisener avfärgade i en vit kulör. Gatufasaden har ett högre mittparti. Fönstren är vitmålade och småspröjsade. Vissa lägenheter har balkonger, med räcke och balkongfronter av vitmålat smidesjärn. Huset har ett brutet tak, där de övre takfallen är klädda med enkupigt tegel och de nedre med skivtäckt plåt. På de nedre takfallen finns plåtinklädda takkupor.

Utlåtande

Den aktuella bygglovsansökan innebär att ett av bottenvåningens fönster på södra gaveln görs om till entréport. För detta måste kvaderstenen i stensockeln under det nuvarande fönstret avlägsnas. Museet bedömer att åtgärden förändrar byggnaden både vad gäller utseende och funktion. Gavelns karaktär bedöms bli mindre symmetrisk, och en ny entré kan riskera att försvåra den framtida förståelsen för byggnadens användning. Dock bedöms detta inte utgöra påtaglig förvanskning av byggnadens kulturhistoriska värde. De nuvarande fönstren på bottenvåningens gavel utgörs av helglasfönster, vilka inte är ursprungliga. Mot S:t Annegatan är fönstren delvis helt igensatta respektive utbytta mot icke tidstypiska varianter. Gavelns och hela byggnadens nedervåning är alltså redan delvis något förvanskad.

Kvaderstenen är av samma bredd som det aktuella fönstret. Därför bedöms åtgärden kunna ske någorlunda reversibelt genom att fogarna sågas ur. Därefter kan hela stenen dras ut relativt välbehållen. Stenen kan med fördel bevaras och återanvändas för att bibehålla förståelsen för gavelns tidigare utseende, t.ex. som en sittbänk innan - eller utanför den nya entrén.

Museet bedömer att det är av stor vikt att tidstypiska entrédörrar används, förslagsvis med spröjs som överensstämmer med fönstren ovanför.

Byggnadsantikvarie

Källor
Sörmlands museums arkiv

Kopia till:
Sörmlands museum, diariet

MSN §

Dnr MSN19/21

Bidrag till tätortsvägföreningar 2019

Enligt kommunens regler för bidrag till enskilda vägar ska bidragsbeloppen för underhåll av tätorternas vägnät utgå från kommunens uppskattning av underhållskostnaderna. Bidrag utgår endast till områden som planlagts för permanent boende. Den sammanlagda längden av bidragsberättigade tätortsvägar uppgår till cirka 96 km. Grundbidragens storlek beräknas med ett av nämnden fastställt bidragsbelopp per meter bidragsberättigad väg.

Grundbidragen omfattar inte kostnader för planerat underhåll och nya toppbeläggningar på asfaltytor. Bidrag till dessa åtgärder får sökas särskilt och kan beviljas i mån av tillgängliga medel.

Kostnaderna för bidragen till tätortsvägföreningarna täcks av medel som anslagits för gatuverksamhet i internbudgeten.

Förslag

Grundbidragsbeloppet för bidrag till tätorternas bidragsberättigade vägnät höjs med 2 % från 30,03 kr/löpmeter för år 2018 till 30,63 kr/löpmeter för 2019, enligt bilaga.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att kommunalt grundbidrag till skötseln av tätorternas bidragsberättigade vägnät utgår med 30,63 kr/löpmeter för år 2019.

Beslut till:

Tekniska divisionen

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Bidrag till tätortsvägföreningar 2019

Enligt kommunens regler för bidrag till enskilda vägar ska bidragsbeloppen för underhåll av tätorternas vägnät utgå från kommunens uppskattning av underhållskostnaderna. Bidrag utgår endast till områden som planlagts för permanent boende. Den sammanlagda längden av bidragsberättigade tätortsvägar uppgår till cirka 96 km. Grundbidragens storlek beräknas med ett av nämnden fastställt bidragsbelopp per meter bidragsberättigad väg.

Grundbidragen omfattar inte kostnader för planerat underhåll och nya toppbeläggningar på asfaltytor. Bidrag till dessa åtgärder får sökas särskilt och kan beviljas i mån av tillgängliga medel.

Kostnaderna för bidragen till tätortsvägföreningarna täcks av medel som anslagits för gatuverksamhet i internbudgeten.

Förslag

Grundbidragsbeloppet för bidrag till tätorternas bidragsberättigade vägnät höjs med 2 % från 30,03 kr/löpmeter för år 2018 till 30,63 kr/löpmeter för 2019, enligt bilaga.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att kommunalt grundbidrag till skötseln av tätorternas bidragsberättigade vägnät utgår med 30,63 kr/löpmeter för år 2019

Kent Nyman

Divisionschef Tekniska divisionen

Tommy Carlsson

Verksamhetschef GPH

Beslut till:

Tekniska divisionen

Kommunalt väghållningsbidrag till tätortsvägföreningar 2019

Bidragmottagare	Väglängd meter	2%			2%			2%		
		Vägbidrag 2017		Differens 17-16	Vägbidrag 2018		Differens 18-17	Vägbidrag 2019		Differens 19-18
		kr/m	kronor		kr/m	kronor		kr/m	kronor	
Bergshammars vägförening, inkl Vallsund	5 563	29,44	163 759	3 211	30,03	167 034	3 275	30,63	170 375	3 341
Buskhyttans vägförening	3 145	29,44	92 580	1 815	30,03	94 432	1 852	30,63	96 320	1 889
Dammlöts vägförening inkl Dammlöt Gc	2 839	29,44	83 572	1 639	30,03	85 244	1 671	30,63	86 949	1 705
Daviks villaförening	552	29,44	16 249	319	30,03	16 574	325	30,63	16 906	331
Enstabergs-Svalsta vägförening	15 473	29,44	455 482	8 931	30,03	464 591	9 110	30,63	473 883	9 292
Fyrby fastighetsägareförening, inkl utökning	678	29,44	19 958	391	30,03	20 358	399	30,63	20 765	407
Jönåker vägförening	7 212	29,44	212 301	4 163	30,03	216 547	4 246	30,63	220 878	4 331
Lästringe vägförening	2 137	29,44	62 907	1 233	30,03	64 165	1 258	30,63	65 449	1 283
Nävekvams vägförening	8 456	29,44	248 921	4 881	30,03	253 899	4 978	30,63	258 977	5 078
Stavsjö vägförening	6 407	29,44	188 604	3 698	30,03	192 376	3 772	30,63	196 224	3 848
Stigtomta vägförening	16 609	29,44	488 922	9 587	30,03	498 701	9 778	30,63	508 675	9 974
Tystberga vägförening	9 273	29,44	272 971	5 352	30,03	278 431	5 459	30,63	283 999	5 569
Vrena vägförening	9 220	29,44	271 411	5 322	30,03	276 839	5 428	30,63	282 376	5 537
Ålberga vägförening	2 802	29,44	82 483	1 617	30,03	84 133	1 650	30,63	85 815	1 683
Ålberga Gårds vägförening	660	29,44	19 429	381	30,03	19 817	389	30,63	20 213	396
Sjösa vägförening	4 854	29,44	142 888	2 802	30,03	145 746	2 858	30,63	148 661	2 915
Summa	95 880	29,44	2 822 439	55 342	30,03	2 878 888	56 449	30,63	2 936 465	57 578

MSN §

Dnr MSN19/22

Tillsynsplan Miljöbalken 2019

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är tillsammans med Jävsnämnden tillsynsmyndighet för miljöbalken i Nyköpings kommun. Tillsynen baseras på en prioritering enligt miljömålen och kommunens övergripande mål.

Miljötillsynen syftar till att nå miljöbalkens mål samt de nationella miljömålen.

Tillsynsplanen är baserad på behovsutredning 2019-21, som är en bilaga till tillsynsplanen.

Ambitionsnivån för 2019 är i stort den samma nivå som 2018. Planen för att inventera återstående enskilda avlopp har förändrats så att målet för 2019 har sänkts från 800 till 500 enskilda avlopp. Tillväxten och Ostlänken förväntas också ställa högre krav på tillsynsmyndigheten framöver. Planen innehåller bl a

- Alla miljöfarliga verksamheter med årsavgift får tillsyn minst vart tredje år.
- Alla hälsoskyddverksamheter med årsavgift ska få tillsyn minst vart annat år.
- Inventera 500 enskilda avlopp
- Tillsyn på förorenade områden
- Hantera samtliga inkommande ärenden inom nämndens ansvarsområde

Lagstöd

Miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) gäller för tillsyn enligt miljöbalken. Enligt denna ska hos en operativ tillsynsmyndighet finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år. En operativ tillsynsmyndighet ska för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på behovsutredningen.

Behovsutredningen och tillsynsplanen ska beslutas av ansvarig kommunal nämnd.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

|

|

|

MSN §

Dnr MSN19/22

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta Tillsynsplan Miljöbalken 2019 enligt bilaga till tjänsteskrivelse daterad 2019-01-10.

Beslut till:

Akten

Beställarkontoret

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Tillsynsplan Miljöbalken 2019

Bakgrund

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är tillsammans med Jävsnämnden tillsynsmyndighet för miljöbalken i Nyköpings kommun. Tillsynen baseras på en prioritering enligt miljömålen och kommunens övergripande mål.

Miljötillsynen syftar till att nå miljöbalkens mål samt de nationella miljömålen. Tillsynsplanen är baserad på behovsutredning 2019-21, som är en bilaga till tillsynsplanen.

Ambitionsnivån för 2019 är i stort den samma nivå som 2018. Planen för att inventera återstående enskilda avlopp har förändrats så att målet för 2019 har sänkts från 800 till 500 enskilda avlopp. Tillväxten och Ostlänken förväntas också ställa högre krav på tillsynsmyndigheten framöver. Planen innehåller bl a

- Alla miljöfarliga verksamheter med årsavgift får tillsyn minst vart tredje år.
- Alla hälsoskyddverksamheter med årsavgift ska få tillsyn minst vart annat år.
- Inventera 500 enskilda avlopp
- Tillsyn på förorenade områden
- Hantera samtliga inkommande ärenden inom nämndens ansvarsområde

Lagstöd

Miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) gäller för tillsyn enligt miljöbalken. Enligt denna ska hos en operativ tillsynsmyndighet finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken.

Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år. En operativ tillsynsmyndighet ska för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på behovsutredningen.

Behovsutredningen och tillsynsplanen ska beslutas av ansvarig kommunal nämnd.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta Tillsynsplan Miljöbalken 2019 enligt bilaga till tjänsteskrivelsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Per Berggren', with a long horizontal stroke extending to the right.

Per Berggren

Miljöchef

Beslut till:

Akten

Beställarkontoret

Bilagor

Tillsynsplan Miljöbalken 2019

Tillsynsplan Miljöbalken 2019

FÖRSLAG

Sammanfattning	3
Mål för miljöbalkstillsynen	3
Tillsynsmyndighetens mål för tillsyn inom tillsynsområdet	4
Ansvarsfördelning inom tillsynsområdet	4
Nationella myndigheter	4
Operativ tillsynsmyndighet	5
Ansvarsfördelning inom tillsynsmyndigheten	5
Samordning av tillsynen.....	5
Samordning mellan myndigheter	5
Samordning inom tillsynsmyndigheten	6
Delegering av uppgifter inom den offentliga tillsynen.....	6
Befogenheter och resurser för tillsynen.....	6
Tillsynsmyndighetens befogenheter.....	6
Tillsynspersonal och utrustning.....	7
Totala antalet tjänster	7
Finansiering av tillsynen	7
Kompetenskrav och utbildning	7
Organisation och utförande av tillsyn	8
Registerhållning av tillsynsobjekt	8
Prioriteringar inom tillsynsområdet.....	8
IED och tillsynsprogram	8
Tillsyn över rökfria miljöer	9
Regelbunden tillsyn på objekt med årsavgifter.....	10
Planerad tillsyn ej regelbunden/årsavgifter.....	11
Medverkan i projekt 2019	11
Prioritering av ärenden.....	11
Rutiner för utförande av tillsyn.....	12
Rådgivning, information och stöd	12
Samarbete och samordning med andra myndigheter	12
Öppenhet i tillsynen.....	12
Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad	13
Miljösanktionsavgifter (MSA).....	13
Uppföljning och utvärdering av tillsynen	13
Uppföljning	13
Överprövningar	13
Revision	14
Utvärdering	14
Ärenden.....	14

Tillsynsplan 2019 med behovsutredning 2019–21 enligt miljöbalken		3/30

Tillsynsobjekt	14
Volymer	14
Beredskap	14
Bilaga -Behovsutredning 2019 till 2021	14
Mål för verksamheten	16
Övergripande mål	16
Lokala mål	17
Planerad tillsyn – verksamheter med årsavgifter	17
Planerad tillsyn miljöfarlig verksamhet	17
Planerad tillsyn hälsoskyddsverksamheter	19
Planerad tillsyn -övriga verksamheter 2019	21
Tillsyn förorenade områden	21
Tillsyn enskilda avlopp	22
Ledningsnätet till Brandholmens reningsverk	22
Fosforfällor	22
Minireningsverk	23
Skyddsområde för Högåsens vattentäkt	23
Riks- och länsprojekt	23
Bedömt behov av nya tillsynsinsatser 2019-2021	23
Handläggning av inkommande ärenden	26
Service, rådgivning och samverkan	27
Fördelning av resursbehov för tillsyn 2018-2020	29
Bedömning av kommande resursbehov	30

Sammanfattning

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är lokal tillsynsmyndighet för miljöbalkens område i Nyköpings kommun. Undantaget är frågor kring strandskydd som hanteras av Bygg- och tekniknämnden. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ska besluta om denna tillsynsplan för 2019 inom miljöbalkens område.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har gett Miljöenheten i uppdrag att via en internöverenskommelse genomföra tillsyn och annan myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Nämnden ska se till att det finns tillräckliga resurser och kompetens för tillsyn och ärendehandläggning.

Mål för miljöbalkstillsynen

Tillsyn kan beskrivas som de myndighetsåtgärder som vidtas för att lagarna ska följas. Följande arbetsuppgifter ingår i tillsynsbegreppet.

- inspektion och besiktningar för att kontrollera att lagar och beslut följs
- granskning av inkomna miljörapporter, årsrapporter, analysprotokoll mm

Tillsynsplan 2019 med behovsutredning 2019–21 enligt miljöbalken		4/30

- föreläggande och förbud för att åstadkomma rättelse
- anmälan till polis- eller åklagare vid misstanke om brott
- beslut om miljöstraffavgift
- information och rådgivning

Miljötillsynen ska syfta till att nå miljöbalkens mål samt de nationella miljö kvalitetsmålen och folkhälsomålen. Tillsynen är riskbaserad och ska vara rättssäker, effektiv och ändamålsenlig. Den offentliga tillsynen och tillsynsmyndigheterna ska uppfattas av konsumenterna, media och företag som trovärdig.

Tillsynsmyndighetens mål för tillsyn inom tillsynsområdet

Nyköpings kommuns övergripande mål för kommunens verksamhet finns i vision 2030 som har fastställts av kommunfullmäktige:

Nyköping är en hållbar och växande kommun som tar vara på sina unika möjligheter. Det geografiska läget i en stark tillväxtregion med både lokal och internationell närhet gör Nyköping attraktivt.

Med förbättrade kommunikationer är Nyköping en integrerad del av Stockholm – Mälardalen. Ökad regional och internationell rörlighet är en del av vardagen.

Nyköping erbjuder livskvalitet med trivsamma boendemiljöer, välutbyggd samhällsservice och ett stort utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. I Nyköping är det nära och tryggt att leva i livets alla skeden.

Det är enkelt för företagare att förverkliga sina idéer i Nyköping. Genom befolkningstillväxten och en god tillgång på mark för etablering skapas förutsättningar för ett rikt näringsliv. Här står utbildning och kunskap i centrum för ett livslångt lärande.

I Nyköping finns framtidstro. Nyköping går före och byggs för ökad social sammanhållning och grön omställning.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nyköpings kommun har följande övergripande mål för miljö- och hälsoskyddstillsynen:

- Miljö- och hälsoskyddstillsynen syftar till att nå Miljöbalkens mål samt de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen.
- Planerad tillsyn sker löpande med olika intervall allt från varje till vart tredje år, frekvensen beror bl. a på objektets storlek och risk.
- Prioriterade områden är enskilda avlopp, giffri miljö och god bebyggd miljö.

Ansvarsfördelning inom tillsynsområdet

Nationella myndigheter

Arbetsmiljöverket, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket, Generalläkaren, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, Läkemiddelverket, Strålsäkerhetsmyndigheten, Folkhälsomyndigheten är de centrala behöriga myndigheterna för den operativa tillsynen enligt MB.

Ansvar för tillsynsvägledningen har Länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Boverket, Kemikalieinspektionen, Socialstyrelsen, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, Arbetsmiljöverket, Havs- och vattenmyndigheten, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Riksantikvarieämbetet, Folkhälsomyndigheten och Gentekniknämnden enligt miljötillsynsförordningen.

Operativ tillsynsmyndighet

Av miljötillsynsförordningen (2011:13) framgår vilka skyldigheter myndigheterna har när det gäller tillsynen:

En myndighet som tilldelats operativa tillsynsuppgifter ska för tillsynsarbetet avsätta resurser som i tillräcklig grad svarar mot behovet av tillsyn. Myndigheten ska även ha personal med tillräcklig kompetens för tillsynsarbetet. Tillsynsmyndigheten ska dessutom genomföra en utredning av tillsynsbehovet över en treårsperiod som ska ses över varje år inom sitt ansvarsområde, utifrån de förutsättningar som råder samt föra ett register över de verksamheter som fordrar återkommande tillsyn. Vidare ska en plan upprättas för hur tillsynsarbetet ska bedrivas varje verksamhetsår, baserad på behovsutredningen och verksamhetsregister, och tillsynsverksamheten ska följas upp och utvärderas regelbundet.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är tillsynsmyndighet för miljöbalken i Nyköpings kommun. Strandskyddstillsynen utförs av Bygglövsenheten och övriga delar av Miljöenheten.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ska besluta om Tillsynsplan och behovsutredning inom miljöbalkens område.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ska se till att det finns tillräckliga resurser för tillsyn och ärendehandläggning.

Av 3 och 8 §§ myndighetsförordningen (2007:515) följer att en operativ tillsynsmyndighet ska bedriva tillsynsarbetet effektivt och att myndigheten ska utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor

Ansvarsfördelning inom tillsynsmyndigheten

Miljöenheten utför tillsynen inom Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde. Hur beslutsrätten har delegerats beskrivs i delegationsordningen som finns tillgänglig hos Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Samordning av tillsynen

Samordning mellan myndigheter

Inom tillsynen genomförs följande aktiviteter för samordning med främst länsstyrelsen och övriga kommuner i Södermanlands län samt nationella myndigheter:

- Varje år deltar Miljöenheten i ett antal handläggartäffar i länet. Täffar anordnas bland annat inom hälsoskydd, miljöskydd, avlopp, lantbruk och täkter.
- Länets kommunala miljöchefer träffas fyra gånger per år för att diskutera bland annat samarbete, samordning och samsyn.
- Miljöenheten deltar i de projekt som drivs genom samverkan i Sörmland. .
- Kontakt i det dagliga arbetet sker vid behov med kollegor i länet och landet, länsstyrelsen, Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten m.fl.

- Miljöenheten deltar i länets samverkansgrupp mot miljöbrott.

Samordning inom tillsynsmyndigheten

Inom myndigheten sker samordning genom att:

- Miljöenheten har varje vecka möten för att bl a diskutera samordning och samsyn
- Genom att ta fram och tillämpa gemensamma mallar, rutiner och bedömningsgrunder sker samordning inom myndigheten.

Delegering av uppgifter inom den offentliga tillsynen

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nyköpings kommun delegerar inte någon uppgift inom ansvarsområdet miljö- och hälsoskyddstillsyn till någon annan.

Vid risk för jäv inom miljöenheten sker ett samarbete med andra kommuner i länet. Tillsynsbesök genomförs och ärenden bereds då av handläggare från någon annan kommun men vid behov fattas beslut i Nyköpings miljönämnd.

Befogenheter och resurser för tillsynen

Tillsynsmyndighetens befogenheter

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens befogenheter inom miljö- och hälsoskyddsområdet regleras huvudsakligen i Miljöbalken (MB) (1998:808) och i Miljötillsynsförordningen (2011:13).

Enligt MB har tillsynsmyndigheten rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till de områden, lokaler och andra utrymmen som behövs för att tillsynen ska kunna genomföras.

För åtgärder vid bristande efterlevnad och sanktioner, se avsnitt Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad.

Miljöenheten ska svara för tillsyn i kommunen enligt delegationsordningen, reglementen, miljöbalken och annan lagstiftning inom miljö- och hälsoskydd enligt antagen tillsynsplan. Tillsynen omfattar fortlöpande inspektioner, rådgivning och handläggning av inkommande ärenden, så som remisser, ansökningar och klagomål.

Miljöenheten tar årligen fram en behovsutredning och ett förslag till tillsynsplan. Inriktningen och ambitionsnivån på förslaget tas fram i samarbete med den nämndansvariga tjänstemannen som håller kontakten med Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ordförande och budgetgrupp. Tillsynsplan med eventuella ändringar antas sedan av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Miljöenheten ska bevaka utvecklingen inom sitt verksamhetsområde, exempelvis när det gäller rättsfall, forskning och ny lagstiftning.

Miljöenheten ska tillhandahålla tillräckligt underlag för budget, verksamhetsplaner, budgetuppföljning samt bokslut.

Medverkan i externa projekt utöver tillsynsplan kommuniceras med nämnd/ordförande innan start av nya projekt av resursfördelningsskäl.

Tillsynspersonal och utrustning

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens operativa tillsyn utförs av miljöenheten. Arbetet i miljöenheten leds av miljöchefen. Miljöchefen ansvarar även för utveckling av verksamheten och har också personalansvar för miljö- och hälsoskyddsinspektörerna och det yttersta tjänstemannaansvaret för verksamheten.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har till sin hjälp ett beställarkontor med sakkunniga tjänstemän och specialister som bl a har till uppgift att arbeta med omvärldsbevakning, mål, nyckeltal, uppföljning och budget.

Miljöenheten har också tillgång till kommunikatör för hjälp med texter och mediakontakter och kommunjurist.

Totala antalet tjänster

För tillsyn enligt miljöbalken finns miljö- och hälsoskyddsinspektörer anställda på miljöenheten. Verksamhetsstödande är två administratörer och en chef. För 2019 finns motsvarande ca 17 årsarbetskrafter tillgängliga för tillsyn och handläggning. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har gjort bedömningen att personalresurserna under 2019 är tillräckliga för den ambitionsnivå som är satt i tillsynsplanen. Däremot svarar de inte helt emot de behov som har lyfts fram i behovsutredningen.

Uppföljning av verksamheten sker kontinuerligt för att kontrollera att uppdraget klaras. Resultatet stäms av i april, delårsbokslut och i bokslut. Varje år i samband med budgetprocessen ses behovet av tjänster och resurser över.

För att säkerställa att intressekonflikter i miljö- och hälsoskyddstillsynen undviks följs förvaltningslagens jävsbestämmelser. Var och en som verkar i kommunen ska självantmäla om han eller hon anser eller misstänker att det kan föreligga intressekonflikter/jäv vid handläggning i något ärende. Detta gäller både tjänstemän och politiker. Nya politiker får utbildning om dessa reglers innehåll och tillämpning genom internutbildningar som återkommer med jämna mellanrum. För tjänstemännens del tas frågan upp vid anställning samt vid det årliga medarbetarsamtalet. En genomgång av eventuella intressekonflikter gällande enskilda tillsynsobjekt sker också vid planeringen av tillsynsprojekten.

Inspektörerna har tillgång till skyddsutrustning i tillräcklig omfattning samt tillgång till adekvat teknisk utrustning för tillsynen.

Finansiering av tillsynen

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tillsyn av verksamheter inom miljö- och hälsoskyddsområdet finansieras i huvudsak av skattemedel och med avgifter. Kommunfullmäktige fattade i mars 2017 beslut om taxa för miljö- och hälsoskyddstillsyn i Nyköping. Taxan bygger på SKL:s taxemodeller. Denna utgörs av fasta årsavgifter och avgifter enligt fastställd timtaxa för handläggning av ansökningar, anmälningar och tillsyn. Timavgiften är för närvarande 1 100kr.

Kompetenskrav och utbildning

Miljöenhetens inspektörer har alla minst en treårig universitetsutbildning eller motsvarande som grundutbildning inom området. Fortbildning sker kontinuerligt utifrån

behov och kursutbud. Genom länsövervakningen i Södermanland arrangeras utbildningar och seminarier för inspektörer och i viss mån även politiker.

Organisation och utförande av tillsyn

Miljöenheten leds av en miljöchef. Inom miljöenheten finns handläggargrupper för enskilda avlopp, hälsoskydd, miljöskydd, planer och för förorenade områden.

Tillsynsarbetet bedrivs i projektform för den planerade tillsynen. För anmälningar, klagomål och övrig tillsyn och ärendehantering sker arbetet löpande enligt fastlagda rutiner och processer.

Genomförandet ska karaktäriseras av god service med tillgänglighet och professionellt bemötande.

Medborgaren och verksamheter ska uppleva mötet med tillsynsmyndigheten som informativt, rådgivande och stödjande där service sätts i fokus d v s

- att det ska vara lätt att få kontakt med handläggare och lätt att få information
- att miljöenheten löpande ska uppdatera kommunens hemsida
- att miljöenheten vid behov tar fram faktablad till specifika tillsynsområden eller för särskilda frågor gällande lagstiftning.

Registerhållning av tillsynsobjekt

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tillsynsobjekt finns registrerade i datasystemet ECOS. I kommunen finns totalt ca 530 tillsynsobjekt med regelbunden tillsyn och årsavgift. Registret uppdateras med uppgifter så som pågående verksamhet, gällande klassningar, intressenter och andra förändringar vid varje tillsynsbesök. Objekten är klassificerade enligt kommunens taxa.

Prioriteringar inom tillsynsområdet

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden bestämmer vilken prioriteringsordning som ska gälla för miljö- och hälsoskyddstillsynen. Nämndens prioritering av känsliga grupper såsom barn, äldre och sjuka görs bl a genom regelbunden tillsyn av vårdlokaler, såravdelningar, skolor och förskolor.

IED och tillsynsprogram

Industriutsläppsdirektivets (IED) är i svensk rätt genomförda som föreskrifter i industriutsläppsförordningen. Den operativa tillsynsmyndigheten ska, med utgångspunkt i myndighetens tillsynsplan, upprätta och regelbundet uppdatera ett tillsynsprogram för varje verksamhet som är tillståndspliktig enligt IED-bestämmelserna.

I tillsynsprogrammet ska tillsynsmyndigheten bestämma hur ofta tillsynsbesök ska genomföras. Tiden mellan två tillsynsbesök ska bestämmas utifrån en bedömning av verksamhetens risk för miljön. Om verksamheten innebär betydande risker för miljön får tiden inte överskrida ett år och i andra fall får den inte överskrida tre år.

Tillsynsplan 2019 med behovsutredning 2019–21 enligt miljöbalken		9/30

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har i dagsläget tillsyn över sju anläggningar som lyder under IED. Det är fem lantbruk, Björshults avfallsanläggning och Rörmontage AB.

Dessa anläggningar ingår i tillsynsplan 2019 men individuella tillsynsprogram kommer att tas fram under 2019 när riktlinjer har tagits fram av Naturvårdsverket.

Tillsyn över rökfria miljöer

Tillsyn enligt tobakslagen. Tillsynen är viktig eftersom rökning är ett stort hälsoproblem och kan utgöra en inkörsport till andra droger. Det är viktigt att särskilt unga personer inte exponeras för personer som röker eftersom det är främst unga som börjar röka. Tillsynen sker integrerat med den planerade hälsoskyddstillsynen på skolor, förskolor och vårdlokaler. Övrig tillsyn är händelsebaserad och bygger på att det kommer in klagomål eller att miljöenheten uppmärksammar problem på annat sätt.

Under 2019 kommer en ny Tobakslag att träda ikraft vilket utökar nämndens ansvar i och med att rökning kommer att förbjudas även på t ex uteserveringar, kollektivtrafik och entréer till offentliga byggnader. Hur stort behovet av tillsyn på dessa miljöer är kommer att bedömas under 2019.

Regelbunden tillsyn på objekt med årsavgifter**Planerad tillsyn på miljöfarliga verksamheter 2019**

Tillsynsområde	Tillsynsintervall (år)	Antal Objekt	Plan 2019
Eberspächer	1	1	1
Stena Metall	1	1	1
Krematoriet	1	1	1
Sjukhuset	1	1	1
Björshults avfallsanläggning	1	1	1
Stegoplast Composite	1	1	1
Betongindustrier	1	3	3
Mellanlager för trädgårdsavfall	1	7	7
Avfallsverksamheter	2	15	15
Bensinstationer	2	23	23
Energianläggningar	3	3	0
Fordonstvättar	2	21	0
Fordonsverkstäder	3	39	0
Jordbruk >200/400 B	2	6	0
Jordbruk, djur 100-300 C	2	7	4
Jordbruk, djur 30-100 U	3	28	10
Jordbruk, spannmål U	3	48	10
Lack och lösningsmedel	2	6	0
Livsmedel och foder	2	3	0
Metallverkstäder	3	9	0
Plasttillverkare	3	6	0
Reningsverk mindre	2	21	0
Reningsverk större	2	15	0
Skjut- och motorbanor	3	16	0
Skrothantering	2	2	0
Tandläkarmottagningar	3	14	14
Täkter, krossar och asfaltsverksamheter	2	6	0
Summa		304	92

B= Tillståndspliktiga anläggningar

C= Anmälningspliktiga anläggningar

U= Icke anmälnings- eller tillståndspliktiga anläggningar

Se vidare i behovsutredningen.

Planerad tillsyn hälsoskyddsverksamheter 2019

Tillsynsområde	Tillsynsintervall (år)	Antal objekt	Tillsyn 2019
HÄLSOSKYDD			
Skärande/stickande	3	33	33
Bassängbad	3	8	0
Hjortensbergsbadet	1	1	1
Vårdboenden	3	66	66
Förskola, öppen förskola	3	58	0
Gymnasieskola, gymnasiesärskola, grundskola, grundsärskola, specialskola eller förskoleklass.	3	49	0
Fritidshem och öppen fritidsverksamhet	3	2	0
Särvux	3	1	0
Solarier	2	6	6
Större idrottsanläggningar	3	2	0
Summa		226	106

Planerad tillsyn ej regelbunden/årsavgifter

Tillsynsområde	Omfattning
Inventering enskilda avlopp	500 avlopp
Tillsyn förorenade områden	5 områden
Uppföljning tidigare års tillsyn	Avsluta påbörjade projekt
Avloppsledningsnät	Brandholmens reningsverk
Tillsyn minireningsverk	1 mån av tid
Tillsyn fosforfällor	1 samverkan med renhållningen och entreprenör

Medverkan i projekt 2019

Då Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden inte råder över projektens utformning och omfattning kan medverkan i projekten ibland behöva omprövas.

Huvudman	Projekt
Samverkan inom Södermanlands län	Delta i de tillsynsprojekt som genomförs
Jordbruksverket Kemikalieinspektionen Naturvårdsverket	Tillsynsprojekt om tillsyn i fält gällande växtnäring och växtskyddsmedel med koppling till vatten, hösten 2019
Nationella tillsynsprojekt	Eventuell medverkan i övriga projekt stäms av med presidiet

Prioritering av ärenden

Handläggning av inkommande ärenden ska prioriteras före den planerade tillsynen.

Rutiner för utförande av tillsyn

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har skriftliga rutiner för inspektioner och provtagning. Inför varje ny planerad tillsyn av en bransch skrivs en särskild projektplan för hur tillsynen ska genomföras för de aktuella objekten. Efter genomförd tillsyn skrivs en inspektionsrapport där eventuella avvikelser noteras. Inspektionsrapporten skickas till verksamhetsutövaren och diarieförs i verksamhetssystemet ECOS. Dokumenten är offentliga och kan plockas fram på begäran av företagare, intresserad allmänhet, media eller andra intresserade.

Rådgivning, information och stöd

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 6 § i förvaltningslagen lämna upplysningar, ge vägledning och råd. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ska också ge annan hjälp till enskilda i frågor som rör Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområde. Hjälpen ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har även att, enligt MB 26:1 § tredje stycket, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses.

Regeringen har i specialmotiveringen till MB 26 :1 § angett bl.a. att "Tillsynsmyndigheten bör själv kunna avgöra i vilket fall det är tillräckligt att åstadkomma rättelse genom råd och i vilka fall det är lämpligare att använda sig av mer ingripande åtgärder såsom föreläggande om rättelse eller förbud"

I samband med valet mellan att lämna upplysningar/råd eller att meddela förelägganden eller förbud bör man uppmärksamma att felaktiga upplysningar/råd kan leda till skadestånd. I Skadeståndslagen 3:3 § förskrivs följande: "Staten eller en kommun skall ersätta ren förmögenhetsskada som vållas av att en myndighet genom fel eller försummelse lämnar felaktiga upplysningar eller råd, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl".

Allmän information om miljö- och hälsoskyddstillsynen finns att hämta på Nyköpings kommuns hemsida. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden uppdaterar informationen med jämna mellanrum. Information ges också vid stormöten som verksamheter bjuds in till.

Samarbete och samordning med andra myndigheter

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden samarbetar och samordnar sin tillsyn med flera olika myndigheter. Samarbetet och samordningen syftar till att underlätta för verksamheterna.

Samarbete finns också med externa myndigheter som länsstyrelsen och andra kommuner samt nationella myndigheter.

Öppenhet i tillsynen

I Sverige regleras öppenheten i tillsynen framförallt av Tryckfrihetsförordningen (1949:105) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär detta att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och inspektionsrapporter. I diariet registreras både offentliga och sekretessbelagda handlingar.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock vara sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling.

Utförda tillsynsprojekt redovisas löpande till nämnden. Alla inspektionsrapporter är offentliga och lämnas ut på förfrågan, oftast samma dag.

Tillsynsplanen fastställs av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och blir därmed en offentlig handling. Tillsynsplanen finns tillgänglig på kommunens hemsida. Där finns också länkar till andra myndigheter som kan vara aktuella för företagen att ha kontakt med.

Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har följande sanktioner till sitt förfogande enligt MB 26:1, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 21, 26, 27, 29, 30 §§ samt MB 2:9 §, 12:6 §, 24:3 § och 8 § förordningen om tillsyn enligt MB, 27 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och lag om viten (SFS 1985:206).

- meddela föreläggande
- meddela föreläggande med vite
- meddela förbud
- meddela förbud med vite
- besluta om rättelse på den felandes bekostnad, eller att
- besluta om handräckning på den felandes bekostnad

Miljösanktionsavgifter (MSA)

Enligt MB 30 kap. och förordningen om miljösanktionsavgifter (2012:259) ska MSA betalas av den som överträder vissa bestämmelser i MB. Avgiften är administrativ och tas ut oberoende om överträdelsen kan ha skett av uppsåt eller oaktsamhet. I förordningen framgår överträdelser och storlek på avgiften. Avgiften tillfaller staten.

Uppföljning och utvärdering av tillsynen

Uppföljning

För Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är det grundläggande att alla verksamheter bedöms så likvärdigt som möjligt. För att säkerställa likabehandlingen i utförandet av tillsynen jobbar miljöenheten löpande med denna fråga.

Miljöenheten har ett ärendehanteringssystem för fördelning och uppföljning av inkommande ärende. Vid varje given tidpunkt kan alla ärendens status redovisas. Uppföljning sker också av tidsredovisningen för att kontrollera hur mycket tid som läggs på olika arbetsuppgifter. Statistik från tidsredovisningen ligger till grund för kommande planering och används för att utveckla arbetet.

Överprövningar

Varje överprövat beslut analyseras och blir ett underlag för kommande bedömningar. I nästan alla fall delar överprövande instanser Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens bedömningar.

Tillsynsplan 2019 med behovsutredning 2019–21 enligt miljöbalken		14/30

Revision

Länsstyrelsen ska utföra årliga tillsynsvägledande besök. Revision görs också av kommunens egna revisorer. I vissa fall tar kommunens revisorer hjälp av externa revisorer.

Utvärdering

Ärenden

Miljöenheten beräknar inkommande ärenden 2018 till ca 900 stycken. Med inkommande ärenden avses ansökningar, remisser, klagomål och andra inkomna handlingar för utredning och åtgärd. Miljöenheten använder SBA's (Stockholm Business Alliance) NKI-index för att mäta kundnöjdheten hos verksamheterna. Undersökningen riktar sig mot de företag som har vänt sig till Miljöenheten med ett ärende och de som har varit föremål för tillsyn.

Tillsynsobjekt

Det finns ca 300 stycken miljöskyddsobjekt och ca 225 stycken hälsoskyddsobjekt med årsavgift. Antalet objekt varierar under året, varför siffrorna är ungefärliga. Utvärdering av genomförandet av tillsynen görs inom respektive tillsynsprojekt. Erfarenheter dokumenteras inför nästa tillsynsomgång.

Volymer

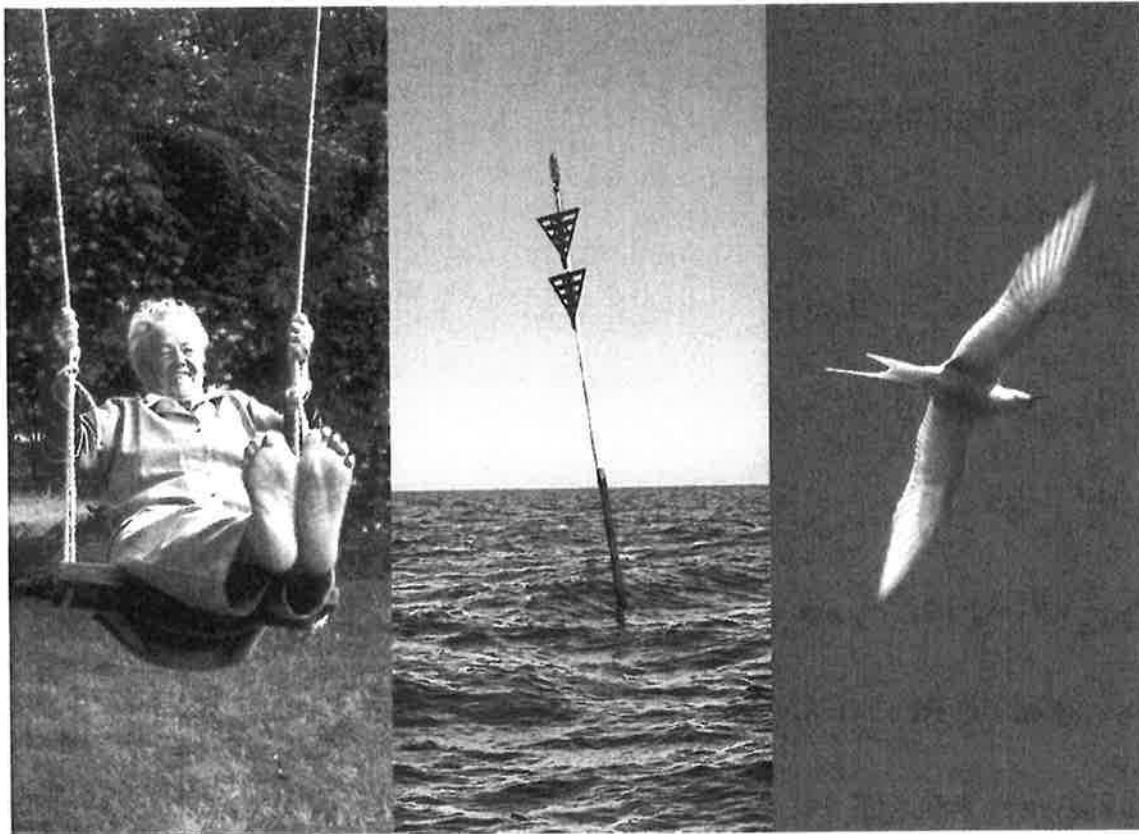
Miljöenheten har att kontinuerligt se över volymer och nyckeltal då Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens inriktningar och prioriteringar inom miljö- och hälsoskyddsplaneringen styrs/beskrivs via dessa. Volymer och nyckeltal läggs fast i budget och i beställningen från nämnden till Samhällsbyggnad.

Ostlänkens planering och påverkan på Nyköpings attraktionskraft och tillväxt är svår att uppskatta. Mängden ärenden och verksamheter kommer att påverkas, men hur mycket är svårt att bedöma. Omprioriteringar eller förstärkningar kan komma att behövas.

Beredskap

Miljöenheten ska medverka i kommunens beredskapsplanering och övningar. Miljöenheten ska förbereda sig på sådant sätt att kontorets personal ska finnas lätt tillgänglig och kunna fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsverksamheten, dels i händelse av olyckor under fredstid och dels under beredskap och krig. Gällande beredskapsplan antogs av miljönämnden 2011-01-31.

Bilaga -Behovsutredning 2019 till 2021

Bilaga 1

Behovsutredning för tillsyn enligt miljöbalken 2019 till 2021

Bilaga till tillsynsplan enligt miljöbalken 2019

Inledning

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse en treårsperiod och den ska ses över vid behov dock minst en gång per år. Ett register ska också föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska tillsynsmyndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad tillsynsplan.

Mål för verksamheten

Övergripande mål

Bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Som ett led i att nå detta har Sverige infört ett miljömålssystem som består av ett generationsmål, sexton miljö kvalitetsmål och 24 etappmål. Riksdagens definierar generationsmålet som *"det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser"*.

Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till, dessa är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Agenda 2030 är den nya utvecklingsagendan som består av 17 globala mål med sammanlagt 169 delmål. De globala målen för hållbar utveckling ersätter millenniemålen. Miljö och utveckling behandlas inte längre som två separata frågor. Vi talar om hållbar utveckling som består av tre sinsemellan lika viktiga perspektiv: socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling.

Flera av målområdena och delmålen berör Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde. Agenda 2030 täcker inte alla de svenska miljö kvalitetsmålen varför de förväntas tillämpas parallellt.

Lokala mål

Kommunfullmäktige i Nyköping har beslutat om en miljö- och folkhälsost strategi. Det är ett övergripande styrdokument som ska införlivas genom internöverenskommelser.

Inriktningen för kommunens och Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens miljö- och folkhälsoarbete grundar sig på de sexton nationella miljö kvalitetsmålen och de elva nationella folkhälsomålen.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden arbetar för måloppfyllelse inom alla miljö kvalitetsmål men har prioriterat områdena ingen övergödning, giffri miljö och god bebyggd miljö. Prioriterade för tillsyn är känsliga grupper som barn, sjuka och äldre. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har även beslutat att senast 2020 ska alla enskilda avlopp vara inventerade och de ska vara åtgärdade senast 2021.

Planerad tillsyn – verksamheter med årsavgifter

Varje kommun utövar genom den eller de nämnder som fullmäktige bestämmer tillsyn inom kommunen över miljö- och hälsoskyddet enligt 9 kapitlet miljöbalken, med vissa undantag. I reglemente för Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden som är antagen av kommunfullmäktige 2004-12-12 och senast reviderad 2016 anges nämndens ansvarsområden.

Enligt 1§ kapitel 26 miljöbalken gäller ” Tillsynen skall säkerställa syftet med denna balk och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Tillsynsmyndigheten skall för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. I fråga om miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd skall tillsynsmyndigheten även fortlöpande bedöma om villkoren är tillräckliga. Tillsynsmyndigheten skall dessutom, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses”.

Planerad regelbunden tillsyn bedrivs på de verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga. Även vissa verksamheter som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga har regelbunden tillsyn då Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden bedömt att detta behov finns. Alla verksamheter som bedömts kräva planerad regelbunden tillsyn har en fast tillsynsavgift enligt kommunens taxa. I Nyköpings kommun har cirka 500 verksamheter regelbunden tillsyn.

Planerad tillsyn miljöfarlig verksamhet

Med miljöfarlig verksamhet avses

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller
3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.

Tillsynsplan 2019 med behovsutredning 2019–21 enligt miljöbalken		18/30

Miljöfarlig verksamhet är mycket omfattande och regeringen har därför i miljöprövningsförordningen definierat vilka verksamheter och åtgärder som avses i 9 kapitlet miljöbalken som är tillståndspliktiga och anmälningspliktiga.

A- verksamheter

Verksamheter som kräver tillstånd från Mark- och miljödomstolen. I Nyköping gäller detta t ex Skavsta flygplats. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har inte tagit över tillsynen över någon A-verksamhet men deltar vid t ex samråd vid verksamheterna.

B- verksamheter

Verksamheter som kräver tillstånd från länsstyrelsen (miljöprövningsdelegationen) kallas B-verksamheter. 18 av dessa har Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden tagit över tillsynsansvaret på från länsstyrelsen. Exempel på tillståndspliktiga verksamheter i Nyköpings kommun är större lantbruk, avfallsanläggningar och täkter. Samtliga B-verksamheter bedöms kräva regelbunden tillsyn.

C- verksamheter

Verksamheter som är anmälningspliktiga till Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden kallas C-verksamheter. Dessa har klassats in i cirka 20 branscher, se tabell nedan. Samtliga anmälningspliktiga verksamheter bedöms kräva regelbunden tillsyn.

U- verksamheter

Verksamheter som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga kallas U-verksamheter. Det är svårt att uppskatta totala antalet U-verksamheter som finns i kommunen eftersom även daglig verksamhet och åtgärder kan omfattas. Vissa U-verksamheter har bedömts kräva regelbunden tillsyn och har därför årsavgift. Dessa är till exempel mindre fordonstvättar, mindre lantbruk, tandläkarmottagningar och fordonsverkstäder.

Planerad tillsyn på miljöfarlig verksamhet 2019-2021

Miljöskydd	Tillsynsintervall (år)	Totalt Antal Objekt	2019	2020	2021
Eberspächer	1	1	1	1	1
Stena Metall	1	1	1	1	1
Krematoriet	1	1	1	1	1
Sjukhuset	1	1	1	1	1
Björshults avfallsanläggning	1	1	1	1	1
Stegoplast Composite	1	1	1	1	1
Betongindustrier	1	3	3	3	3
Mellanlager för trädgårdsavfall	1	7	7	7	7
Avfallsverksamheter	2	15	15	0	15
Bensinstationer	2	23	23	0	23
Energianläggningar	3	3	0	0	3
Fordonsvättar	2	21	0	21	0
Fordonsverkstäder	3	39	0	0	39
Jordbruk >200/400 B	2	6	0	6	0
Jordbruk, djur 100-300 C	2	7	4	3	4
Jordbruk, djur 30-100 U	3	28	10	10	8
Jordbruk, spannmål U	3	48	10	15	23
Lack och lösningsmedel	2	6	0	6	0
Livsmedel och foder	2	3	0	3	0
Metallverkstäder	3	9	0	9	0
Plasttillverkare	3	6	0	6	0
Reningsverk mindre	2	21	0	21	0
Reningsverk större	2	15	0	15	0
Skjut- och motorbanor	3	16	0	16	0
Skrothantering	2	2	0	2	0
Tandläkarmottagningar	3	14	14	0	0
Täkter, krossar och asfaltsverksamheter	2	6	0	6	0
Summa		304	92	155	131

Planerad tillsyn hälsoskyddsverksamheter

Det arbete som utförs för att undvika att människor får besvär eller blir sjuka av miljön är hälsoskydd. Det förebyggande hälsoskyddsarbetet sker enligt miljöbalken och utförs bland andra av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Enligt förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska kommunen ägna särskild uppmärksamhet åt:

- byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen,
- lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande,
- samlingslokaler där många människor brukar samlas,
- hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad,

- idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor,
- lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling,
- lokaler för förvaring av djur.

Utbildningsverksamhet

För att få driva förskola, öppen förskola, fritidshem, öppen fritidsverksamhet, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, specialskola eller internationell skola krävs en anmälan till Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Samtliga anmälningspliktiga utbildningsverksamheter bedöms kräva regelbunden planerad tillsyn. Nämnden har därutöver prioriterat särvux. För att få bättre kontinuitet kommer tillsynen på prov att genomföras vart annat år istället för som tidigare vart tredje år. Tillsynensbesöken ska göras kortare med färre kontrollpunkter. Över tid kommer alla tillsynsområden att täckas.

Hygienlokaler

Det krävs en anmälan till Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för att få bedriva verksamhet där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling som innebär risk för blodsmitta genom användning av skalpeller, akupunktur nålar, piercningsverktyg eller andra liknande skärande eller stickande verktyg. Exempel på dessa verksamheter är tatuerare, fotvårdare och akupunktörer. Samtliga verksamheter med stickande och skärande verktyg bedöms kräva regelbunden planerad tillsyn. För att få bättre kontinuitet kommer tillsynen på prov att genomföras vart annat år istället för som tidigare vart tredje år. Tillsynensbesöken ska göras kortare med färre kontrollpunkter. Över tid kommer alla tillsynsområden att täckas.

Lokaler för vård

Lokaler för vård är till exempel äldreboenden, gruppboenden, flyktingboenden, HVB och LSS boenden, dagverksamhet och korttidshem. Dessa verksamheter med lokaler för gemensamt nyttjande samt med personer som sover där bedöms kräva regelbunden planerad tillsyn och ingår i Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens prioriterade grupper. För att få bättre kontinuitet kommer tillsynen på prov att genomföras vart annat år istället för som tidigare vart tredje år. Tillsynensbesöken ska göras kortare med färre kontrollpunkter. Över tid kommer alla tillsynsområden att täckas.

Bassängbad

Bassängbad som är upplåtna åt allmänheten eller som annars används av många människor är anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Denna typ av verksamhet varierar från det stora badhus till spa-anläggningar med mindre pooler. Samtliga bassängbad bedöms kräva regelbunden planerad tillsyn.

Idrottslokaler

Idrottslokaler som används av elever under skoltid och ligger i angränsning till en skola inspekteras i samband med utbildningsverksamheten. Dock finns större idrottsanläggningar med mer än tre idrottshallar som även används i skolgymnastik och dessa bedöms kräva regelbunden planerad tillsyn.

Solarieverksamheter

Tillsyn enligt miljöbalken och strålskyddslagen. Det är anmälningspliktigt att bedriva verksamhet där kosmetiskt solarium upplåts till allmänheten. Bestämmelser om strålning

Tillsynsplan 2019 med behovsutredning 2019–21 enligt miljöbalken		21/30

regleras i strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om solarier och artificiella solningsanläggningar. De har utfärdats med stöd av strålskyddslagen. Miljöbalken är tillämplig vad gäller hälsoskyddet. Samtliga anmälningspliktiga solarieverksamheter bedöms kräva regelbunden planerad tillsyn. Från och med september 2018 är det, i och med ändringar i strålskyddslagen, möjligt att genomföra kontrollköp som ett underlag för tillsynen. Köpen får enbart genomföras av personer som fyllt 18 år. Miljöenheten planerar att prova denna tillsynsmetod 2018 och samordna den med kontrollköpen som genomförs av Livsmedelsenhetsens med stöd av tobakslagen.

Tillsyn över rökfria miljöer

Tillsyn enligt tobakslagen. Tillsynen är viktig eftersom rökning är ett stort hälsoproblem och kan utgöra en inkörsport till andra droger. Det är viktigt att särskilt unga personer inte exponeras för personer som röker eftersom det är främst unga som börjar röka. Tillsynen sker integrerat med den planerade hälsoskyddstillsynen på skolor, förskolor och vårdlokaler. Övrig tillsyn är händelsebaserad och bygger på att det kommer in klagomål eller att miljöenheten uppmärksammar problem på annat sätt.

Planerad tillsyn hälsoskyddsverksamheter 2019-2021

Arsavgifter			År		
Bransch (tillsynsområde)	Tillsynsintervall (år)	Antal anläggningar 2018-11-01	2019	2020	2021
Skärande/stickande	2	33	33	0	33
Bassängbad	2	8	0	8	0
Hjortensbergsbadet	1	1	1	1	1
Vårdboenden	2	66	66	0	66
Förskola, öppen förskola	2	58	0	58	0
Gymnasieskola, gymnasiesärskola, grundskola, grundsärskola, specialskola eller förskoleklass.	2	49	0	49	0
Fritidshem och öppen fritidsverksamhet	2	2	0	2	0
Särvux	2	1	0	1	0
Solarier	2	6	6	0	6
Större idrottsanläggningar	2	2	0	2	0
Summa		226	106	121	108

Planerad tillsyn -övriga verksamheter 2019

Tillsyn förorenade områden

I databas för förorenade områden (EBH-stödet) finns drygt 450 objekt registrerade i Nyköpings kommun. Av dessa är ca 160 objekt riskklassade enligt Naturvårdsverkets metodik MIFO (Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Hälften av dessa (ca 75 objekt) tillhör riskklass 1 eller 2, vilket innebär mycket stor risk respektive stor risk för människors hälsa eller miljön. Flertalet av dessa är kommunens tillsynsobjekt och för minst 5 objekt gäller att det åtminstone delvis inte finns någon ansvarig. För att kunna utföra åtgärder krävs bidrag från staten (Naturvårdsverket via Länsstyrelsen).

Miljöenheten har tagit fram en plan för vilka objekt som ska prioriteras under 2018 vilken omfattar fem objekt och planerad tid på 250 timmar. För att minska riskerna med de förorenade områdena behövs en högre åtgärdstakt under de kommande åren.

Tillsyn enskilda avlopp

I enlighet med vattendirektivet och förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön har miljökvalitetsnormer beslutats av vattenmyndigheten. Syftet är att uppnå god status i alla vattenförekomster. Miljökvalitetsnormerna anger de kvalitetskrav som gäller för varje vattenförekomst inom vattendistriktet, avseende ytvatten och grundvatten. Dessa anger att senast 2021 ska god ekologisk status uppnås.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har antagit riktlinjer för enskilda avlopp i Nyköpings kommun. I kommunen finns cirka 6 500 enskilda avlopp och nämnden har som mål att dessa ska vara inventerade senast år 2019 och åtgärdade senast 2021. I och med att kustledningens utbyggnad är skjuten på framtiden uppstår ett behov av att inventera de ca 200 fastigheterna på Vålarö. I och med detta kommer enskilda avlopp att behöva inventeras även år 2020. Det innebär att ca 500 st avloppsanläggningar behöver inventeras per år 2019 och 2020.

Tillsyn av befintliga avloppsanläggningar har prioriterats enligt recipienternas känslighet och skyddsvärde samt länsstyrelsens statusklassning. De områden som hittills fått tillsyn är:

- Kilaåns avrinningsområde
- Båvens avrinningsområde i Nyköpings kommun
- Svärtaåns avrinningsområde.
- Kustområdet öster om Vålarö
- Östra delarna av Nyköpingsåns avrinningsområde

Målsättningen är att 800 avloppsanläggningar per år ska inventeras.

Ledningsnätet till Brandholmens reningsverk

Tillsynen av Brandholmens reningsverk åligger länsstyrelsen men miljöenheten har tillsynsansvar över ledningsnätet. Ledningsnätets status har allt större inverkan på de faktiska utsläppen från avloppssystemen, via till exempel bräddning och egenkontroll krävs av verksamhetsutövaren. Ingen systematisk tillsyn har hittills bedrivits på området.

Fosforfällor

De fastighetsägare som har enskilt avlopp med en fosforfälla ansvarar för att säcken med filtermaterial byts tillräckligt ofta, vanligen vartannat år. Det är viktigt för att tillräcklig fosforrening ska uppnås. Miljöenheten har tillsyn över att bytena sker och framför allt att ny säck införskaffas efter tömning. De fastighetsägare som har enskilt avlopp med kemfällning av fosfor ansvarar för att bedriva egenkontroll av anläggningen och fylla på fällningskemikalier vid behov. Miljöenheten följer regelbundet upp att fosforfällorna töms och fylls på i samarbete med renhållningen.

Minireningsverk

För att minireningsverk ska fungera som det är tänkt krävs att de sköts enligt leverantörens anvisningar. För att säkerställa detta behövs tillsyn. Miljöenheten bedriver tillsyn på de minireningsverk som installerats och varit i drift en tid.

Skyddsområde för Högåsens vattentäkt

Aktiv tillsyn för att se hur forskrifterna till det nya vattenskyddsområdet efterlevs. Övriga vattentäkter har gamla forskrifter och ett nytt regelverk föreslås i dricksvattenutredningen men inga beslut har ännu fattats på riksnivå.

Fritidshamnar

Tvätt av båtbottnar kan medföra att tvättvatten rinner orenat rakt ner i recipienten. Även vid uppställningsplatsen kan marken vara förorenad av slipdamm, färgflagor och skraprester från båtbottnbehandling. Vid båtverkstäder i likhet med fordonsverkstäder används kemikalier och farligt avfall uppstår. Tillsyn behövs för att säkerställa att miljöbalkens regler efterlevs.

Riks- och länsprojekt

Varje år genomför flera av de nationella myndigheterna tillsynsprojekt. Dessa är en stor möjlighet till kompetensutveckling och samverkan mellan landets kommuner. Miljöenheten deltar i de projekt som bedöms rymmas inom uppdraget. Deltagande stäms av med beställarkontoret innan uppstart.

Bedömt behov av nya tillsynsinsatser 2019-2021

Behovet av planerad tillsyn inom branscher där tillsyn ej tidigare utförts bedöms öka inom den närmsta treårsperioden. Inom vissa branscher saknar kommunen en övergripande bild av hur verksamheterna sköts, inom andra branscher har erfarenheter från nationella projekt eller tillsyn i andra kommuner visat att tillsynsbehovet är stort. De branscher som idag bedöms kräva tillsyn är följande:

Ostlänken

Inför bygget av ostlänken kommer planer och remisser i en större omfattning att behöva hanteras. Det förväntas även öka den totala mängden etableringar och byggnationer eftersom Nyköping bedöms bli mer attraktivt i framtiden. När väl byggnationen startar kommer detta att generera arbetsuppgifter. Det kan gälla upplag, förorenad mark, byggbuller, tillfälliga boenden och transporter.

Tillsyn gymnastiksal

Tillsynen på gymnastiksalarna sker idag i samband med skoltillsynen. Eftersom skolorna och rektorerna inte har full rådighet över dessa lokaler och dess skötsel bedömer miljöenheten det som mer ändamålsenligt att bedriva tillsynen som ett separat projekt med fastighetsägaren och lokalbokningen eller motsvarande närvarande. Gymnastiksalarna används även till stor utsträckning kvällstid av föreningar och privatpersoner varför frågor kring städning och ventilation utanför skoltid blir komplicerad. Tillsynen förväntas ta mer tid i denna form men ändå effektivare.

Tillsyn kemiska produkter

De som försäljer kemiska produkter i detaljhandeln ska se till att reglerna kring innehåll, märkning och förpackning efterlevs. Tillsyn behövs för att kontrollera detta. Idag sker endast en begränsad tillsyn i samband med riksprojekt. Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tillsynsansvar enligt REACH-förordningen innebär att kontrollera att kemikalier används på rätt, säkerhetsdatablad är aktuella, att tillstånd finns mm. Även t ex leksaker omfattas av REACH. Tillsynsansvaret gäller svenska leverantörer.

Golfbanor

På golfbanor sker regelbundet spridning av kemiska bekämpningsmedel och miljöenheten har tillsyn över hur det utförs. Om delar av golfbanan ligger inom ett vattenskyddsområde gäller särskilda regler. Förutom själva spridningen sker även en hantering av kemikalier på golfbanorna.

Konstgräsplaner

Det finns idag över 1000 konstgräsplaner i Sverige och cirka 100 nya byggs årligen. För att underlaget på en konstgräsplan ska ha de önskade egenskaperna fylls planen med stora mängder fyllnadsmaterial, oftast i form av gummigranulat.

De gummigranulat som används på konstgräsplaner är SBR (återvunna bil- och maskindäck), EPDM (nyttillverkat vulkaniserat industrigummi) eller TPE (nyttillverkad termoplast). Olika typer av organiskt fyllnadsmaterial förekommer också (till exempel kork, bark och kokos). Användningen av organiskt fyllnadsmaterial är än så länge begränsad.

Den typ av gummigranulat som används i konstgräsplaner är så små (2-3 mm) att de räknas som mikroplast när de sprids till miljön. Regelbunden användning och skötsel av konstgräsplaner leder till att gummigranulat försvinner från planen och behöver ersättas. En del av detta svinn sprids till miljön. De gummigranulat som används i konstgräsplaner kan innehålla olika typer av farliga ämnen.

Lantbruk med mindre än 30 djurenheter

Miljöenheten har tillsynsansvaret för miljöfrågor på verksamheter med mindre än 30 djurenheter, men dessa är ej anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Då miljöenheten återkommande får klagomål på dessa verksamheter bedöms dessa kräva tillsyn. Främst gäller det hästgårdar där det ofta är brist på egen spridningsareal vilket kan leda till problem med gödselhantering. Andra tillsynsområden är till exempel avfall, kemikalier och cisterner. För att få en övergripande bild av hur verksamheterna följer gällande lagstiftning bedöms ett urval av verksamheterna behöver inspekteras.

Fastigheter med skrot och avfall

I kommunen finns ett antal kända fastigheter på vilka det förvaras en mängd skrot och avfall. Dessa tillhör miljöenhetens tillsynsområde då en del av det som förvaras på fastigheterna är miljöfarligt. Miljöenheten får varje år in ett antal klagomål på fastigheter med skrot och avfall. Genom att bedriva samlad tillsyn på dessa fastigheter effektiviseras arbetet.

Enskilt dricksvatten

Socialstyrelsen gjorde 2007 en nationell sammanställning av 5000 analysresultat som visade att endast cirka 20% av proverna var tjänliga som dricksvatten och lika stor andel var otjänliga. Kvalitetsproblemen ser olika ut i bergsborrade och grävda brunnar men den vanligaste orsaken till dåligt dricksvatten i båda typerna var för hög halt mikroorganismer,

till exempel bakterier. Arsenik var den vanligaste orsaken till otjänligt dricksvatten bland bergsborrade brunnar, och uran, nitrat och koppar bland de grävda brunnarna. Höga halter av natrium och klorid kan tyda på ett överuttag av grundvatten. Med stöd av miljöbalken har miljöenheten tillsyn över enskilda och mindre anläggningar.

Fastighetsägarnas egenkontroll

Enligt miljöbalken ska fastighetsägare bedriva egenkontroll. Det innebär att fastighetsägaren på ett systematiskt sätt ska planera och kontrollera verksamheten för att undvika hälsoproblem för de boende och skador på miljön. Miljöenheten bedömer att tillsyn på fastighetsägarnas egenkontroll behövs med anledning av det ökande antalet klagomålsärenden som årligen inkommer till enheten.

Radon i flerfamiljshus

Det enda sättet att upptäcka radon är att mäta. Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att radon i bostäder orsakar 500 lungcancerfall per år i Sverige. I Nyköping finns drygt 14 000 lägenheter fördelade på 805 huskroppar. Nyköpingshem har en plan för att mäta sina lägenheter men tillsyn behövs hur övriga fastighetsägare valt att göra.

Frisörsalonger

För att få en övergripande bild över av hur verksamheterna följer gällande lagstiftning kommer tillsyn att ske i projektform där ett urval av ett antal verksamheter inspekteras. För att få en övergripande bild av hur verksamheterna följer gällande lagstiftning bedöms ett urval av verksamheterna behöver inspekteras.

Kosmetiska produkter

Kosmetiska produkter är produkter som används utanpå kroppen eller på tänderna, till exempel tvål, schampo, solskyddsprodukter, smink och tandkräm. Läkemedelsverket utfärdar inga tillstånd och det sker ingen förhandsgranskning av kosmetiska produkter. Istället kontrolleras efterlevnaden av reglerna genom tillsyn. För att få en övergripande bild över hur gällande lagstiftning följs bedöms tillsyn behövas.

Strandbad

Verksamheterna bedöms kräva regelbunden tillsyn, viss tillsyn sker idag av samtliga 19 strandbad men denna är mycket begränsad. I kommunen finns även en badplats som lyder under badvattendirektivet och den ska ha en badvattenprofil som beskriver badvattnet, eventuella föroreningskällor, algutbredning, kontrollpunkter och åtgärder mot föroreningar. Utökad tillsyn krävs.

Dagvatten

Dagvattenutsläppen bidrar till att förorena sjöar och vattendrag med bl a näringsämnen, metaller, skräp, salt och syreförbrukande ämnen. Många verksamheter bidrar till dagvattenutsläppen som trafik, industrier och renhållning. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har tillsynsansvar över alla utsläpp till recipient som kan orsaka olägenhet för människors hälsa och miljön. I Nyköpings stad släpps dagvatten huvudsakligen ut i Nyköpingsån och Kilaån vilka mynnar i Stadsfjärden. Den juridiska ansvarsfördelningen är komplex men Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att utöva tillsyn enligt 5 och 9 kapitlet i miljöbalken över dagvattenanläggningar och dagvattenutsläpp. Tillsynen skulle syfta till att bedöma hur dagvatten hanteras inom miljöfarliga verksamheter men även från vägar, tak och parkeringsplatser och andra verksamheter.

För att arbeta strategiskt och förvaltningsövergripande i kommunen har en handbok för planering och förvaltning av dagvatten tagits fram under 2017. Detta för att förtydliga ansvar och arbetssätt inom kommunen gällande dagvatten. Ett ökat fokus på det strategiska dagvattenarbetet inom hela kommunen förväntas leda till att Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens antal anmälningssärenden ökar. Aktiv tillsyn på området behövs på sikt.

Tillsyn kommunala naturreservat

För att säkerställa att reservatsföreskrifterna och andra beslut följs behövs tillsyn. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har tillsynsansvaret och ska pröva bl a tillståndsansökningar enligt reservatsföreskrifterna

Tillsyn på sprängämnesprekursorer

Ny lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer, d.v.s. kemiska ämnen som finns tillgängliga på marknaden och som tillsammans med andra ämnen kan användas för tillverkning av hemgjorda sprängämnen. Mot bakgrund av bl.a. att de ekonomiska aktörer som berörs av reglerna är spridda över landet och kommunernas tidigare erfarenhet av tillsyn över märkning av kemikalier har kommunerna fått tillsynsansvar enligt den nya lagen. Kommunerna ska enligt lagen utöva tillsyn över att de ekonomiska aktörerna kräver att tillstånd uppvisas innan de tillhandahåller enskilda personer väteperoxid, nitrometan och salpeter utöver uppgivna koncentrationsgränser. Tillstånden till enskilda ges av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) efter skriftlig ansökan. Ansvaret för detta är oklart i nämndernas reglemente för tillfället.

Tillsyn hantering av jordmassor i exploateringsprojekt

Vid byggnation av nya områden och andra exploateringsprojekts så som byggande av ledningar och vägar uppkommer nästan alltid överskottsmassor som är förorenade i olika grad. När dessa fraktas bort från området betraktas de som avfall och nämnden har tillsyn över att massorna hanteras på rätt sätt.

Handläggning av inkommande ärenden

En stor del av miljöenhetens arbete består av händelsestyrd tillsyn. Dessa är inkommande ärenden, med vilket avses ansökningar, anmälningar, remisser, klagomål och andra inkomna handlingar för utredning och åtgärd. Byggandet av Ostlänken tillsammans med en ökad exploatering och inflyttning förväntas ge en ökad mängd ärenden.

Förorenade områden

Miljöenheten handlägger cirka 30 ärenden om förorenade områden varje år. Dessa gäller bland annat anmälan av efterbehandling och underrättelse om påträffad markförorening. I de flesta ärenden ingår bedömning av hur massor ska hanteras. På förorenade fastigheter där en exploatör vill ändra markanvändning, t.ex. bygga bostäder på industrimark blir exploatören verksamhetsutövare och ska stå för efterbehandlingsåtgärder till halter motsvarande den nya markanvändningen. Vid olyckor med utsläpp av kemikalier är miljöenheten behjälplig då räddningstjänst tar kontakt. Miljöenheten får främst i samband med fastighetsaffärer frågor om vad vi känner till om föroreningar i mark och byggnader.

Köldmedierapporter

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har tillsynsansvaret på kemiska produkter och biotekniska organismer. En del i detta arbete är handläggning av årlig rapport från läckagekontroll. Varje år handläggs cirka 200 stycken köldmedierapporter.

Miljöskyddsärenden

Anmälan och ansökningar om olika typer av miljöfarliga verksamheter handläggs av miljöenheten, till exempel anmälan om småindustri, hantering av massor (avfall), krossning av berg, värmeuttag, kompostering och anmälan om demontering av oljetank. Andra miljöskyddsärenden är olika typer av remisser från länsstyrelsen och nationella myndigheter samt klagomålsärenden om till exempel nedskräpning.

Hälsoskyddsärenden

Tillsyn över byggnader som innehåller en eller flera bostäder sker främst vid klagomål. I Nyköpings kommun finns 8270 hyresrätter, 6970 bostadsrätter och 9961 villor vilket ger totalt 25 201 bostäder(2013). Klagomålsärenden som inkommer till miljöenheten gäller främst mögel, dålig ventilation, fukt och för låg temperatur i bostaden samt störande vedeldning från grannar. Mängden ärenden bedöms öka något under de närmaste åren på grund av Nyköpings tillväxt.

Tillsyn av hotell, gym, campinganläggningar, lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling som till exempel massage samt lokaler för förvaring av djur sker vid klagomål. Miljöenheten bedömer att resurser för regelbunden tillsyn på dessa verksamheter krävs men för närvarande saknas.

Avloppsärenden

Att ändra eller att inrätta en enskild avloppsanläggningen är anmälnings- eller tillståndspliktigt enligt miljöbalken. Under 2017 beräknas Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden få in drygt 300 anmälningar och ansökningar. Antalet ärenden bedöms öka de närmaste åren i samband med att allt fler fastigheter inventeras och får krav på sig att åtgärda avloppsanläggningen.

Planärenden

Miljöenheten yttrar sig över översiktsplaner, detaljplaner och planprogram som plan- och naturenheten tar fram.

Service, rådgivning och samverkan

Miljöenheten har i uppdrag att vara rådgivande till företag och privatpersoner inom verksamhetsområdet miljö- och hälsoskydd. Detta sker exempelvis genom att svara på frågor från massmedia och från fastighetsmäklare och privatpersoner gällande bl a förorenad mark, avlopp, buller och radon. Information sker även via kommunens hemsida. Miljöenheten svarar även på enkätundersökningar och remisser från flera nationella myndigheter.

Tillsynsplan 2019 med behovsutredning 2019–21 enligt miljöbalken		28/30

Miljöenheten är behjälplig vid samverkan eller remissförfarande med andra delar av kommunen vid framtagandet av till exempel VA-plan, fördjupade översiktsplaner, översiktsplan och beredskapsplan. Samverkan sker även i Miljösamverkan Sörmland. Miljöenheten tar även emot och handleder praktikanter och examensarbetare från högskolor och universitet.

Fördelning av resursbehov för tillsyn 2018-2020

	2019 (tkr)	2020 (tkr)	2021 (tkr)
Planerad tillsyn			
Hälsoskydds- och miljöfarliga verksamheter med årsavgift	2650	2800	2900
Förorenade områden	500	550	550
Tillsyn enskilda avlopp	2000	2000	500
Minireningsverk och fosforfällor	400	450	600
Uppföljning tidigare års tillsyn	500	500	500
Kompetenshöjning Ostlänken	330	330	400
Buller på krogar och konserter	100	100	100
Brandholmens ledningsnät	80	80	80
Bedömt behov av nya tillsynsinsatser	0	700	1500
Totalt tillsyn	6560	7510	7130
Handläggning av ärenden			
Förorenade områden, avhjälpande	750	900	900
Köldmedierapporter	300	300	300
Anmälan C-verksamheter	600	800	1200
Anmälan hälsoskydd §38 och solarier	300	300	400
Avloppsärenden	2200	2200	2000
Avfallsärenden	50	50	50
Klagomål olägenhet människors hälsa	700	750	800
Klagomål olägenhet miljön	550	700	800
Anmälan värmeuttag	165	170	170
Övriga ärenden -timavgift	530	800	1000
Övriga remisser	600	600	600
Totalt ärenden	6745	7570	8220
Sammanlagd resurs för tillsyn	13 305	15 080	15 350

Den ökande tillväxten och Ostlänkens påverkan på ärendemängden är svår att bedöma i dagsläget men förväntas påverka verksamheten betydligt under den senare delen av

Tillsynsplan 2019 med behovsutredning 2019–21 enligt miljöbalken		30/30

perioden. Inledningsvis handlar det om en kunskapsuppbyggnad och ett erfarenhetsutbyte med andra delar av landet som har större erfarenhet av stora byggprojekt och infrastruktur. Ökningen bedöms ta fart 2020 då arbetet med resecentrum och ostlänken förväntas komma igång i större omfattning. Detta resulterar i fler anmälningsärenden så som krossar, täkter och upplag men även en tydlig ökning i byggandet på mark som idag bedöms som förorenad.

När den totala mängden byggarbetsplatser och projekt ökar bedöms även antalet klagomål och remisser öka betydligt. Det kan handla om t ex buller, damning och vibrationer som stör närboende eller människor som vistas i området.

En tätare stad med mer trafik väntas också ge mer klagomål på trafikbuller.

Beloppen är inklusive kostnader för service, rådgivning och administration **men utan kostnadsuppräknings för lokaler och löner.**

Bedömning av kommande resursbehov

Miljöenheten har enligt förslag till Internöverenskommelse sammanlagt en ersättning på 13 347 tkr för tillsyn och handläggning av ärenden 2019. Miljöenheten har bedömt att ytterligare tillsynsområden än de redan inplanerade kräver tillsyn inom den närmsta treårsperioden. Inom flera branscher saknar kommunen en övergripande bild av hur verksamheterna sköts, inom andra branscher har erfarenheter från nationella projekt eller tillsyn i andra kommuner visat att tillsynsbehovet är stort. För att kunna möta den förväntade ärendemängden, bedriva tillsyn av god kvalitet och uppnå rimliga handläggningstider samt upprätthålla en god service bedöms ersättningen behöva öka till år 2020 och 2021.

MSN §

Dnr MSN19/23

Verksamhetsplan för livsmedelskontroll 2019

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är behörig myndighet för kontroll enligt livsmedelslagstiftningen och föreskrifterna om dricksvatten i Nyköpings kommun. Kontrollen utförs av Livsmedelsenheten. I kommunen finns drygt 550 livsmedelsföretag. Planen beskriver den planerade kontrollen och aktiviteterna inom olika områden för år 2019.

Denna plan kompletterar "Kontrollplan för livsmedel och animaliska biprodukter 2018 - 2020".

Lagstöd

Av 11 § i Livsmedelslagen (2006:804) framgår att Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är lokal kontrollmyndighet för kontroll av efterlevnaden av livsmedelslagstiftningen.

Av 23 § Livsmedelsförordningen (2006:813) framgår vilka typer av livsmedelsanläggningar som Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har ansvar för att kontrollera.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta verksamhetsplan för livsmedelskontroll 2019, bilaga till tjänsteskrivelse daterad 2018-12-20.

Beslut till:

Akten

Beställarkontoret

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Verksamhetsplan för livsmedelskontroll 2019

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är behörig myndighet för kontroll enligt livsmedelslagstiftningen och föreskrifterna om dricksvatten i Nyköpings kommun. Kontrollen utförs av Livsmedelsenheten. I kommunen finns drygt 550 livsmedelsföretag. Planen beskriver den planerade kontrollen och aktiviteterna inom olika områden för år 2019.

Denna plan kompletterar "Kontrollplan för livsmedel och animaliska biprodukter 2018 - 2020".

Lagstöd

Av 11 § i Livsmedelslagen (2006:804) framgår att Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är lokal kontrollmyndighet för kontroll av efterlevnaden av livsmedelslagstiftningen.

Av 23 § Livsmedelsförordningen (2006:813) framgår vilka typer av livsmedelsanläggningar som Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har ansvar för att kontrollera.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta verksamhetsplan för livsmedelskontroll 2019, bilaga till tjänsteskrivelse daterad 2018-12-20.

Amal Shabibi

Chef för Livsmedelsenheten

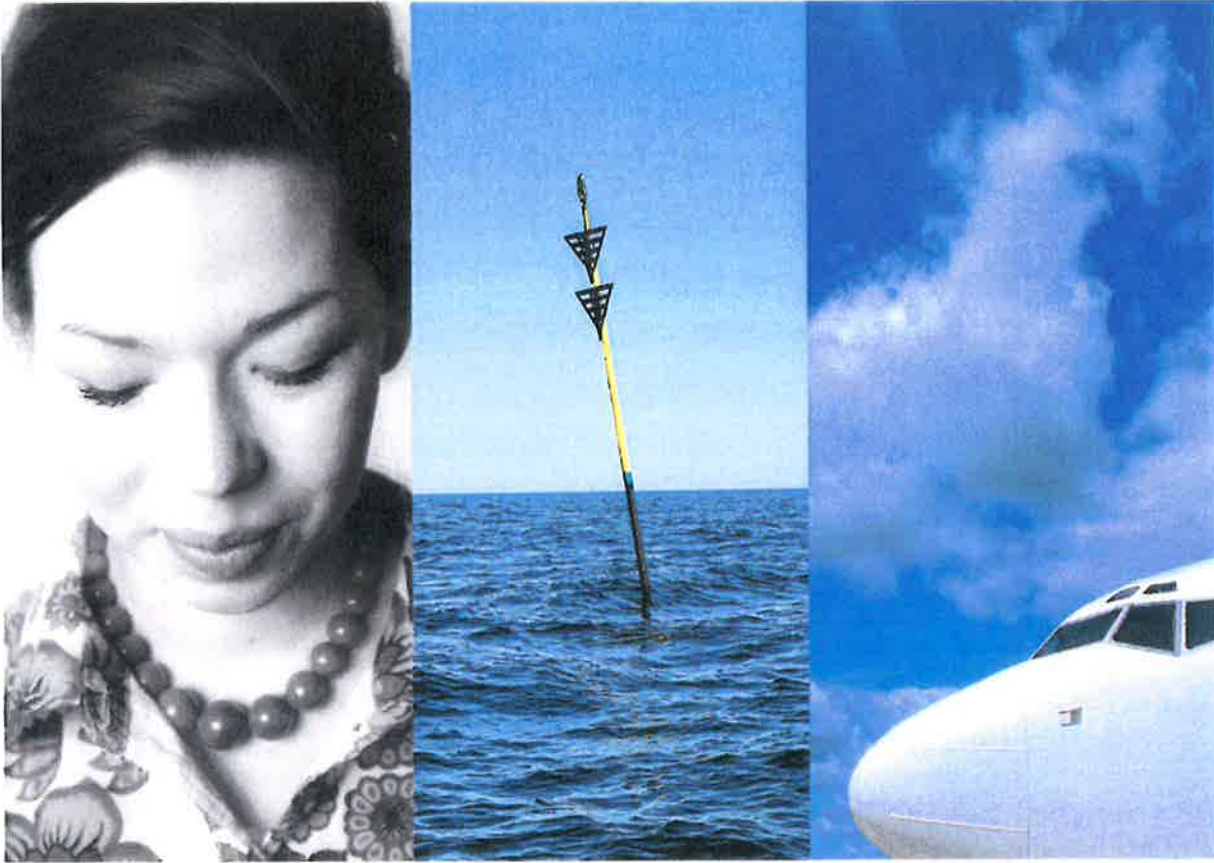
Beslut till:

Akten

Beställarkontoret

Bilagor

Verksamhetsplan för livsmedelskontroll 2019

Verksamhetsplan för kontroll av livsmedel inkl. dricksvatten i Nyköpings kommun - 2019

Antagen av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden 2019-01-22

FÖRSLAG

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Arbetsätt	3
Riktlinjer för kontrolleraktiviteter inom livsmedel	4
Projekt	4
Provtagning och analys	5
Provtagningsplan dricksvatten	5
Kompetenskrav och utbildning	6
Studiecirkel	6
Samsynworkshop.....	6
Uppföljning och utvärdering av kontrollen.....	7
Uppföljning	7
Revisioner	7
Intern och externa revision.....	7
Viktiga händelser under 2019	7

Sammanfattning

Denna kontrollplan är den operativa kontrollmyndighetens närmare beskrivning av vilka aktiviteter som kommer ingå i myndighetens uppdrag för år 2019. Denna plan kompletterar "Kontrollplan för livsmedel och animaliska biprodukter 2018 - 2020".

Kontrollen kommer såsom tidigare år att ha särskilt fokus mot säker nedkyllning, säker allergikost, spårbarhet av kött, sann information om livsmedel med mervärde.

Antal objekt som ska kontrolleras under 2019:

Område	Antal objekt	Antal timmar	Antal planerade besök
Livsmedel	335	1730	Ca 500
Dricksvatten	26	Ca 180	Ca 35
LEFT	62 (ca 148 kategorier)	-	Ca 120

Arbetsätt

Livsmedelsenheten får sitt uppdrag från Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Vårt arbetsätt är målinriktad med tydliga ramar som sätts i början av varje kalenderår. Genom individuella planer tydliggörs varje individs ansvar och insats till det gemensamma målet för verksamheten.

Måluppfyllnad följs upp en gång i månaden internt inom verksamheten och extra insatser sätts in vid behov. Uppföljning mot beställningen från Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden sker 3 gånger om året.

Planeringsmöjligheten är flexibel och fokus kommer att ligga på måluppfyllnad. Därmed har varje individ möjlighet att ha frihet under ansvar att planera sitt arbete och ha kontroll över sin vardag.

Vi siktar på att uppfylla målet på 100% senast 15 december 2019. I övrigt ligger plan för uppfyllnad av mål enligt nedan.

Riktlinjer för kontrolleraktiviteter inom livsmedel

Årlig kontrolltid per år	Kontrollbesök per år	Varav revisioner per år
≤ 1	1 per 3 år	0
1,5 - 2,5	1 per 2 år	0
3 - 5	1	0 - 1
5,5	3 per 2 år	1 per 2 år
6 - 8,5	2	1 per 2 år
9 - 10,5	3	0 - 1
11-	4 eller mer	1

- Objekt med 4 K (planerade kontroller) Första besök senast 31 mars
- Objekt med 3 K (planerade kontroller) Första besök senast 30 april
- Objekt med 2 K (planerade kontroller) Första besök senast 30 juni
- Objekt med 1 K (planerade kontroller) Kan göras när som helst under året

Projekt

De projekt som ska utföras under 2019 är enligt följande:

Projekt	Tidsperiod
Beredskapsplan enligt 3h§, LIVSFS 2005:21 (Livsmedel och dricksvatten)	jan - nov
Framtagning och uppdatering av informationsmaterial (Tryckmaterial och information på hemsidan)	jan - nov
Ecos 2 (Uppgradering av system samt anpassning och uppdatering av ärendeflöde, rutiner och mallar)	jan - juni
Hantering av sushiris	mar - sep

Samordnade kontrollprojekt och kontrollaktivitet	Arrangör	Period
Servering av Östersjöfisk i skola och förskola	SLV ¹	2019
Skuggkontroller	SILK ² och Sörmland	2019
Redlighetsdag på restauranger	SILK	(2 dagar)
Undersökningsprogram på dricksvattenanläggningar	SLV	2019

Provtagning och analys

De planerade provtagningsaktiviteterna under 2019 är enligt följande:

Provtagningar	Arrangör	Period
Färdigsköljd sallad i påse: E.coli, salmonella och stafylokocker på restauranger, caféer och butik	SILK	feb-okt
Akrylamid i riskprodukter	SILK	feb-okt
Spår av selleri i blandkryddor	SILK	feb-okt
Förhöjda halter i vattenpistoler - Uppföljning	SILK	feb-okt
Ursprung av honung	NYK ³	feb-okt

Detaljerad information om planerad provtagning finns i provtagningsplanen, som tas fram bl.a. tillsammans med flera andra kommuner inom SILK alt. separat projektmaterial.

Provtagningsplan dricksvatten

Provtagningsplan för dricksvatten ska tas fram. Av planen ska bl. a. framgå

- Vilka typer av prover som ska tas
- Vilka parametrar som ska provas
- Vilka fasta provtagningspunkter vi ska ha för verifierande provtagningar samt motivering till varför vi har valt dessa punkter

¹ Statens Livsmedelsverk

² Samverkan Inom Livsmedelskontrollen (Stockholms läns kommuner samt Nyköpings kommun)

³ Nyköpings kommun

- Koppla provtagningspunkter till specifika vattenverk (vilka punkter hör till vilka vattenverk?)
- Hur ska informationen sparas och följas över år.
- Hur mycket tid ska proverna ta från kontrollen
- Budget.

Kompetenskrav och utbildning

Myndigheten strävar efter att kompetensen på enheten ska motsvara kraven i EG-förordning 882/2004. Livsmedelsenheten gör regelbundet inventering av personalens kompetens och gör en analys av kompetensbehovet. Utifrån resultatet tas en plan för kompetensförsörjning fram. Kompetensförsörjningen säkerställs i första hand genom utbildningsinsatser, studiebesök och deltagande i olika projekt.

Ytterligare satsningar inom kompetensutveckling är:

Studiecirklar

Studiecirklar är ett sätt att utveckla kompetensen och samsynen inom enheten. Genom att 2 personer håller och ansvarar för genomförandet av varje studiecirkel bidrar det också till bättre grupparbete och utveckling av individen.

Ämne	Datum
Allergikost och allergihantering	15 feb
Sanktioner	29 mar
Utredning av misstänkt matförgiftning	17 maj
Förordning 2073:2005	20 sep
FCM ⁴	15 nov

Samsynworkshop

Det finns behov av samsyn i genomförande av vissa arbetsuppgifter. På en samsynworkshop diskuterar vi behoven som finns, kommer med förbättringsförslag och tar fram verktyg för att förbättra vårt arbetssätt och vår samsyn

Under 2019 planerar vi enheten att ha 2 samsynworkshops:

- 1: a kontroller
- Rådgivning vs myndighetsutövning

---

⁴ Food Contact Materials

Enhetschef håller i workshopen men aktiviteter i samband med workshopen genomförs av gruppen.

Uppföljning och utvärdering av kontrollen

Uppföljning

Nämnden följer löpande upp att den verksamhet som planerats blir utförd. Uppföljning av kontrollen genomförs i april, augusti och vid bokslut.

Revisioner

Förutom de oberoende revisioner av kontrollverksamheten som enligt Sveriges system ska göras av Länsstyrelsen, gör enheten egna internrevisioner och har ett revisionsutbyte med andra kommuner.

Intern och externa revision

Under 2019 kommer vi ha en intern revision med temat:

- Följer vi upp alla avvikelser som ska följas upp i nästa ordinarie kontroll?

Tema för extern revision:

- Uppfyller vi kravet i §3e Livsmedelsverkets föreskrifter om offentlig kontroll av livsmedel

Viktiga händelser under 2019

- Övergången till Ecos 2
- Implementering av e-tjänster
- Sanktionsavgifter enligt livsmedelslagen
- Implementering av e-arkiv

MSN §

Dnr MSN19/24

Tillsynsplan för försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare 2019

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är ansvarig myndighet för tillsyn av försäljning av tobak, folköl, receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i Nyköpings kommun. Tillsynen utförs av Livsmedelsenheten. Livsmedelsenheten har upprättat en tillsynsplan för 2019. Tillsynsplanen beskriver hur den planerade tillsynen av försäljning av folköl, tobak, receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska genomföras under 2019.

Den 12 december 2018 beslutas om ny tobakslag (Lagen om tobak och liknande produkter) som häver tobakslagen (1993:581) och lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Lagen ska börja gälla fr.o.m. 1 juli 2019. Denna tillsynsplan behöver därför revideras så fort ansvaret för tillsyn enligt den nya lagen är fastställt.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta tillsynsplan för försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare 2019, bilaga till tjänsteskrivelse daterad 2018-12-20.

Beslut till:

Beställarkontoret

Akten

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Tillsynsplan för försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare 2019

Bakgrund

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är ansvarig myndighet för tillsyn av försäljning av tobak, folköl, receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i Nyköpings kommun. Tillsynen utförs av Livsmedelsenheten. Livsmedelsenheten har upprättat en tillsynsplan för 2019. Tillsynsplanen beskriver hur den planerade tillsynen av försäljning av folköl, tobak, receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska genomföras under 2019.

Den 12 december 2018 beslutas om ny tobakslag (Lagen om tobak och liknande produkter) som häver tobakslagen (1993:581) och lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Lagen ska börja gälla fr.o.m. 1 juli 2019. Denna tillsynsplan behöver därför revideras så fort ansvaret för tillsyn enligt den nya lagen är fastställt.

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta tillsynsplan för försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare 2019, bilaga till tjänsteskrivelse daterad 2018-12-20.

Amal Shabibi

Chef för livsmedelsenheten

Beslut till:

Beställarkontoret

Akten

Bilaga

Tillsynsplan för försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare 2019.

FÖRSLAG

Tillsynsplan för försäljning av folköl, tobak och vissa receptfria läkemedel samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare 2019

Antagen Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden 2019-01-22

Innehåll

1	Nationella och lokala mål	3
1.1	Nationella mål	3
1.2	Lokala mål	3
2	Omfattningar och avgränsningar	4
2.1	Folköl	4
2.2	Tobak.....	4
2.3	Receptfria läkemedel	4
2.4	Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.....	4
3	Tider och inriktning av tillsynen	5
3.1	Tidpunkter	5
3.2	Inriktning av tillsynen	5
4	Kompetens, befogenheter, kostnader och resurser	7
4.1	Befogenheter och delegation	7
4.2	Finansiering	7
4.3	Personal, utrustning och lokaler	7
4.4	Kompetenskrav och utbildning	7
5	Arbetsätt	8
5.1	Arbetsmetod och prioriteringar	8
5.2	Rutiner för utförande av tillsyn och kontroll	8
6	Risakanalys	8
6.1	Risakanalys	8
7	Rådgivning, samarbete och öppenhet.....	9
7.1	Rådgivning, information och stöd till verksamheterna	9
7.2	Samarbete med andra myndigheter	9
7.3	Öppenhet i kontrollen	10
8	Sanktioner – åtgärder när lagen inte följs	10
8.1	Folköl	10
8.2	Tobak.....	11
8.3	Receptfria läkemedel	11
8.4	Elektroniska cigaretter och påfyllningshållare.....	11
9	Uppföljning av tillsynsplanen	11

Den 12 december 2018 beslutas om ny tobakslag (Lagen om tobak och liknande produkter) som häver tobakslagen (1993:581) och lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Lagen ska börja gälla fr.o.m. 1 juli 2019. Denna tillsynsplan behöver därför revideras så fort ansvaret för tillsyn enligt den nya lagen är fastställt.

1 Nationella och lokala mål

1.1 Nationella mål

1.1.1 Folköl

Det övergripande målet med den svenska alkoholpolitiken är att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Statens ansvar är att lagstifta, formulera långsiktiga mål, att nationellt följa konsumtions-, skade-, och missbruksutvecklingen, att erbjuda grundutbildning i alkoholskadeförebyggande arbete och att utöva tillsyn.

1.1.2 Tobak

Det övergripande målet för den svenska tobakspolitiken är att motverka tobaksbrukets medicinska skadeverkningar. Genom lagstiftning, information och stöd till ett allsidigt tobakspreventivt arbete vill staten förebygga tobaksdebuten bland barn och ungdom, uppmuntra till tobaksavvänjning och skydda mot skadeverkningar av passiv rökning.

1.1.3 Receptfria läkemedel

Onödig användning av receptfria läkemedel ska undvikas. Det ska vara möjligt att göra ett aktivt miljöval mellan likvärdiga substanser och produkter.

1.1.4 Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Regleringen av e-cigaretter ska bidra till att skydda folkhälsan. Barn och ungdomar bedöms behöva särskilt skydd eftersom e-cigaretter efterliknar och normaliserar rökning och därmed riskerar att bli en inkörsport till nikotinberoende. Det riskerar i sin tur att resultera i traditionell tobakskonsumtion. Därför är inte e-cigaretter vilken konsumentprodukt som helst utan en produkt som behöver en särskild skyddsreglering.

1.2 Lokala mål

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens mål för tillsynen inom områdena folköl, tobak, receptfria läkemedel och elektroniska cigaretter är i huvudsak desamma som de nationella målen. Målet är främst att skydda medborgarnas hälsa och intresse i

Nyköpings kommun och se till att produkter med åldersgräns inte säljs till underåriga.

2 Omfattningar och avgränsningar

2.1 Folköl

Den här tillsynsplanen omfattar försäljning av folköl i detaljhandel. Den omfattar inte servering av folköl på serveringsställen. Tillsyn över och registrering av servering av folköl utförs av Sociala divisionen med Socialnämnden som ansvarig.

2.2 Tobak

Den här tillsynsplanen omfattar försäljning av tobak i detaljhandeln. Nämnden har detta ansvar tillsammans med Polismyndigheten. Den omfattar inte tillsyn av rökfria miljöer som t ex rökfria skolgårdar. Den tillsynen bedrivs av Miljöenheten med Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden som ansvarig nämnd.

2.3 Receptfria läkemedel

Den här tillsynsplanen omfattar försäljning av receptfria läkemedel i detaljhandeln förutom i apotek.

2.4 Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Den här tillsynsplanen omfattar försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i detaljhandeln. När det gäller åldersgräns, försäljning och egenkontroll har nämnden ansvar över tillsynen tillsammans med Polismyndigheten.

2.4.1 Verksamhetsindikatorer

Följande indikatorer används för att mäta om tillsynen har effekt:

- Folköl: Aktuellt egenkontrollprogram anpassat till verksamheten finns.
- Tobak: Korrekt märkning på tobak finns på svenska
- Receptfria läkemedel: Läkemedlen förvaras under direkt uppsikt på försäljningsstället.
- E-cigaretter: Korrekt märkning finns.

	Mål	Antal kontroll	Andel där avvikelse åtgärdats 2019	Uppföljning
Folköl	Aktuellt egenkontrollprogram anpassat till verksamheten finns.	41	100 %	Årsbokslut
Tobak	Korrekt märkning på tobak finns.	57	100 %	Årsbokslut
Receptfria läkemedel	Läkemedel förvaras under direkt uppsikt i butik.	37	*1	Årsbokslut
Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	Korrekt märkning finns.	10	100 %	Årsbokslut
Kontrollköp	Varor med åldersgräns ska inte säljas till minderåriga	10	*2	Årsbokslut

*1 Krav ställs av Läkemedelsverket.

*2 Samtliga kontroller återkopplas till näringsidkaren.

3 Tider och inriktning av tillsynen

3.1 Tidpunkter

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden fattar beslut om tillsynsplan i januari 2019 och planen gäller för det året.

3.2 Inriktning av tillsynen

Tillsyn av försäljning av de produkter som berörs av denna tillsynsplan ska genomföras regelbundet. Tillsynen ska vara riskbaserad. Huvuddelen av tillsynen ska utföras som oanmälda besök.

Avvikelse som konstateras under tillsynen följs upp för att säkerställa att bristerna åtgärdas. Vid behov ska beslut om åtgärder fattas och uppföljande kontroll genomföras.

En ny verksamhet ska få ett tillsynsbesök inom två månader från det att verksamheten påbörjas.

Fokus inom tillsyn av folköl kommer att ligga på att försäljning inte sker till minderåriga.

Fokus inom tillsyn av tobak kommer att ligga på att märkningen på förpackningarna är korrekt och på att försäljning inte sker till minderåriga. Samarbete kommer vid behov att ske med polisen och andra myndigheter.

Fokus inom tillsyn av receptfria läkemedel kommer att ligga på att kontrollera att endast preparat godkända för den här typen av försäljning finns i butikerna samt att försäljning inte sker till minderåriga.

Fokus inom tillsyn av elektroniska cigaretter kommer att ligga på att märkningen på förpackningarna är korrekt och på att försäljning inte sker till minderåriga.

Minst 40 % av verksamheter som berörs av tillsyn enligt denna plan får tillsyn årligen. Inom en 2 årsperiod ska alla verksamheter som berörs av tillsyn enligt denna plan få minst 1 besök. Tillsyn av tobak sker årligen på minst 90% av försäljningsställen.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden vill verka för en bättre samverkan mellan alla myndigheter som genomför tillsyn inom områdena som berörs av denna tillsynsplan.

3.2.1 Tillsyn vid ägarbyte och nyanmälan

Ett första tillsynsbesök kommer att utföras inom två månader inom samtliga områden. Vid det första besöket kommer tillsynen att inriktas på att egenkontrollprogram finns och att programmet är anpassat till den aktuella verksamheten. En viktig punkt är att den personal som är sysselsatt med försäljningen av dessa produkter har fått tillräcklig utbildning och instruktioner.

Vid första besöket kommer även viss rådgivning att förekomma.

3.2.2 Extratillsyn

När allvariga avvikelser mot lagstiftningen upptäcks kommer extrakontroll att utföras, t ex som ett sanktionsbeslut eller ett extra besök. Tiden för besöket, förarbete, ev. beslutskrivning och efterarbete kommer att faktureras enligt gällande taxa fastställd av kommunfullmäktige.

4 Kompetens, befogenheter, kostnader och resurser

4.1 Befogenheter och delegation

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens befogenheter inom tillsynsområdet folköl, tobak och receptfria läkemedel och elektroniska cigaretter regleras i alkohollagen (8 kap 1 §), tobakslagen (19 a §) och lagen om handel med receptfria läkemedel (20§) och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare (26§ 1 och 2).

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarsområde i Nyköpings kommun regleras i Reglemente för Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden antagen av Kommunfullmäktige.

Livsmedelsenhetsens befogenheter regleras i Delegationsordning för Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

4.2 Finansiering

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens offentliga tillsyn av folköl, tobak, receptfria läkemedel och e-cigaretter finansieras dels med avgifter och dels med skattemedel. Kommunfullmäktige fattar beslut om taxa för tillsynen i Nyköpings kommun. Företagen betalar enligt taxan en fast årlig avgift för den ordinarie tillsynen. För extra tillsyn och besök när Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden konstaterar att lagen inte följs, betalas timavgift enligt taxan.

4.3 Personal, utrustning och lokaler

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens operativa tillsyn utförs av Livsmedelsenheten. Under år 2019 utförs planering, tillsyn och administration i enlighet med denna tillsynsplan av

- Livsmedelschef – övergripande ansvar
- 3 livsmedelsinspektörer (0,8 åak)
- Administratör (0,1åak)

Utrymme för förvaring av omhändertagna varor finns. Däremot finns begränsat utrymme för varor som kräver kylförvaring. Det finns dock plan för att snabbt kunna få tillgång till lämpligt utrymme via inhyrning.

4.4 Kompetenskrav och utbildning

Samtliga inspektörer har fått utbildning i att utöva tillsyn inom receptfria läkemedel. Inspektörerna deltar i relevanta konferenser och närvarar på länsträffar för att behålla och utöka sin kompetens inom samtliga områden. Utrymme för inläsning av

ny och relevant lagstiftning kommer att finnas under 2019. Utbudet av utbildningar inom de här tillsynsområdena är dock mycket begränsat.

Syftet med att involvera flera inspektörer i tillsynen är att kunna skapa långsiktig kompetensförsörjning inom områdena som berörs av denna plan och garantera bra kvalitet i tillsynen.

5 Arbetsätt

5.1 Arbetsmetod och prioriteringar

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden arbetar med riskbaserad tillsyn som utförs regelbundet. Lämplig tillsynsfrekvens bestäms med hänsyn till företagens egenkontroll och Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tidigare erfarenhet.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens inriktning är att alltid genomföra riskbaserad, ändamålsenlig och effektiv tillsyn. Det innebär att Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden valt att jobba mot följande strategiska mål:

- Mer omfattande tillsyn utförs på anläggningar där sortimentet av produkter är större
- Mer omfattande tillsyn utförs på anläggningar där det tidigare har funnits avvikelser mot lagstiftningen
- Tillsyn utförs med fokus på konsumenternas bästa
- Tillsyn prioriteras hos tobakshandlare som ligger nära skolor genom utförande av årlig tillsyn och kontrollköp.
- Kontrollköp ska används som en metod vid tillsyn.

5.2 Rutiner för utförande av tillsyn och kontroll

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har skriftliga rutiner för hur tillsyn och kontroll ska genomföras.

6 Riskanalys

6.1 Riskanalys

Faktorer som kan innebära att målen i planen inte nås samt åtgärder för att motverka

1. Felaktig planering

Livsmedelsenheten har utfört den här typen av kontroll under flera år och e-cigg tillkommer from aug 2017. Planeringsrutiner har utarbetats som fungerar bra men planering och utförande av besöken måste göras i god tid. Hittills har tillsynen utförts under kort och intensiv tid. Förhoppningen inför 2019 är att vi har en plan för tillsynen med riskbaserad tillsyn samt regelbunden tillsyn under året. Delar av tillsynen borde kunna utföras tillsammans med livsmedelskontrollen.

2. O tillräcklig uppföljning

Minst en uppföljning per kvartal ska utföras internt inom verksamheten. Detta förutsätter att tillsyn genomförs regelbundet.

3. Stort antal inkommande ärenden inom livsmedelsenhetens andra ansvarsområden som måste prioriteras

Risken kan motverkas med tätare uppföljningar och bra planering.

4. Ändrad lagstiftning eller påverkan av andra omvärldsfaktorer

För att ha kontroll på vad som händer inom områdena sker omvärldsbevakning genom att följa information från de centrala myndigheterna. Inspektörerna deltar också årligen i aktiviteter som ordnas i länet. Även andra seminarier och kurser prioriteras i mån av tid och resurser. Förhoppningsvis kan kommande ändringar i god tid arbetas in i rutinerna och meddelas nämnden.

7 Rådgivning, samarbete och öppenhet

7.1 Rådgivning, information och stöd till verksamheterna

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 4 § förvaltningslagen lämna upplysningar, ge vägledning och råd. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ska också ge annan hjälp till enskilda i frågor som rör nämndens verksamhetsområde. Hjälpen ska lämnas i den utsträckning som är lämpligt med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

Råd och upplysningar lämnas av inspektörerna. Generell information av övergripande karaktär finns också på Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens hemsida. När det gäller tobak finns material översatt till flera olika språk.

Viktig information om ändringar i lagstiftningar skickas till samtliga berörda försäljningsställen.

7.2 Samarbete med andra myndigheter

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ambition är att samarbeta och samordna sin tillsyn och kontroll med andra myndigheter inom och utom kommunen. Syftet är att effektivisera kontrollen.

Samarbete kan ske i fråga om tobakstillsyn där tillsynsansvaret delas mellan Polismyndigheten och Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Målsättningen är att Livsmedelsenheten och Polismyndigheten ska genomföra vissa tillsynsbesök tillsammans. Samarbetet kan även ske med Länsstyrelsen och Skattemyndigheten.

7.3 Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenhet i tillsyn och kontroll framförallt av Tryckfrihetsförordningen (1949:105) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär detta att alla myndigheter är skyldiga att föra register över allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om de handlingar som upprättas vid myndigheten. I diariet registreras både offentliga och sekretessbelagda handlingar.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock vara sekretessbelagda, alltså hemliga. Det gäller normalt inte handlingar inom folköl, tobak, receptfria läkemedel och e-cigarett.

Tillsynsplaner, kontrollrapporter och beslut är allmänna handlingar och tillgängliga för alla som vill ta del av dem.

8 Sanktioner – åtgärder när lagen inte följs

I de fall Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden konstaterar att en verksamhet inte uppfyller något av kraven i lagstiftningen, ska nämnden vidta åtgärder för att få verksamheten att hålla sig till lagen. Vilken form av åtgärd som kan vara aktuell, varierar beroende på område och avvikelser art.

8.1 Folköl

Avvikelse mot lagen kan vara att företaget säljer folköl utan att anmäla sig hos Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Andra vanliga avvikelser kan vara att personalen inte informeras om de regler som gäller vid försäljning av folköl. Sanktioner som kan användas är t ex:

- försäljningsförbud
- föreläggande med eller utan vite
- Varning

8.2 Tobak

Avvikelse mot lagen kan vara att företaget säljer tobak utan att anmäla sig hos Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Andra vanliga avvikelser är felaktig marknadsföring och felaktig märkning. Sanktioner som kan användas är t ex:

- försäljningsförbud
- föreläggande med eller utan vite
- omhändertagande
- varning

8.3 Receptfria läkemedel

När Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden upptäcker avvikelser mot lagen ska en rapport skickas till Läkemedelsverket där det framgår vilka brister som konstaterats. Det är sedan Läkemedelsverket som vidtar lämpliga sanktioner mot företaget.

8.4 Elektroniska cigaretter och påfyllningshållare

Avvikelse mot lagen kan vara att företaget säljer e-cigaretter utan att anmäla sig hos Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Andra vanliga avvikelser är felaktig marknadsföring och felaktig märkning. Sanktioner som kan användas är t ex:

- försäljningsförbud
- föreläggande med eller utan vite
- omhändertagande
- varning

9 Uppföljning av tillsynsplanen

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden följer upp verksamheten tre gånger per år. På enheten följs verksamheten upp månadsvis.

MSN §

Dnr MSN19/18

Sammanträdesdagar 2019 för Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Kommunledningskansliet har lagt fram förslag på sammanträden för samtliga nämnder. För Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslås sammanträdes-dagar för år 2019, enligt nedan.

Samtliga av nämndens sammanträden sker i Stadshusets B-sal kl.14.00, om inte annat anges på kallelsen. Gruppmöten från kl. 13.00 om inte annat anges på kallelsen.

22 januari	27 augusti
26 februari	24 september
26 mars	22 oktober
23 april	19 november
21 maj	17 december
18 juni	

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att fastställa Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens sammanträdesdagar för år 2019, enligt ovan.

Beslut till:

Samhällsbyggnad
Tekniska divisionen
Maria Hamnevik
Webbredaktör enheten för informationsförvaltning
Ledningssekreterare
Information
Kommunikation
Vaktmästeriet

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdagar 2019 för Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Kommunledningskansliet har lagt fram förslag på sammanträden för samtliga nämnder. För Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslås sammanträdesdagar för år 2019, enligt nedan.

Samtliga av nämndens sammanträden sker i Stadshusets B-sal kl.14.00, om inte annat anges på kallelsen. Gruppmöten från kl. 13.00 om inte annat anges på kallelsen.

22 januari	27 augusti
26 februari	24 september
26 mars	22 oktober
23 april	19 november
21 maj	17 december
18 juni	

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att fastställa Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens sammanträdesdagar för år 2019, enligt ovan.

Mats Appel

Sakkunnig tjänsteman

Beslut till:

Samhällsbyggnad
Tekniska divisionen
Maria Hamnevik (webb)

MSN § Dnr MSN19/1

Anmälningssärenden

Nr	Från	Innehåll	Dnr
1	Lantmäteriet	Underrättelse om avslutad förrättning avseende fastighetsreglering berörande Haresta 2:3 och Åsby 4:1.	D171027
2	Lantmäteriet	Underrättelse om avslutad förrättning avseende avstyckning från Taxinge 2:4.	D17714
3	Länsstyrelsen, Södermanlands län	Beslut i vilket länsstyrelsen ändrar beslut om förbud att släppa ut avloppsvatten på fastigheten Tystberga-Rogsta 1:21 endast på så sätt att tidpunkten för då förbudet börjar gälla flyttas fram till den 1 september 2019.	2016-612
4	Länsstyrelsen, Södermanlands län	Underrättelse om väsentlig försening i ärende rörande överklagande av beslut gällande tillverkning av betong och betongvaror på fastigheten Enstaberga 1:107.	2018-100
5	Länsstyrelsen, Södermanlands län	Beslut i vilket länsstyrelsen avvisar överklagande av beslut om föreläggande om försiktighetsmått för Enstaberga Cementgjuteri AB.	2018-100
6	Länsstyrelsen, Södermanlands län	Beslut i vilket länsstyrelsen upphäver det överklagade beslutet om tidsbegränsat bygglov på fastigheten Caproni 1, och återvisar ärendet för ny handläggning.	BTN 2017-1045
7	Länsstyrelsen, Södermanlands län	Beslut i vilket länsstyrelsen avslår överklagandet av beslut om att avslå ansökan om bygglov på fastigheten Läroverket 18.	BTN 2018-000295

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

MSN §		Dnr MSN19/1	
8	Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen	Föreläggande att senast den 11 januari 2019 yttra sig över innehållet i handlingar i mål angående tillsyn av enskilt avlopp på fastigheten Nyköping Riset 1:3.	2016-461
9	Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen	Underrättelse om översändande av handlingar för kännedom i mål angående anmälan om miljöfarlig verksamhet på fastigheten Högvalla 1:1.	2016-2744
10	Medborgare	Överklagan av beslut om byggsanktionsavgift för uppförande av olovlig byggnad.	BTN 2018-656
11	Medborgare	Överklagan av beslut om bygglov för förskolan på fastigheten Diabasen 1.	BTN 2018-584
12	Medborgare	Överklagan av beslut gällande enskild avloppsanläggning på fastigheten Kungshamn 1:8.	2018-580
13	Medborgare	Överklagan av beslut om förbud att släpa ut avloppsvatten som inte genomgått efterföljande rening.	2018-713
14	Medborgare	Yttrande avseende klagomål gällande värme i bostad i form av kallras från ventilationen.	2018-2734
15	Medborgare	Överklagan av beslut om antagande av detaljplan för Sågaren 6 & 9.	BTN16/60

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att lägga rubricerade anmälningsärenden till handlingarna.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

MSN §

Dnr MSN19/4

Anmälan av delegationsbeslut

Med stöd av Bygg- och tekniknämndens delegationsordning antagen 2016-04-15 § 62 har beslut fattats enligt förteckning

Bygg

Under tiden 2018-11-20 till 2018-12-31

Innefattande DA 2018-1576 till 2018-1788 samt 2018-550, 2018-960, 2018-1123, 2018-1221, 2018-1329, & 2018-1356, ej nr 2018-2740, 1493, 1553, 1575, 1601, 1607, 1674, 1675, 1698, 1701, 1727 (utgår) samt 1156, 1366, 1375, 1512, 1703, 1735 och 1746 (ej färdiga)

A – Administrativt ärende

Administ – Administrativt ärende

ANM – Anmälan PBL 2011

Anmälan BTN PBL 2011

Ansökan BTN PBL 2011

C – Anmälansärende

L - Lovärende

LOV – Bygglov PBL 2011

- Avskrivning
- Avvisning
- Slutbesked
- Startbesked

Tillsyn – Tillsyn

Plan

Beslut som avgjorts på delegation av Planeringschef, Samhällsbyggnad, under tiden 2018-12-01 till 2018-12-31

Adressättning/Namnsättning

Beslut som avgjorts på delegation av GIS-ingenjör och Mätningingenjör, Samhällsbyggnad, under tiden 2018-12-01 till 2018-12-31

Teknik

Beslut som avgjorts på delegation av väg- och trafikingenjör, Tekniska divisionen, Gatuheten under tiden 2018-11-20 till 2018-12-17.

Räddningstjänsten

Beslut som avgjorts på delegation av brandingenjör, Sörmlandskustens räddningstjänst, under tiden 2018-11-01 till 2018-12-31.

Ordförande

Beslut som avgjorts på delegation av ordförande gällande miljö- och samhällsbyggnadsnämndens attestförteckning samt delegationsordning 2019-01-02.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

MSN §

Dnr MSN19/4

Med stöd av Miljönämndens delegationsordning, antagen 2016-06-13 § 28, har beslut fattats enligt förteckning:

Delegationsbeslut**Löpnr DB**

2018-11-16 – 2018-12-31

ECO:s 2018–
2205-2468.
Ej 2018–
2166, 2282,
2287, 2395,
2402, 2459,
2467.

2018-11-16 – 2018-12-31

OL2: 2018–
0010-0014**Förslag till beslut**

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att lägga rubricerade delegationsärenden till handlingarna.

Bilagor MSN § *Delegationslistor (och ev delegationsbeslut) finns tillgängliga på Samhällsbyggnad och på nämndsammanträdet.*

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande